Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 65. szám. Péntek, március 7.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A belügyminiszter.

Budapest, március 6.

(K.) A király ma reggel magához kérette Széll Kálmánt s ezen a korai kihallgatáson meglepte a Szent István-rend nagykeresztjével. Csak a miniszterelnököt lepte meg, a nemzetet nem. Többek között az is jellemzője az uj rendnek, hogy a nemzet természetesnek találja, ha a király is szereti, akit ő szeret. A nemzet pedig nem mától fogva szereti Széll Kálmánt s nem tegnap óta csügg rajta bizalmával. Nagy szeretet az és sok bizalom: de nem is egy embernek szól. Kettőnek. Széll Kálmán miniszterelnöknek s az ő legmeghittebb munkatársának: Széll Kálmán belügyminiszternek. Az a nép, melyet évtizeden keresztül alázatosra adminisztráltak, fölébredt önérzetében a belügyminiszterhez fordul hálájával és szeretetével. S ha jól nézzük a dolgokat: maga a parlament is a nép votumához csatlakozik. A miniszterelnöknek merev pártszempontokból még akad kritikusa, de a belügyminiszternek onnan is jut az elismerés rózsáiból, ahol egyébként rózsamentes tüskéket termeltek azelőtt az ellenzéki kertészek.

Széll Kálmán miniszterelnök meghitt munkatársának, a belügyminiszternek költségvetését most tárgyalja a parlament. Ami panasz hangzik, még abban is van valami szokatlan distinkció. Mert a legmerevebb kritikus is azt mondja, hogy a belügyminiszter jót akar és jót csinál, csak azt próbálja igazolni, hogy valahol a periferiákon nem mindenben honorálják az ő akaratát. Hát ha igy volna igaz, pedig ha volt is, minden nappal kevésbé lesz igaz: akkor is beillik babérnak ez a kritika. Mert ezelőtt nem igen fogtak ilyesmit a belügyminiszterekre. De nem is igaz az a kritika, legföllebb annyiban, hogy a hajcsövesség törvényének is idő kell az érvényesülésre s a központi akarat egy meglehetősen komplikált szervezet minden pontján nem jelentkezhetik mindjárt és egyszerre. S ha azt a főpróbát veszszük döntő bizonyitéknak, melyet az országos választások jelentettek, már be kell ismerni, hogy a központi morál elég szépen jutott kifejezésre a periferiákon is. De ez, ha egyáltalán fontos momentum, csak idő kérdése. Bizonyos, hogy minden muló nappal fogy a panaszok alapja s ha egyszer a belügyminiszter tiszta intenciója iránt nincs kétség, aminthogy nincsen, logikai kényszerüséggel be kell következnie a pillanatnak, mikor a periferiákon az erkölcsi fokmérő nem állhat alacsonyabb fokra, mint a központban. A mi hitünk szerint azonban a nemzet egészen más mértékkel méri a belügyi kormányzatot s három uralkodó szempontot ismer el Széll Kálmán belügyi munkásságában. Ez a három uralkodó szempont: a kormányzat tisztasága, az adminisztráció egészséges egyszerüsitése s az adminisztrált emberanyag kimélete. Vegyük sorra a három uralkodó szempontot.

Itt van első sorban a kormányzat tisztasága. Hogy Magyarország közélete megtisztult és fokozatosan emelkedik európai magaslatra, azt ebben az országban senki sem tagadja. Merészség is volna tagadni. A jog, törvény és igazság, amely jelszó ma is szép melódia, ha a verkli el is koptatta, a belügyi kormányzat egész vonalán megvalósult. A kormánypártiság nem érdem, az ellenzékiség nem bélyeg; azzal elnézés, ezzel üldözés nem jár. S ha még van kivételes eset, melynek elbirálása a multra emlékeztet, az kivétel. Csak rá kell mutatni s az orvoslás el nem marad. Széll Kálmán belügyminiszter, ha megengedné az izlése, a belügyminisztérium ablakába kirakhatná azokat az elismerő okleveleket, melyeket neki az ellenzék, szélsőbal és néppárt egyaránt állitott ki, hogy politikai meggyőződése miatt senkit sem üldözött és hivatalnokaival sem engedett üldöztetni. Ami a magyar közéletben csak a legtávolabbról is Ázsiára emlékeztetett, azt is kiirtotta Széll Kálmán lassacskán. Erről is az ellenzék állitotta ki neki a bizonyitványt. Éppen ma tudták be érdeméül, hogy a törvényes rendnek érvényességet biztositott még a szocialistákkal szemben is, akik pedig meglehetősen általános felfogás szerint egy kis Ázsiát egyenesen szükségessé tennének. A magyar belügyminiszter, aki munkás, nem akart igy gondolkozni s a jog, törvény és igazság ernyője alá vonta a munkásokat is. Minden téren, mindenképpen azon volt, hogy a magyar közéletben szabadságot biztositson mindenkinek s korlátot csak egyetlen irányban állitott magának: az egységes magyar nemzeti állam irányában. Ezt igenis óvta. De nem valószinü, hogy ezért valaha magyar ember és magyar törvényhozó pálcát törne fölötte. Abban a hajlékban azonban, melynek határait az egységes magyar nemzeti állam követelései határolnak körül, ma tiszta a levegő s ahol talán még nem az, az ablakok nyitvák. Meg kell tisztulnia a levegőnek: igy akarja a belügyminiszter.

Az adminisztráció egészséges egyszerüsitését mondtuk a második uralkodó szempontnak. A magyar adminisztráció nem volt egyszerü, az ellenkezője volt inkább. Van egy legenda a buziási forrás fiatalitó erejéről. Egyszer beleugrott fürdő szándékkal egy csanádi püspök és mint fiatal klerikus jött ki belőle. No hát a magyar adminisztráció egy anti-buziási forrás volt: ha beleugrott egy klerikus, mint öreg püspök jött ki belőle.

TÁRCA.

Nyolcvanegy dráma.

(*Jelentés a Mészáros-pályázatról.*)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

A magyar társadalmi szinmüre kitüzött *Mészáros* Károly-féle 2000 koronás pályázat harmadszor sem végződött megfelelő eredménynyel.

A biráló-bizottság: *Beöthy* László, a Nemzeti Szinház igazgatója, mint elnök, *Alexander* Bernát, *Ivánfi* Jenő, *Náday* Ferenc és e jelentés irója egyhangulag abban állapodott meg, hogy a 2000 koronás jutalmat harmadszor sem adhatja ki.

Tömérdek pályamunka érkezett, sokkal több, mint az első pályázaton, amikor abban a kellemes reménységben ringatóztunk, hogy a pályázó urak, akik 63 — nagyobbára ötfelvonásos — drámát küldtek be, elérték a legmagasabb rekordot, amit Magyarországon ezen a téren elérni lehet.

Nem érték el. A második pályázat 33 darabja után most harmadszor 81-re szökött föl a versenyző darabok száma. Ebből négy, vagy öt — formahibák s egyéb okok miatt — elesett ugyan, de még mindig maradt annyi pályamü, amennyivel kemény próbára lehet tenni a legelszántabb és legedzettebb pályabirák idegeit is. Ha külső terjedelmüket veszem: ez a nyolcvanegy vaskos, többnyire kemény vászonba kötött pályamü megfelel egy jókora entresol, sőt egy kisebbszerü emeletes ház magasságának. Ha pedig a nagyobb rész belső tulajdonságait veszem, a világos, tiszta szerkezetet és a piramidális pszichológiát: kényelmesen kikerülhetne belőlük egy uj Bábel-torony.

Biráló társaimtól bocsánatot kérek, ha most, a 76—77 darab elolvasása után, nem éppen kesérüséggel, csak némi — bosszusággal vegyes — melancholiával két megjegyzést vetek papirra: Nálunk évenkint sok derék munkással csökken a nép-szám, sok jeles és hasznos munkaerő vándorol ki Amerikába, de a pályázó drámairók számában nincs apadás, a rossz drámairók állandóan a nyakunkon maradnak; nálunk, Magyarország áldott földén, elemi csapások semmivé tehetik a termést, de arra még nem volt eset, hogy a titkos és passzionátus rossz-drámairók dusgazdag termését a jég valaha elverte volna.

Hetvenhat, hetvenhét darabot olvasott át türelmesen, lelkiismeretesen és teljes jóakarattal a biráló-bizottság. Es mi az eredmény? Az, hogy dicséretre érdemes darabot többet is talált, de olyan szerzőt nem, akinek a jutalmat és a vele járó koszorut teljes megnyugvással, kritikai meggyőződése szerint odaitélhette volna.

A pályázat föltételei irodalmi becsü és szinpadi hatást igérő darabot kivántak. Olyan darabot, ahol ez a kettő: irodalmi érték és szinpadi hatás, szoros egységet alkot, benső kapcsolatban áll, egymásért szavatol. Ezt a kettőt ilyen harmóniában csak a szinpadra termett igazi tehetség, a kiváló drámairói véna érezteti velünk már akkor is, amikor darabját kéziratban olvassuk, mielőtt a szinész az irott betüt eleven valósággá tenné a szinpadon. Es mi teszi ránk ezt az impressziót? A jól megkomponált drámai cselekvés, a jellemrajzban nyilvánuló következetesség, a dialóg ekonomiája és elevensége, a helyes pszichológiával rajzolt alakok, akik élnek, mielőtt a szinész életet adna nekik a maga testével, a maga ábrázoló erejével.

Ennek a benső harmóniában álló kettős föltételnek a pályázat legjobb darabjai sem tudtak kellő módon megfelelni.

A figyelmet érdemlő szerzők egy része általános irodalmi müveltséget mutat. Látszik, hogy járnak szinházba, hogy van tudomásuk az ujabb francia és német drámairodalomról, hogy van izlésük a tulságosan naiv és izléstelen dolgok elkerülésére, hogy tudnak irodalmi szinvonalon álló párbeszédeket szőni három, négy felvonáson át. De nem látjuk bennük az invenciót, az eredetiséget. Nem látjuk az invenciót a drámai cselekvés kitalálásában és az eredetiséget a drámai cselekvés vezetésében. A saját mondani valójuk nagyon kevés ahhoz képest, amit másoktól tanultak el. Nincs meg bennük az alkotó erőnek az a hőfoka, mely az élet müvészi megfigyelését élő és cselekvő alakokban tömöriti össze. Nincs meg bennük a hivatott drámairónak az a varázsereje, mely a valóság meleg és fényes illuziójával izgatja, érdekli, magával ragadja, büvös köréből többé nem ereszti ki a nézőt és az olvasót. Minden, amit irnak, többnyire korrekt és finom, néha élces és elmés, de nem uralkodnak rajtunk, nem adnak nekünk mély gyönyörüséget a mozgás elevenségével, a külső világ megkapó rajzával, a jellemek erős összeütközésével, a lelket festő szinek pompájával. Ez az a bizonyos irodalmi szinvonal, a miben nincs pezsgő vérbőség, nincs meg a szinpadi hatás garanciája.

A szerzők más része több érzéket mutat a szinszerüség iránt. Fölkutatják a magyar társadalmi életben rejlő erkölcsi és szociális nyomort és majd sötét, majd rikitó képekben viszik a szinpadra. Alakjaikat az élet teljéből, mondhatnám: a napi aktualitások fertőjéből veszik és amugy piszkosan, sárosan dobják a szinpad lámpái elé. Látjuk a mi korunk egyik uralkodó tipusát, a sikkasztó bankigazgatót, akinek a gazságait abban az órában leplezik le, amikor otthon a fényüző hites-feleség fényes mulatságot rendez pletyka urasszonyok és ingyenélő gavallérok számára; bemutatják a nagy anyagi vállalatokba bocsátkozó országgyülési képviselőt, aki semmivé teszi a benne bizó kis emberek egzisztenciáját; elénk vezetik a reklámüző szinigazgatót, aki bordélyházat csinál a szinházból, protektorfogásra kényszeriti a primadonnáit, minden becstelenségre kész, csak-

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

Akinek valaha dolga volt ezzel az adminisztrációval, annak fölösleges elmagyarázni, hogy a legvéznább kis ügynek micsoda papiroserdő végtelenjén, micsoda tinta-tenger feneketlenségén kellett keresztülgázolnia. Aki pedig laikus ezen a téren, ha ugyan van ilyen kivételes halandó, az csak olvassa el a karrikaturának beváló krónikát a közigazgatási fahidról, amelyiknek korlátja eltörött. Micsoda szédületes ut, mig a pallér odáig jutott, hogy az eltört korlátot ujjal cserélje fel és micsoda szédületes ut, mig odáig jutott, hogy munkájáért a pénzt megkapja. Addig a fahid korlátját régen megrágta a szú, őt magát talán el is vitte az ördög. Nem adminisztráció volt az, hanem bohózat. Széll Kálmán belügyminiszter ezen a képtelenségen is változtatott. Aminek elintézéséhez addig öt métermázsa papiros, egy hektoliter tinta s ötszáz különböző hivatalnok kellett: azt most egy kurta telegrammal végzi. Fölösleges és komolyságrontó terhektől szabaditotta meg az adminisztrációt s igy teszi könnyebbé az államositásnak hovatovább halaszthatatlan munkáját. Ez is olyan vállalkozás volt, melyért az adminisztrált nemzet mélységes hálája járt ki a belügyminiszternek.

S legszebb, legmagasztosabb a harmadik uralkodó szempont: az emberanyag megmentése. Ezt a szempontot az erősen nemzeti érzés mellett a szociális lelkiismeret is sugalta. Elég az egyszerü hivatkozás egy csomó uj törvényre, mely a talált gyermekek sorsát, a tüdőbajosok mentésének munkáját, a maláriások gyógyitását szabályozta vagy fogja már legközelebb szabályozni. A minap emlegette valaki a parlamentben, hogy milyen jellemző mondása van az alföldi parasztnak: „aki nálunk hétesztendős koráig megél, azt bunkóval sem lehet agyonütni!“ Még ez is csak régebben volt igaz. Legutóbb már nem volt az. Mert aki hétesztendős koráig megélt (és addig bizony be sok elpusztult), azt később kikezdte a tüdővész, lekapta lábáról a malária s a szegény magyar paraszt közegészségügyét bizony odafenn az égi hatalmasság intézte, jóformán egymaga. Széll Kálmán belügyminiszternek sugta meg az ő nemzeti érzése és szociális lelkiismerete, hogy ezt az ügyosztályt vissza kell reklamálnia a sokfelé elfoglalt égi hatalmasságtól. Ő terjesztette ki gondját gyermekek és felnőttek megmentésére, hogy a magyarság emberanyagát alattomos betegségek rontásától védje, megmentse. Ez a legszebb és legmagasztosabb szempont, mely Széll Kálmán belügyminiszter politikájában kidomborodik. Aki megtisztitotta a közéletet, járható utat vágott az adminisztráció papirosrengetegében és mentő-hálókat feszitett minden esendő magyar embernek: Széll Kálmán belügyminiszter jól ismeri annak a miniszterelnöknek intencióit, akit ma a királyi elismerés olyan megkapó módon tüntetett ki...

A belügyi költségvetés.

Budapest, március 6.

Az ülések idejének meghosszabbitását nagyon igazolta a belügyi vita mai napja. Öt beszéd esett erre a napra, ezek közül az egyik majdnem háromórás. A beszélőkedv tehát egyátalán nem csappant meg — amit a hallgatóság figyelméről nem lehet mondani — és ugyancsak ki kell használni az időt, hogy elkészüljön a költségvetés, mire az indemnity lejár.

Gróf *Wilczek* Frigyes, a Háznak egyik volt korjegyzője, volt az első szónok. Megnyerő egyéniségü fiatal mágnás, aki beszédeiben nagy mérsékletre törekszik. *Domahidy* Elemér személyes jellegü felszólalása után *Haydin* Imre beszélt a közigazgatás reformjáról, ismét tartalmas szónoknak és a közigazgatás alapos ismerőjének bizonyulva.

Visontai Soma nagyméretü beszédet mondott, amelyet szünettel is meg kellett szakitani. Foglalkozott a kivándorlás kérdésével, majd igen részletesen szólt a gyülekezési jog korlátozása ellen; elismerte, hogy az uj érában ezen a téren tagadhatatlan javulás mutatkozik, de sürgette, hogy törölje el Széll Kálmán elődjének azokat a rendeleteit, amelyek a gyülekezés szabadságát sértik. Majd bőséges példákkal illusztrálva beszélt a csendőrök kinvallatásairól s konstatálhatjuk, hogy az esetek felsorolása az egész Házra mély hatást tett és azt az érzést keltette, hogy a dolognak végére kell járni; a vádak szigoru vizsgálatot követelnek, — ami bizonyára nem fog elmaradni — az pedig mindenesetre kivánatos, hogy a csendőri nyomozást szigorubb garanciákkal kell körülvenni, amelyek a vallató közegek visszaéléseit a lehetőséghez mérten kizárják.

Molnár János variálgatott ezután nehányat az ő untig ismert témái közül, az ő mosolyt fakasztó bonhomiájával, s végül az ülés érdekessége következett: *Vázsonyi* Vilmos felszólalása. A felszólalás maga is elég érdekes volt, bár kizárólag a főváros dolgával foglalkozott, Morzsányival polemizálva — ami iránt a Ház nem igen szokott sok érzéket tanusitani — de a legnagyobb érdekessége az volt, hogy — hallgatták, még pedig mindvégig nagy figyelemmel, sőt ott, ahol a fővárosi törvény reformját sürgette, s ezt csattanós példákkal illusztrálta, pártközi helyeslésel is.

Holnap nyilván befejezik a belügyi költségvetés tárgyalását és a földmivelésügyi tárcára térnek át.

A képviselőház ülése március 6-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, gróf *Széchenyi* Gyula, *Plósz* Sándor, *Horánszky* Nándor, *Cseh* Ervin.

(Bejelentések.)

Elnök bemutatja *Horánszky* Nándor levelét, melyben bejelenti, hogy kereskedelemügyi miniszterré történt kineveztetése folytán, a szepsi-i választókerület képviseletéről lemond. — Felhatalmazza a Ház az elnökséget, hogy az uj választás iránt intézkedjék.

Ajánlja, hogy a megüresedett bizottsági helyeknek betöltése a Ház szombati ülésének napirendjére tüzessék ki. (Helyeslés.)

Gróf Pejácsevich Tivadar, az összeférhetetlenségi bizottság tagja, leteszi az esküt.

A költségvetés.

Gróf **Wilczek** Frigyes haszontalan kiadásnak mondja az anyakönyvvezetésre forditott összeget. Nem akarja ugyan leszállitani az amugy is rosszul dotált anyakönyvvezetők fizetését, de az egész intézményt eltörlendőnek tartja. A szegényügygyel foglalkozik, amely megoldandó. A régi vármegyei rendszert femtartani óhajtja. A költségvetést nem fogadja el. (Zajos helyeslés a néppárton.)

Domahidy Elemér **személyes kérdésben reflektál Bizony Akos beszédére, mert ő nem mondotta a tisztviselőkről, hogy hasznavehetetlenek, csak azt, hogy a választásoknál sokszor a kortesérdemek a döntők.**

Haydin Imre megváltoztatandónak tartja a vármegyék eddigi rendszerét, mert a mostani rendszer nem birja a feladatok sokaságát elviselni. De a mai állapotokért ne okoljuk folyton a tisztviselőket, hanem a gyökeres orvoslás céljából nyuljunk magához a rendszerhez. A közigazgatás teljesiti hármas feladatát, a haderő kiállitását, a közterhek behajtását s a rendnek fenntartását. A közigazgatási reformot nem szabad külföldi minta szerint megcsinálnunk, hanem a beteg szerveket meg kell gyógyitanunk, a romlottakat eltávolitanunk, a hiányzókat pótolnunk.

Áttérve a felelősség kérdésére, felemliti, hogy a községekben mindenért a biró és a jegyző felelős. De kérdi, hogy tudatában van-e a biró annak, hogy miért felelős? Ismeri-e a törvények, vagy rendeletek

---

hogy a „vállalat“ prosperáljon; és elénk vezetik a divatos szinésznőket, az operette-divákat, akik fejős tehenet csinálnak a művészetből, alávaló fogásokkal organizálják a sikert és a lázas konkurrencia közben mosolygó képpel falják föl egymás becsületét. Egyének és egész családok romlását vezetik elénk a mai magyar társadalom keretében. Nyilván azért teszik ezt, hogy okuljunk ezekből a szomoru történetekből. A cél, a tendencia tehát helyes. De az már nem tetszhetik nekünk, hogy kevés izléssel s még kevesebb művészettel szolgálják az igazságot. Nem tetszhetik nekünk, hogy elénk vezetik az aljast, a gonoszt, de lélektanilag nem motiválják, és ha igen, akkor ez a motiválás többnyire vagy primitiv, vagy zavaros, vagy hamis. Nem tetszhetik nekünk, hogy minduntalan elvetik a sulykot és életvalóság cimén visszataszitó tulzásokat halmoznak össze. Ezek a szerzők elénk állitják a szinpadilag hatásos helyzeteket, de nem töltik ki a pszichológia nemes tartalmával. Ez az a bizonyos szinpadi hatás, amiben nincs irodalmi érték.

A pályamüvek háromnegyed része ezuttal is megható bizonysága annak az isteni naivitásnak, amivel a mi drámairó amatőrjeink az ilyen komoly és nagy stilü pályázatokat fölfogják. Egy darabot például olyan cimlappal küldtek be, ahol meg van nevezve a drámairó, a drámairónak a felesége (mert ketten irták) és a város, ahonnan a társ-szerzők származnak. Egy másik drámairó *Álom a hanton* cimü népies darabot küldött be és mellékelte hozzá a darab hősnőjének, *Laki* Lidiának a fotográfiáját. Buksi Zubolyék ime még élnek a hármas bére és négy folyó hazájában! Egy harmadik darabnak a cime: *Rákhel siralma.* Ennek a szerzője a maga hősnőjét a cimlapra pingálta ki, leforditott táklyával, bomlott hajjal, révedező tekintettel, háttérben a zúgó óceánnal. Belül pedig minden felvonás elé odarajzolta és festette a scenariumot, az összes székekkel, asztalokkal, háló- és mosdószekrényekkel együtt. Ennek a drámairónak kiváló tehetsége lehet a müasztalosságra.

Egy darab a magas arisztokrácia régióiban mozog. Cime: *A főranguak.* Ebben a szalondarabban a finom és jól nevelt körök passzióval emlegetik a *fenét*, sőt a *fészkes fenét* is. A *Gánóczyak* cimü 3 felvonásos drámában Gergő, az öreg inas, első látásra ráismer Gánóczy Jenőre, *akit 2 éves kora óta nem látott.* Gánóczy Jenő ebben a pillanatban 30 éves és Kossuth-szakállt visel az álla körül. Ugyanebben a darabban Olga, a nemes kisasszony, reggelire *csak* a következőket óhajtja és kéri: libamáj-pástétomot sherryvel, kaviárt és osztrigát madeirával, hideg foglyot egy kis aszuval *és egy darab paprikás szalonnát papramorgóval.* Ez a dráma különben a pazar, tönkrement dsentrit ostorozná. Ha több művészettel, több diskrécióval tenné, ha nem esnék bele abba a hibába, amibe a legtöbb magyar drámairó (nemcsak a Mészáros-pályázaton), hogy jól indult meséjét gyönge pszichológiával folytatja és rosszul végzi: besorozhatnók az életrevaló darabok közé.

A *Reformátor* cimü, versekben irt darabban *Elek*, a hős, hallatlan gorombaságokat vág mindenkinek a szemébe és a *nemzeti ideál* fejtegetése közben szórul-szóra igy kiált föl:

> De hát magyar-voltunkat sutba lökjük?
> Faj-büszkeségünk csak futó lehellet?
> Ha így megyünk, biz Isten, még megérjük,
> Hogy országházunk diszes termiben
> Zsidó-miniszterek feszítenek
> Szép díszmagyarban! Sőt lesz majd idő,
> Hogy Szent Istvánnak szentelt koronáját
> Egy felséges zsidó fejébe nyomjuk!

S aki ezeket beszéli ötös és hatodfeles jambusokban: nem futó bolond, hanem „okos ember,“ aki mindenkitől megköveteli, hogy lángeszü reformátornak tartsák. S ugyanezt a reformátort egy más helyen igy beszélteti a szerző:

> Ha egy kicsit élelmesebb vagyok,
> Olyan szarvakkal ékesithetem
> Imádott bátyám széles homlokát,
> *Hogy egy ökör rábődül künn az utcán.*

Ilyen drámai dikcióval versenyeznek nálunk egy előkelő pályázat babérjaiért!

Nagyon kedves a *Nagyasszony* cimü népies dráma szerzője, aki darabjához a következő figyelmeztetést csatolta: „E pályamü meg nem felelés esetén visszaküldendő az x—y-i *m. kir. sóhivatalba*“. Milyen kár, hogy a magy. kir. sóhivatalokban nem mérik azt a bizonyos attikai sót, amivel a mi pályázatainkat füszerezni lehetne!

Érdekes pályamü a *Romlott erkölcsök* cimü dráma is, ahol két testvér, két jogászgyerek agyonlumpolja magát és meghal tüdősorvadásban, mire az édesanyjuk megőrül. Minden felvonásban, minden jelenetben a tuberkulózist tárgyalják. Egy helyütt az orvos igy nyugtatja meg az egyik fiut, aki azzal vádolja magát, hogy saját hibájából esett tüdővészbe: „Ne higyje, kedves barátom, hogy ön az egyedüli oka bajának. Nem mondom, hogy ön nem járult hozzá a baj kifejlődéséhez, de a kicsapongás egyedül még nem elég ok. *Ön inklindva volt a bajhoz. Önön a tüdővész ugyis előbb-utóbb kitört volna.*“ Erre a fiu igy felel: „Szép öntől, orvos ur, hogy ennyire *ugyekszik engemet megvigasztalni*, de higyje el: fáradozása hiábavaló. Betegségem nem családi baj. Én nem ismerek családomban tüdővészes embert.“ A humánus orvos makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy a beteg fiut gyökeresen megvigasztalja és a következő tudományos argumentumot vágja ki: „Ki tudja? E betegség sokszor átugrik egész nemzedékeket és csak a későbbi nemzedékeken üt ki ujból.“

A *Láva* cimü szomorujáték utolsó felvonása ezzel a famózus utasitással végződik: „Pár percre függöny. Hetedik jelenet. Szünet után a függöny felgördül. *Idő: harmadnap délután.*“ Vagyis az utolsó felvonás — egy szinen, némi pauzával — csütörtökön reggel kezdődik és vasárnap délután végződik el. — A *Gerley Emma* cimü darab hősnőjét, aki nem akar férjhez menni *lutheránus* emberhez, azzal bünteti meg a fatális szerző, hogy szerelmessé teszi egy zsidó bankhivatalnokba. Emma kisasszony egyik ájulásból a másikba

garmadáját, melyek végrehajtása miatt felelős? Nem ismeri; tehát vagy öntudatlan báb lesz a körjegyző kezében, vagy pedig sarkára áll s még több zavart csinál. A remédium az volna, hogy a biró és a jegyző hivatala egyesittessék.

A vármegye autonómiáját nemcsak fenntartani, hanem tágitani is óhajtja. A vármegye közönségét érdeklő ügyek maradjanak meg a közönség kezében, de a kisebb ügyek intéztessenek el az egyes járások által közvetlenül. A közigazgatási gépezet főfeladatait a járási főszolgabirákra bizná, de el is látná őket a szükséges szakerőkkel. (Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter belép a terembe. Zajos éljenzés és taps.) Jeles szakértőkkel óhajtja ellátni az alispánokat is. A községek és városok hatásköre pedig kiterjesztendő, mert ez által sok költség takarítható meg.

A belügyminisztériumot, mint a legtelső közigazgatási fórumot, meg kell nyitni a közép- és az alsó fórumok részére és megfordítva. És hogy ez teljesen létesüljön elfogadja az államositás eszméjét. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbfelől.)

Visontai Soma a kivándorlással foglalkozik. Majd a parlamenti reform kérdésének egyes részleteit tárgyalja s a kormányzati rendszerek hibájának mondja, hogy azokat nem valósitják meg. Széll miniszterelnök a jog, törvény és igazság jelszavára hivatkozik, de nem vonja vissza azokat a törvénytipró rendeleteket, melyek a szabad megnyilatkozás elnyomására vezettek. Perczel Dezső rendeleteit még most is felhasználják a szocializmus ellen. Felsorol eseteket erre vonatkozólag. Kérdi, miért nem vonták vissza a régi rendszer rendeleteit? Miért nem állitotta vissza a sajtószabadságot? (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

(Szünet után.)

Visontai Soma folytatja beszédét s azt tartja, hogy a szociális kérdéseket csendőrszuronynyal megoldani nem lehet. Különösen az oly csendőrséggel, amely még mindig rendszeresen üzi a kinvallatást, a torturát.

Biró Lajos: Elhiszi ezeket?

Visontai Soma: Tessék megkérdezni az igazságügyminisztert és a Kuriát. A nagy bünösöket is kénytelen felmenteni, mert bebizonyitható a testi sérülések nyomán, hogy a csendőrök kinzásokkal vették ki a vallomásokat, amelyeket később visszavontak. Sarkadon Kiss Imrét és Institoris Ferencet addig kinozták, mig eszméleten kivül estek. Meztelenre vetkőztették őket, talpukat véresre verték, guzsba kötötték a két szegény embert. Később ártatlanoknak bizonyultak. De hogy mi történt a csendőrökkel, azt nem tudni.

Eötvös Bálint: Dicséretet kaptak!

Ivánka Oszkár: Az a kérdés, hogy igaz-e ez?

Visontai Soma: A Pester Lloyd is hozta. Ameddig a katonai biróság itélkezik a csendőrség fegyelmi esetei felett, addig nem is lesz javulás. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Molnár János azt feszegeti, hogy a választások során a köztisztviselők részéről nagy visszaélések történtek. A kuriai biráskodástól eleinte félhettek, de kiderült, — s ez a jövőre vonatkozik inkább — hogy ez hirnek sem olyan veszedelmes, mint aminőnek hirdették. Sürgeti a főispáni állás eltörlését, mert a főispáni teendőket jól elvégezheti az alispán is. A gyülekezési jogra vonatkozólag kéri a Perczel-féle rendelet visszavonását, hogy a népgyülések megtartásának egyetlen feltétele az egyszerü bejelentés legyen. Panaszkodik az általános erkölcsrontás miatt, amiben elsőrangu szerepet visznek a kirakatokban kirakott képeslevelezőlapok és francia óvszerek. Ő ismeri ezeket (Általános derültség.) és kéri a belügyminisztert, intézkedjék és szüntesse meg ezeket a visszás állapotokat. A költségvetést elfogadja.

Vázsonyi Vilmos a főváros és a kormány között legujabban fölmerült ellentétről szól. Eddig a kormányok fehér lapot adtak a fővárosnak, amelyre a főváros azt irhatta, amit akart s ezért aztán a főváros bizonyos ellenszolgáltatásokra is kész volt. Örül, hogy a belügyminiszter ezt most megszüntette. Sürgeti a fővárosi törvény revizióját. A községi választók sokkal többen vannak, mint az országgyülési képviselőválasztók. Kéri ennek a reformját is, mert a mostani viszonyok formálisan exkommunikálják a községi választásokból az igazi független elemeket. A virilizmus fenntartása Budapesten valóságos csapás a fővárosra, mert az egyszerü polgárság itt sokkal függetlenebb, mint bármiféle virilista. Bécs önkormányzata sokkal liberálisabb, mint Budapesté. Abban, amit most a kormány a fővárosnál kifogásol, első sorban a kormány a hibás, mert hisz a főváros hiába terjesztett föl reformterveket, azokat a kormány vagy nem hagyta jóvá, vagy egyáltalán tárgyalás alá se vette. A telekspekulációval óriási visszaélések történnek és sürgeti e visszaélések megszüntetését. A belügyminiszter költségvetésében csak dorgatóriummal illeti a fővárost s e miatt ő a költségvetést nem fogadja el.

(A jövő ülés napirendje.)

Elnök: Inditványozza, hogy ha a belügyminisztérium költségvetése holnap befejeztetik, a földmivelésügyi tárca költségvetése tüzessék ki napirendre. A szombati ülésre a Ház már kitüzte a kérvények második sorjegyzékét és a különböző bizottságokban megüresedett állásoknak ujból való betöltését. Ajánlja, hogy a szombati ülésben költségvetést ne tárgyaljon a Ház, hanem a tárgyalásra már kész apróbb ügyek közül a következőket tárgyalja a Ház szombaton: A csorbatói birtoknak az állam részére történt megvásárlásának jóváhagyásáról szóló törvényjavaslatot, a zárszámadásvizsgáló-bizottságnak kétrendbeli jelentését, és végül a miniszterelnök jelentését a dicsőült Erzsébet királyné emlékére felállitandó szobor tárgyában. (Helyeslés.)

Elnök az ülést délután 2 óra 55 perekor bezárja.

BELFÖLD.

Szent István-rend Széll Kálmánnak. Az uralkodó kegyének kivételesen fényes jelét vette ma *Széll* Kálmán magának a királynak kezéből. Mikor ma délelőtt a miniszterelnök megjelent a kihallgatáson, ő felsége sajátkezüleg nyujtotta át neki a Szent István-rend nagykeresztjét. Ez a legnagyobb kitüntetés, amelyet a magyar király adhat. Csak igen kevés államférfiu részesült eddig benne; hivatalban levő miniszterelnök eddig összesen csak kettő: gróf *Andrássy* Gyula a kiegyezés után, *Tisza* Kálmán pedig tizéves miniszterelnöki jubileumára. Gróf *Szapáry* Gyula és báró *Bánffy* Dezső távozásukkor kapták meg a Szent Isván-rendet; a resszortminiszterek közül báró *Fejérváry* Géza katonai szolgálatának ötvenéves jubileumán részesült ebben a kitüntetésben. Most *Széll* Kálmánt minden különösebb alkalom nélkül, meglepetésszerüen érte a király e kegye, amelynek a jelentősége éppen ezért különösen nagy és mélyreható. Azt jelenti ez a kitüntetés, hogy Széll Kálmán politikája, a mely az ellentétek kiegyenlitésére, Magyarország jogainak biztositására, érdekeinek az egész vonalon való megoltalmazására törekszik, teljes mértékben kivivta a korona bizalmát és megelégedését. A felséges ur kegyének e szokatlan melegségü demonstrálásával egyuttal jelzi a mostani kormánypolitikával való tökéletes egyetértését, midőn impozáns és gyöngéd módon nyujtja Széll Kálmán érdemeinek a jutalmazó elismerést, egyuttal buzditja is ezzel az eddigi irányban való rendületlen kitartásra. És ebben találkozik a legalkotmányosabb uralkodó a legdinasztikusabb nemzettel. Ezért van a kitüntetésnek országraszóló nagy jelentősége és ezért fog lelkes visszhangja támadni a nemzet közvéleményében. A kitüntetést a hivatalos lap holnapi száma fogja publikálni, de már ma délben elterjedt a hire a képviselőházban és számosan siettek a miniszterelnök üdvözlésére. Este pedig, mikor Széll Kálmán megjelent a szabadelvü pártkörben, az egybegyült hivek rendkivül meleg ovációban részesitették.

Horánszky esküje. *Horánszky* Nándor, az uj kereskedelmi miniszter ma délelőtt tette le a király kezébe a hivatali esküt. Az ünnepi aktusnál *Széll* Kálmán miniszterelnök és gróf *Andrássy* Aladár magyar királyi főkamarásmester volt jelen; az esküimintát *Romy* Béla miniszteri tanácsos olvasta. Az uj minisztert az eskütétel után ő felsége az általános kihallgatás során fogadta.

Horánszkyt kinevezése alkalmából gróf *Golochowski*, báró *Krieghammer* és *Kállay* Béni közös miniszterek távirati uton a legszivélyesebben üdvözölték.

A **józsefvárosi bizottsági tagok, kerületi választmányi tagok és a polgárság nagy küldöttsége** akart *Horánszky* Nándor kereskedelemügyi miniszternél tisztelegni, hogy őt kineveztetése alkalmából üdvözölje. Horánszky kijelentette, hogy mindenkor nagyon szivesen látja magánál a józsefvárosiakat, de tekintve a kereskedelemügyi tárca átvételével és a tárca küszöbön levő költségvetési tárgyalásával kapcsolatos nagy elfoglaltságát, kérte a küldöttséget, hogy ha lehet, az

---

esik, amikor megtudja, hogy vőlegénye nem hithü katholikus. Kemény inzultusokat vág a szemébe és csak akkor bocsát meg neki, amikor a gavallér bankhivatalnok kikeresztelkedik és szerelmének a penzuma gyanánt magára vállal naponta elimádkozandó öt miatyánkot, hét üdvözlégy Máriát és három hiszekegyet. — A *Vaktöltéssel* cimü vigjátéknak ez a rövid mottója: *Rostand.* S a szerző tényleg a *Cyrano de Bergerac* magyar forditásának a hatása alatt áll. Egész végig bravuros rimekben cseng-bong a darab. De mig a francia szerzőnél a téma is megfelelően érdekes, költői és originális: a magyar szerző darabja badarságokkal kevert hosszadalmas köznapiság. Egyik rím a másikat kergeti, sokszor minden logika, minden értelem nélkül. Valóságos monstrum az ilyen remeklés. Amulatba ejtő, hogy valaki a rímbe szedett abszurdumot verses vigjátéknak tartja és pályázik vele. Rostand ijedten csodálkoznék, ha megtudná, hogy gyönyörü verses darabjának ilyen visszhangja kelt Magyarországon.

A biráló-bizottság a sok gyarlóság közül kiemelendőnek, egy és más tekintetben figyelemreméltónak véli a következő pályamüveket: *Megalkuvás, Asszony, A szabadités, Borus napok, A selyemgyerek, Bünösök, Megtisztulva, Iszapos talajon, Hazugság, Irén kalandja, Margit szerelme, Transactió.*

A *Megalkuvás* expoziciója drámailag izgató és érdekes. Mig *Rozsics* bankigazgató családja gondtalanul vigad a melléktermekben, *Orincsai* bankelnök sikkasztással vádolja előttünk a bankigazgatót, aki mindent beismer. De a helyett, hogy börtönbe kisértetné sikkasztó barátját, kifizeti a lopott összeget, hallgat és megkéri a leánya kezét. A leány *Korponai* őrnagy fiát, *Endrét* szereti, de a viszonyok szörnyü nyomása alatt Orincsaihoz megy feleségül. Az első és a második felvonást hat évi időköz választja el. Hat év mulva Endre véletlenül Orincsaiék kastélyába vetődik és Amálián a szerelem annyira erőt vesz, hogy önfeledtsége katasztrófát okoz. Orincsai párbajban megöli Endrét és Amália utána hal. Nem valószinü és gyöngén van motiválva, hogy az a nő, aki hat évig uralkodott magán, hat évig nyugodtan kiszolgálta Orincsai kéjvágyát, hat év alatt érzelmeiben meghült és előkelő urasszonynyá vált: egy véletlen találkozástól a szerelemnek ilyen romantikus, halálos mámorába esik. Annál kevésbé hiszszük ezt, mert az előzményekben nem láttuk Endre iránt való nagy szerelmét. Endre gyermekkori pajtása volt és Amália csak enyelgett vele, gyermekes módon vonzódott hozzá.

Az *Asszony*ban a jellemek rajza és a cselekvés vezetése drámairó kezére vall. *Pelsőczi* vakmerő fortélylyal tönkreteszi *Uzoni* Sándor országos képviselőt, mert szerelmes a feleségébe. Pelsőczi nyiltan dicsekszik Sarolta előtt a gazságával és szerelme viszonzását követeli az asszonytól. Sarolta megveti a gaz cselszövőt, és mindent bevall a férjének, aki párbajra hivja és sulyosan megsebesiti áruló barátját. De utóbb, amikor elszakad tönkrejutott férjétől és szinpadra lép, mert nem türi a falusi magányt és nem talál ambiciót az anyai kötelesség gyakorlásában: mégis elfogadja magánál Pelsőczit és nyájasan, barátságosan bánik azzal, akit jellemtelen, rossz lelkü gazembernek tartott és titulált. Az előzmények után ez a bánásmód sértő következtetenség és minden szimpatiánkat eltereli az asszonytól, akit különben is odiózus szinben tüntet föl az az ideges hóbort, hogy szinésznőnek tud menni akkor, amikor a férje tönkrejutott és boldogtalan ember. Ezeket a lélektani hibákat a mellékalakok élénk rajza és egyes jelenetek szépsége nem teheti jóvá.

A *Bünösök*ben érdekes, mozgalmas az első felvonás, a kapzsi szinigazgató, a versenyző primadonnák és udvarló habitüék rajzával. A művész-házasság képe a második felvonásban már gyöngébb és sablonosabb. Az meg éppenséggel durva és hihetetlen, hogy olyan önérzetes nő, mint *Egresi* Olga, iró-férjétől való elválása után kitartott szeretője legyen egy mágnás-rouénak. Az is, hogy Artóti Jenő ujra szerelemre lobban és megöli Olgát a szinpadon, inkább csattanó és borzalmasan hatásos, mint a jellemekből folyó logikus befejezés.

Mivel a többi figyelemreméltó darab elemzése is körülbelül ezzel az eredménynyel járna, (se jobbak, se rosszabbak nem lévén az előbbieknél) bővebbi ismertetésük alól fölmenthetjük magunkat.

Tartalom és kidolgozás dolgában versenyző társaik közt legértékesebbnek mondható a következő két pályamü: *3 asszony, szinmü 3 felvonásban. Jelige: Irták 3-an* és a *Nyári zivatar* cimü háromfelvonásos vigjáték.

A *3 asszony*ban három különböző asszonytipust mutat be a szerző. Az egyik: *Anna*, Pogrányi Zoltánné, a hiu, önző, szentimentális, affektált, elkényeztetett szép asszony, aki a bel esprit nevében elhanyagolja férjét és gyermekeit s mert mindig a fellegek közt jár, nem veszi észre, hogy fényüzésével tönkretette hűséges, tulságosan jó és áldozatbáránynak született urát. A másik: *Margit*, Annának a huga, a szellemes, számító és kacér asszonyi tipus. Nem mehetett férjhez ahhoz, akit tudott volna szeretni, tehát bekötteti a fejét Diószeghy Albert országos képviselővel, egy félig kiélt gavallérral, akit se nem szeret, se nem becsül, de aki mellett szép poziciót és nyugalmas életet remél. A harmadik tipus: *Ilona*, Anna sógornője, a józan eszü, nemes szivü, energikus, reális, kötelességérző asszony, aki az anyaságot tartja a nő legszebb, sőt egyetlen hivatásának. Boldogságra teremtve csak ez az egy asszony látszik a három közt. A többi csak érzeleg, vagy játszik a szerelemmel. Ez komolyan, mélyen szeret. És mégis ennek a nőnek a boldogságát fenyegeti a legnagyobb veszedelem, mert férje, *Szentgyörgyi*, a poétaföldbirtokos, szeszélyes vérének, fantáziájának a föllobbanását követve a kacér Margit felé fordul és meg sem áll a házasságtörésig. A döntő pillanatban átérzi, hogy Margitot sohasem szerette igazán és töredelmesen bocsánatot kér Ilonától. Ilona nem vádol, nem deklamál, nem kevélykedik, hanem ugy tesz, mint egy okos és szerető asszony: megbocsát a gyermeke atyjának. Hisz-

üdvözlést később meghatározandó időre halaszszák el. A küldöttség vezetésére a polgárság *Berzeviczy* Albertet, a kerület képviselőjét kérte fel.

A *veszprémi* szabadelvűpárt Horánszkyt melegh angu táviratban üdvözölte; Horánszky fia, Horánszky Lajos tudvalevőleg veszprémi képviselő. — A *nagyváradi* kereskedelmi és iparkamara feliratban üdvözölte Horánszkyt, kifejtve, hogy politikai szereplésében a legjobb garanciát látja és az ország gazdasági kérdései a legjobb kezekbe jutottak. Egyidőben melegen bucsuzik Hegedüstől, kinek működésére hálásan tekint vissza. — *Esztergom* közönsége szombaton közgyülést tart, melyen a polgármester inditványozni fogja, hogy *Horánszky* Nándor kereskedelemügyi minisztert, ki a városnak 1872—1881. években képviselője volt, a város közönsége feliratban üdvözölje és díszpolgárrá válaszsza meg. A polgárság banketet rendez.

A *Magyar Köztisztviselők Országos Szövetsége* elnökségéhez *Szende* Alajos és *Szilágyi* József választmányi tagok inditványt nyujtottak be, hogy Horánszky Nándornál, mint az állami tisztviselők mindenkori parlamenti szószólójánál és pártfogójánál miniszterré történt kineveztetése alkalmából küldöttségileg tisztelegjenek. A küldöttség kérni fogja Horánszkyt, hogy ügyüket továbbra is támogassa.

Az *aradi* szabadelvűpárt nevében *Tagányi* István elnök és dr. *Parecz* Béla jegyző táviratban üdvözölte Horánszkyt.

Koerber Budapesten. Bécsből jelentik nekünk, hogy *Koerber* osztrák miniszterelnök holnap este *Budapestre* utazik, hogy folytassa a tárgyalásokat a vámtarifa felett Széll Kálmán miniszterelnökkel.

Az autonom vámtarifa. A kereskedelmi minisztériumban beállott változás következtében az autonom vámtarifa ügyében folyó tárgyalások nem fognak késedelmet szenvedni, mivel a tarifajavaslatok harmadik olvasásához szükséges előkészületek már valamennyi érdekelt minisztériumban befejeződtek. Hogy az uj tárgyalások megkezdése küszöbön áll, azt bizonyitja az a körülmény is, hogy Koerber osztrák miniszterelnök azt tervezi, hogy e hó végén Budapestre utazik a tarifa-ügyben való tárgyalások folytatása végett.

A katholikus autonomia. A katholikus autonómiát szervező országos gyülés e hó tizedikén, hétfőn délután négy órakor tartja legközelebbi ülését s a tanácskozás valószinüleg nem tart el egy-két napnál tovább. Ezen az ülésen fogják a már letárgyalt szabályzati tervezetet harmadszori olvasásban letárgyalni. Ezután a legutolsó ülésből kiküldött szövegező-bizottság teszi meg jelentését a király elé terjesztendő feliratra nézve. Ha a felirat körül vita fejlődnék, ugy a kongresszus kedden délelőtt 11 órakor is tart ülést. Az utolsó ülésen fog határozni a kongresszus a gyulafehérvár-fogarasi görög-katholikus érsek átirata dolgában is.

Hegedüs bucsuja. *Hegedüs* Sándor volt kereskedelmi miniszter ma délben bucsuzott el minisztériumának tisztviselőitől. *Nagy* Ferenc államtitkár vezetésével a minisztérium minden tisztviselője, a posta- és táviró, a magyar államvasutak s az országos központi statisztikai hivatal fogalmazó tisztviselőinek küldöttsége is ott voltak a volt miniszter bucsuztatásán.

Az összegyültek nevében *Nagy* Ferenc államtitkár mondott bucsubeszédet, amelyben egyebek között igy szólt:

Mindenki előtt ismeretes, mily nehéz viszonyok között vállalkozott nagyméltóságod e minisztérium vezetésére; mindenki tudja, hogy e három esztendőben az ország gazdasági viszonyai állandó depresszióban sinylődtek. Ily viszonyok között már maga az is elég feladat egy államférfiunak, hogy amit a jobb idők létrehoztak, azt fönntartsa és megőrizze. Ha csak annyit jegyezne is föl a történelem nagyméltóságodról, hogy ily nehéz viszonyok között az országot a fenyegető válságból kisegiteni fáradozott, már ez is előkelő helyet biztositana nagyméltóságodnak az e minisztérium élén állott férfiak sorában. Mennyivel nagyobb önerzettel tekinthet vissza a miniszterségére nagyméttóságod, midőn egyszersmind arra is utalhat, hogy dacára e nyomasztó helyzetnek, számos nagy alkotást létesitett vagy kezdeményezett.

Hegedüs Sándor igen elérzékenyülve válaszolt. Mindenekelőtt arra utalt, hogy a tevékenységével nem érhetett el kellő eredményt.

Nem tagadom, ugymond, hogy nem ily helyzetbe és nem ily működésbe képzeltem magam, amikor beléptem e minisztériumba. Tele voltam reformeszmével, tervszerü akcióval forgalmunknak, gazdasági életünknek fejlesztésére. Céljaimat azonban csak töredékesen valósithattam meg. Amit lehetett, azt egész erővel iparkodtam megtenni. Az, hogy inkább csak gyüjtő, előkészitő szerepre szoritkoztam, egyáltalában nem ver le; olyan gyüjteményt, olyan előkészületeket hagyok tevékeny utódomra, amelyeket ha fölhasznál, erős eszközöket talál bennük arra hogy nagyszabásu akciót indithasson Magyarország nemzetgazdasági fejlesztésére. Igaz, hogy engem semmi dicsőség nem ér, de nem is ez a fontos, hanem az, hogy mi történjék Magyarország érdekében. S ha lelkiismeretesen elmondhatom azt, hogy et quorum pars, ha nem is magna fui, akkor meg is kapom lelkiismeretemtől a jutalmat. Miután a körülmények miatt távoznom kell, ezen a téren is minden szemrehányás és vád dacára nyugodtan tekintek vissza.

Vázolta ezután azt a szives viszonyt, amely tisztviselővel összefüzte, s igy fejezte be beszédét:

— Lássák, már csak ezért se vagyok nagy ember. Egy angol iró azt mondta, hogy a nagy ember sajátsága, hogy környezete iránt rideg, kiméletlen, mig az idegeneket le tudja bilincselni. Én a családi és minden társadalmi téren a környezetem bizalmára és szeretetére s csak másodsorban vágytam az idegenek bizalmára. Nem tulságos képzelődés, ha azt hiszem, hogy ezt sikerült is elérnem itt e minisztériumban. Tartsanak meg jó emlékezetükben.

Zajos éljenzéssel fogadták a bucsubeszédet; Hegedüs nagyon el volt érzékenyedve, amikor a tisztviselőkről szólott, már csak az érzelmei uralkodtak rajta. Sok tisztviselőnek könny csillogott a szemében, mikor Hegedüs a beszédet befejezte.

Gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter ma a következő táviratot küldte Hegedüs Sándornak:

Midőn nagyméltóságod visszalépése alkalmából leghálásabb köszönetemet fejezem ki, hivatalos működése alatt velem szemben mindig tanusitott előzékenységéért, összekötöm ezt legmelegebb szerencsekivánataimmal a legujabb kitüntetéshez. Gróf Goluchowski.

Koerber miniszterelnök *Hegedüs* Sándor volt kereskedelmi miniszterhez a következő táviratot intézte:

Fogadja excellenciád a legfelsőbb kitüntetés alkalmából, melyben részesült, legszivesebb szerencsekivánataimat és annak biztositását, hogy én barátságos, hivatalos érintkezésünket mindig meg fogom tartani emlékezetemben.

A *kolozsvári* szabadelvűpárt intéző bizottsága ma délutáni gyüléséből a következő táviratot küldte:

Nagyméltóságu *Hegedüs* Sándor v. b. t. t. orsz. képviselő urnak. A kolozsvári első választókerület szabadelvűpártja tiszteletének, szeretetének, ragaszkodásának nyilvánitása mellett veszi tudomásul nagyméltóságod melegh angu táviratát, melyben a kerületi pártelnök utján értesiti választóit, hogy a miniszteri állásról lemondott. A legbensőbb méltánylattal hajtunk meg nagyméltóságod lemondásának nemes indokai és ama lelkiismeretben kötelességérzetre való elhatározása előtt, hogy — saját szavai szerint — egyéni ambiciói kielégitését alárendelte a közérdeknek. Midőn nagyméltóságod ezelőtt három esztendővel miniszteri tárcát vállalt, gazdag érdemü politikai pályavutjának ez a fordulata már nem tehette sem szorosabbá, sem bensőbbé azt a tökéletes kapcsolatot, mely a kolozsvári szabadelvűpártot és ebben hü választóit politikai és érzelmi tekintetben közel egy emberöltő óta füzi nagyméltóságod személyéhez. Midőn tehát most megvál k miniszteri állásától, hogy régebbi előkelő pozicióján folytassa közéleti áldásos tevékenységét, — ez az ujabb fordulat sem érintheti szilárd ragaszkodásunknak, bizalmunknak változatlan volját. Hálásak vagyunk a szeretetért, mely nagyméltóságod soraiból felénk árad és ezt hasonló érzelmekkel viszonozzuk és kérjük nagyméltóságodat, hogy tartsa meg pártunkat, a kerületet, városunkat eddig is annyira tapasztalt nagybecsü jóindulatában. Kifejezve legmelegebb szerencsekivánatainkat a magas kitüntetéshez, mely nagyméltóságodat ő fensége kegyéből érte, maradunk a fennebbiekben a kolozsvári egész szabadelvűpárt érzelmeit is tolmácsolva, régi, őszinte igaz hivei. A kolozsvári első választókerület szabadelvűpártja. *Dorgó Albert*, pártelnök.

A tüzrendészet szabályozása. A képviselőház egyik bizottsági termében ma délután értekezlet volt a tüzrendészet szabályozása ügyében, amelyen jelen voltak: Dr. *Óvári* Ferenc, *Boda* Vilmos, dr. *Hadzsy* János, *Frey* Ferenc, *Sághy* Gyula, dr. *Nessi* Pál, *Rónay* Ernő, *Rónay* János, *Stajevics* János, dr. *Fischer* Sándor, *Lindner* Gusztáv.

Az értekezleten a következő határozati javaslatnak előterjesztésében állapodtak meg:

Utasitja a Ház a belügyminisztert, hogy terjeszszen be mielőbb törvényjavaslatot, amelyben kimondassék:

1. A tüzoltó intézmény általánositása; 2. a tüzfelügyelői intézmény meghonositása; 3. a biztositási társaságok tüzkárdij bevételei megfelelő százalékának az országos tüzrendészeti alapba való beszolgáltatása, s ebből a tüzbiztositási országos kiadások fedezése.

A határozati javaslatot az értekezlen megjelenteken kivül még aláirták: *Barabás* Béla, *Lengyel* Zoltán, *Hámory* László, *Kubik* Béla, *Fernbach* Péter, *Blaskovics* Ferenc *Wittmann* János, *Radovanovics* György, dr. *Szücs* János, *Tuba* János, *Tormai* Károly, *Balogh* László, *Issekutz* Győző, *Münnich* Aurél és *Mayer* Károly országgyülési képviselők.

A szabadelvűpárt értekezlete. Az országgyülési szabadelvűpárt holnap, pénteken este 7½ órakor értekezletet tart, amelynek tárgyai az eddig még el nem intézett tárcák költségvetései, továbbá a Csorba-tó megvételéről szóló törvényjavaslat és az üresedésbe jutott bizottsági tagságokra való jelölések. Az értekezletet megelőzőleg 7¼ órakor a kijelölő-bizottság tart ülést.

A szolnoki választás. A szolnoki képviselőválasztás, amely tegnap reggel kezdődött, ma hajnalban véget ért. A záró-óra leteltével, 5 óra 15 perckor, az elnök kihirdette, hogy dr. *Kiss* Ernő szabadelvűpárti jelöltet *Kreutzer* Balázs függetlenségi-párti jelölt 1593 szavazata ellenében 86 szótöbbséggel képviselővé választották.

A gyomai választás. Ma volt meg a *gyomai* kerületben a képviselőválasztás, amely *Győry* Elek halálával lett szükségessé. Három jelölt állott szemben egymással: *Hentaller* Lajos a Kossuth-párt, *Várkonyi* István a független szociálisták és *Darvas*, a szociáldemokraták jelöltje. A küzdelem igen heves volt, mert Várkonyi már hónapokkal ezelőtt megkezdett mértéktelen izgatással nagy pártot tudott maga köré gyüjteni, amelyet már Győry Elek életében rendszeresen szervezett. A mai választáson még sem tudott győzni.

---

szük, hogy ezzel az elnéző nagylelküséggel végképpen visszahóditotta, mert a nő legerősebb vonzóereje a nemes szelidség. És hiszszük, hogy ő marad az asszonyok közt a legboldogabb, mert ő fogta föl legszebben a feleség hivatását, amikor felejteni akart és megbocsátani tudott.

A *Nyári zivatar* is finomabbnak tetsző lélektani témát dolgoz föl: a magára hagyott fiatal asszonyt, aki szereti a távollevő férjet, becsületérzés dolgában fölötte áll minden kifogásnak és mégis, szinte észrevétlenül, szinte akaratlanul, annál az ösztönnél fogva, mely a rokonszenv melegségét keresi és a női szépség előtt való meghódolást kivánja: engedi, hogy egy idegen fiatalember vonzalma megkörnyékezze. Pethő Ádám, a fiatal tudós, két hónapi tanulmányutra Olaszországba utazik és hogy zavartalanul tanulmányozhasson: szép felesége, Mártha nélkül megy, aki távolléte alatt Ligetkuthyék falusi birtokán időz. Mártha szigoru erkölcse fennakad barátnőjén, Klotildon, Ligetkuthy feleségén, amint észreveszi, hogy elfogadja Herend Abris udvarlását. De az erkölcsbiró maga is hasonló helyzetbe kerül, ámbár egyelőre nem tud róla s ideális, tiszta barátságnak nevezi azt, a mi kezdődő és tüzzel játszó szerelem. Megismerkedik Orlay Pállal, a költővel, Ligetkuthyék barátjával. Sokat vannak együtt és erősen kezdenek érdeklődni egymás iránt. Mártha kezdetben naponkint nyolcoldalas leveleket irt az urának; most a levelei kurtábbak lesznek és nem is mindennap ir. Ők vakon élvezik egymás barátságát és büszkén tiltakoznak minden gyanu ellen, de a környezet előtt világos, hogy itt baj van. Ligetkuthy figyelmezteti a férjet valami ürügy alatt, hogy siessen haza. Mártha tényleg valami kelletlen zavart érez arra a hirre, hogy a férje hazajön és Orlay Pálból hevesen kipattan a szerelmi vallomás, mialatt künn nyári zivatar csattog a hegyek közt. Most ijed meg Mártha önmagától és a fiatal embertől. A leghatározottabban követeli, hogy váljanak el egymástól örökre. Orlay elnyargal Herend Ábrissal együtt, akit a másik feleség elmés módon szintén lerázott a nyakáról. A nyári zivatar elmult. Kisüt a nap. És Mártha megkönnyebbült szivvel omlik az Olaszországból visszatért tudós karjaiba.

Mind a két müben megvan a finomabb jellemzésre való törekvés. Közös hibájuk, hogy mind a kettőben tulteng a szó; tartalmuk röviden elmondva érdekesebb, mint ahogy a szerzők megirták. Hogy a téma egyiknél sem uj, nem volna baj. Nagyobb baj az, hogy a kidolgozás sem eredeti. A három asszony rajza sokszor épp oly sablonos, mint a Mártha és Orlay megismerkedése, mint lappangó szerelmük játéka (ezt a játékot több gráciával kellett volna megirni) vagy az a gyakran fölhasznált vigjátéki trükk, amivel Klotild az alkalmatlan udvarlótól megszabadul. A *3 asszony*ban a drámai akció minimális és az is szinte beleful az ügyes, ötletes, irodalmi nyelven folyó, de tulságosan terjengős dialogusok hosszu levébe. A *Nyári zivatar* udvarlói nem elég temperamentumosak. Nem kisérjük feszült érdeklődéssel a szavaikat és nem félünk a tetteiktől. Mindakét darabból hiányzik az izgató fluidum; hiányzik a drámai je ne sais quoi; hiányzik az, ami erős, határozott szinpadi hatást igér. Ebben a tekintetben — bár dilettáns munkának látszik — markánsabb a *Hazugság* cimü 3 felvonásos társadalmi dráma, ahol az özvegy osztálytanácsosné familiájáról kapunk sötét és szomoru képet. A szerző Hauptmann Gerhart fekete festékébe mártotta ecsetét. Ha annyi müvészettel tudna festeni, mint a német drámairó, értékes darabot irhatott volna.

A biráló-bizottság nem adja ki a jutalmat a pályamunkák egyikének sem, de a figyelemreméltónak talált darabok mellett a *Nyári zivatar* és a *3 asszony* cimüt a bennük levő jelesebb kvalitások miatt különös dicsérettel kivánja honorálni.

Mint *Gyomáról* táviratozzák, a szavazás esti ½9 órakor ért véget. Hentaller 1195, Várkonyi 1045 és Darvas 3 szavazatot kapott. Igy tehát Hentaller képviselővé választatott. A rend nem zavartatott meg. Este Hentaller tiszteletére banket volt.

A diósadi mandátum. A képviselőház ötödik biráló-bizottsága ma délután 3 órakor *Münnich* Aurél elnöklete alatt folytatta a *Gabányi* Miklós diósadi megbizólevele ellen beadott panasz tárgyalását. Az elnök megnyitván az ülést, a házszabályok értelmében a szót a panaszosok képviselőjének, dr. *Nagy* Dezsőnek adta meg.

Dr. *Nagy* Dezső előadását a kerület választói számarányának ismertetésével kezdi. Konstatálja az adatokból, hogy a kerület 4400 lőnyi választói közül nem kevesebb, mint 3000 választó a szavazástól tartózkodott. Ez a minoritás fenyegetésének és erőszakoskodásának következménye, mert a törvénytelen eszközök a diósadi választás eredményére döntő befolyást gyakoroltak. A tanuk vallomásaiból igazolja, hogy a Gabányi hivei gyujtogatással, agyonütéssel fenyegették a kormánypárt hiveit s majdnem minden vallomás tartalmazza azt a fenyegetést, hogy aki bemegy szavazni Sámuel Lázárra, vigyen magával koporsót. A pártok éppen gyülekeztek a bevonulásra, amikor lövés dördült el. Nem talált ugyan senkit, de a szabadelvüpárt választói közt valóságos pánikot okozott. Maguk a tanuk vallják, hogy az ottani románok félénk természetüek, elképzelhető hát, hogy ezeknek fogékony lelkére egy ilyen lövés milyen hatást gyakorolt. A főszolgabiró, akit az érkező menet fedezésével megbiztak, azt vallja, hogy bár két élestöltéssel ellátott csendőr is fedezte, nem mert a közeli zavargások szinhelyére menni, mert eszélyesnek nem tartotta. Ime a főszolgabiró is félt, mennyivel inkább kellett tehát annak az egyszerü, fegyveres erővel nem fedezett parasztnak félnie? A kerületben összesen 4400 választó van, akik közül a függetlenségiekre leszavazott közel 900 ember s függetlenségi tanuk vallomása szerint volt még 200—250 ember. Tehát a legjobb esetben vagy 1200 szavazóra számithattak. Ez pedig törpe minoritás s igazolja, hogy itt a kisebbség győzött. És e mellett konstatálni való tény, hogy az erőszakoskodások nem voltak kölcsönösek, mert a választásvédők egyetlen tanut sem tudnak felhoznak annak igazolására, hogy a szabadelvüpárt is erőszakoskodott. Kéri a bizottságot, hogy a választást, mely flagráns megsértése a szabad választásnak, semmisitse meg s az erőszakot és megfélemlitést ezzel torolja meg.

Dr. *Bródy* Lajos választástvédő tagadja az erőszak és fenyegetés fennforgását. Hivatkozik a megye alispánjának, a választási elnöknek, a főszolgabiráknak és a két csendőrőrmesternek vallomásaira amelyekben azt vallják, hogy rendzavarás nem történt s a választás példás rendben folyt le. Nézete szerint Sámuel Lázár a biztos bukás elől lépett vissza. Kéri a választás verifikálását. A választást védő választópolgárok nevében *Szentkirályi* Zoltán plebános beszélt. A fenyegetést is, erőszakot is tagadta. A nép annyira lelkesedett a függetlenségi eszmékért, hogy ott erőszakra és fenyegetésre nem is volt szükség. A viszonválaszok után az elnök a bizonyitást kefejezettnek nyilvánitotta s az itélet kihirdetését holnap déli fél 12 órára halasztotta.

KÜLFÖLD.

Boerok Amerikában.

Budapest, **március 6.**

A boer megbizottak Washingtonból is, ahol *Hay* külügyminiszterrel és *Roosevelt* elnökkel beszéltek, csak azt a hirt küldhetik honfitársaiknak, amit az európai szárazföld minden székvárosából küldtek. Az Egyesült-Államok kormánya épp oly kevéssé akar beavatkozni a délafrikai háboru ügyébe, mint az európai kormányok. Szimpáthiáját Hay is, Roosevelt is kifejezte, de ennél többet ők sem tehetnek a boerokért. Ámde nem lehet azt mondani, hogy szegény boerok egy csalódással gazdagabbak lettek; hiszen ugysem hihették ők azt, hogy Amerika exponálni fogja magát érettük; de ha már bejárták az európai udvarokat, illő volt, hogy a washingtoni Fehérházba is bekösöntsenek. Folytatják tehát a háborut tovább, amig birják.

Washington, március 6.

Hay **külügyminiszter ma délelőtt *Wolmarans* és *Wessels* boer megbizottakat fogadta, mint *magánembereket.* Nyiltan beszélt velök és megigérte nekik, hogy minden tőle telhetőt el fog követni a boerok délafrikai helyzetének javitása érdekében, de megmagyarázta nekik, hogy ilyen ügyekben az elnök az illetékes fórum. A megbizottak panaszkodnak a Dél-Afrikába való ló-, öszvér- és eleségszállitás miatt. *Hay* behatóan foglalkozott ezzel a kérdéssel és tekintélyekre, valamint precedens esetekre hivatkozott, amelyek mind azt bizonyitják, hogy az Egyesült-Államoknak *semmiféle hatósága nem tilthatja meg az amerikai gazdának,* hogy mezőgazdaságának vagy állattenyésztésének termékeit *a világ bármely részébe szállitsa.* A miniszter kijelentette, hogy a kormány magatartása Dél-Afrikával szemben *szigoruan semleges* volt és hogy a kormány a boeroknak szánt áruk szállitását sem tiltotta meg.**

Utóbb a boer megbizottak a Fehér-házba mentek, ahol *Roosevelt* elnök *szintén mint magánembereket* fogadta őket könyvtárában. A boerok negyedóra hosszat időztek az elnöknél, aki figyelmesen meghallgatta őket, de kijelentette nekik. hogy az Egyesült-Államok *nem avatkozhatnak bele* a háboruba és nem is akarnak beleavatkozni.

Köln, március 6.

A *Kölnische Zeitung* értesülése szerint a boerok nagyon csalatkoztak Roosevelt elnöknek a boer küldöttek előtt tet nyilatkozatában. A boerok már most *végképp lemondanak* arról, hogy valamely hatalom érdekükben közbelépjen s *végig fogják folytatni a küzdelmet.* A delegátusok vissza fognak utazni Dél-Afrikába, ahol a boer tábornokokkal érintkezésbe lepnek.

London, március 6.

A lapok cikkeket közölnek a boer delegátusok washingtoni fogadásáról, amely szerint *minden gyakorlati jelentőség hiján* van. Csak a *Daily Chronicle* irja, hogy az utrechti boerok rendkivül fontos hireket kaptak Washingtonból. A *Standard* jelentése szerint *Steyn* és *De Wet* átkeltek a natáli vasuti vonalon és az utrechti kerületben tanácskoztak *Botha* Lajossal.

A trieszti állapotok a parlamentben.

Bécs, március 6.

A *képviselőház* mai ülésére beérkezett irományok között van *Schönerer*nek egy interpellációja, amelyben a *szláv tárcanélküli miniszter* nagy befolyására utalva, azt kivánja, hogy ennek ellensulyozására legalább egy minisztert nevezzenek ki a németség jogainak és érdekeinek megvédése végett, s azt kérdezi a miniszterelnöktől, hajlandó-e a koronának *német tárcanélküli miniszter* kinevezését javasolni és hajlandó-e a kormány végre lépéseket tenni *Galicia különállásának* megvalósitására. Végül azt kérdezi a kormánytól, mivel tudja okát adni annak, hogy az állami szolgálatban a *német pályázatokat rendszerint mellőzik* a cseh pályázókkal szemben.

Breiter és társai meginterpellálják a kormányt arra nézve, hogy *Nerimán* khán perzsa követ *Schossberger* budapesti tőkepénzesnek 50.000 forintért a magyar báróság megszerzését és később 80.000 forintért a II. osztályu vaskorona-rend megszerzését igérte, a nélkül, hogy akár az egyik, akár a másik igéretét beváltotta volna. Ez idő szerint Schossberger örökösei pörlik Nerimán khánt az előlegül adott 10.000 korona erejéig. Azt kérdezik a miniszterelnöktől, hajlandó-e a külügyminiszterrel egyetértve a perzsa követ azonnali visszahivását kieszközölni.

A ház azután folytatta a költségvetés részletes tárgyalását, majd áttért a *trieszti kivételes állapot* tárgyában kiküldött bizottság jelentésének tárgyalására. *Fuchs* előadó rövid bevezető beszéde után *Ellenbogen* a jelentésből konstatálja, hogy a kivételes állapot elrendelésére nem volt ok. A kormánynak ez az intézkedése hallatlan frivolitás. Az előadó csak a kormány jelentését vette előadói jelentésének alapjául, pártját fogja a Lloydnak és az egész felelősséget a munkásokra akarja háritani. A kormány is a Lloyd pártjára állott, mikor matrózokat bocsátott rendelkezésére. A kormánynak kényszeritenie kellett volna a társaságot, hogy minden áron tartsa fenn a postaszolgálatot. Sok hézagot talál a jelentésben és szemére veti az előadónak, hogy meg sem emlitette azokat a körülményeket, amelyek ellenkeznek álláspontjával. Egyetlen olyan tény sem merült fel, amely a jelentésben emlitett veszedelmes szervezetre vallana. Végül felszólitja az összes pártokat, hogy a kivételes állapot megszüntetésére szavazzanak és ne vegyék tudomásul a jelentést.

Spincic nem akar ugyan védelmére kelni a kormánynak és közegeinek, de értesülései arról győzték meg, hogy különösen a katonaság nagyon türelmes és csak a legválságosabb pillanatban, kényszerüségből nyul fegyverhez és hogy a Triesztben uralkodott nagy rémület és izgatottság szükségessé tette a kivételes állapot elrendelését, nehogy nagyobb baj támadjon. Különösen meg kell ezt jegyeznie Köppel főhadnagy csapatának magatartásáról, amelynek eljárását szemtanuk vallomása szerint provokálták a zavargók. Ezzel azonban nem akarja azt mondani, hogy a hatóságok és a Lloyd igazgatói nem követtek el hibákat. A Lloyd igazgatósága abban hibázott, hogy nem vette figyelembe a fűtők követeléseit, a hatóság pedig abban, hogy nem lépett közbe idejekorán. Fontolóra kell venni, hogy milyen intézkedések volnának szükségesek ahhoz, hogy a trieszti események ne ismétlődhessenek s azért a következő preventiv intézkedéseket ajánlja: Nagyobbszámu katonaság tartása, a belföldi munkások előnyben részesitése az idegenekkel szemben, a valláserkölcsi nevelés fejlesztése és az egész kormányrendszer megváltoztatása, hogy az összes polgárok egyenlő elbánásban részesüljenek. (Helyeslés a szlovének részéről.)

Hortis részletesen ismerteti a trieszti eseményeket, polemizál a bizottsági jelentéssel és szemtanukra hivatkozik. Azt kivánja, hogy a legfontosabb tanukat hivják fel Bécsbe vagy küldjenek bizottságot Triesztbe, hogy végre-velahára kiderüljön a teljes igazság. Minthogy a végrehajtó közegek a tulkapás és mulasztás vádja alól fel nem menthetők, a parlamentnek kötelessége, hogy a kérdés fölött ne térjen napirendre, hanem valamilyen formában *rosszalását fejezze ki.* Brutalitással vádolja a rendőrséget és a katonaságot, noha egyes tisztek igazán kitüntek béketürésükkel. Nem szabad helyeselni, hogy a kivételes állapotot elrendelték, amikor már minden nyugodt volt. Fosztogatások sehol sem fordultak elő. A tényleg előfordult pusztitásokkal szemben hangsulyozni kell, hogy a rendőrség nem teljesitette kötelességét. A lámpaoszlopok ledöntése két óránál tovább tartott a nélkül, hogy a rendőrség, noha telefonon értesitették, megjelent volna. A kivételes állapot tovább fenntartása semmiképp sem indokolható. Végül felszólitja az összes szabadelvüpártokat, hogy a kivételes állapot megszüntetésére szavazzanak. (Helyeslés.)

Az ülés ezzel véget ért.

A sabáci puccs.

— A *Budapesti Napló* táviratai. —

Budapest, **március 6.**

Alavantics Rankó, igazi néven *Radovanovics* Milán, az őrült, vagy vakmerő, meghalt, mielőtt fölzavarhatta volna Szerbia nyugalmát, de ki tudja, mi történhetett volna, ha véletlenül az ő golyója teriti le Sabácban Nikolics csendőrszázadost? Vajjon akkor is pusztán eszelősnek mondták volna-e és Karagyorgyevicsék akkor is tagadták volna-e a vele való összeköttetést, ha Sabácot hatalmába keritve, belevetette volna a lázadás üszkét Szerbiába, ahol annyi a könnyen gyuló anyag? Igy azonban az ő kisérletének és halálának egyelőre csak az az eredménye, hogy Sándor király hivei jobban vigyáznak magukra és a dinasztiára, mint eddig és valószinüleg sokakat fognak ismét börtönbe vetni, mint ez már Belgrádban ősi szokás. Távirati tudósitásainkból csupán az derül ki, hogy egyrészről kétségtelenül a Karagyorgyevics emberének tartják Alavanticsot, másrészről pedig Karagyorgyevicsék a leghatározottabban tagadják ezt.

Zimony, március 6.

A Sabácban agyonlőtt Alavantics tulajdonképpen *Radovanovics* Milán, aki évekkel ezelőtt főhadnagy volt a szerb hadseregben. Az Alavantics nevet hat évvel ezelőtt vette föl. Testvére, *Radovanovics* Koszta lapszerkesztő Belgrádban, de egy hónap óta Zimonyban él. Radovanovics Kosztát *a zimonyi rendőrség ma letartóztatta.* Alavantics egy hónappal ezelőtt Zimonyban hatszobás fényes lakást akart fölvenni egy előkelő személyiség számára. Sokat levelezett *Budapest*tel, *Bécs*cel és a *Svájc*cal és mindig bőven el volt látva pénzzel. Kétségtelen, hogy *Karagyorgyevics ügynöke* volt. Itt azt hiszik, hogy az a tábornoki egyenruha, amelyet annak idején megrendelt, Karagyorgyevicsnek volt szánva.

Belgrád, március 6.

A sabáci csiny szerzője, Alavantics Rankó, szerb családból való és *közeli rokona Karagyorgyevics Péter* trónkövetelőnek. Alavantics nagyon sokat dolgozott Karagyorgyevics érdekében; atyja ügyvéd volt Belgrádban és 1868-ban Obrenovics Mihály fejedelem gyilkosait védelmezte a törvényszék előtt. Alavantics Rankó jogot hallgatott, de nem végezte be tanulmányait, utóbb mint szocialista izgató szerepelt s a munkások között igyekezett magának hiveket szerezni. Miután látta, hogy ez a terv sem sikerült, Karagyorgyevics Péter szolgálatába szegődött s ennek igyekezett Szerbiában propagandát csinálni. A kormány erről semmit sem tudott és nyugodtan türte, hogy Alavantics, aki kompromittált ember hirében volt, mint kereskedelmi ügynök minduntalan ellátogasson Belgrádba. Alavantics az utóbbi időben állandóan Horvát-Mitrovicában lakott, ahonnan nyomtatott proklamációt hozott magával, amelyben kijelentette, hogy a mai nappal átveszi a diktaturát. Ebben az ügyben a legszigorubb vizsgálatot inditották meg. Alavantics Zimonyban rendelte meg a tábornoki ruhát és ki is fizette. Sokfelől azt állitják, hogy Alavantics elmebeteg, másfelől azt beszélik, hogy Karagyorgyevics ügynöke és hogy a proklamációkon és kompromittáló iratokon kivül sok pénzt találtak nála.

A szerb kormány *Nikolics* csendőrszázadost, aki megakadályozta az államcsinyt, alezredessé léptette elő. Királyi kitüntetést is fog kapni.

Bécs, március 6.

Nenadovics Jása volt belgrádi egyetemi tanár a következő nyilatkozatot teszi közzé a lapokban:

Mint Karagyorgyevics Péter herceg legközelebbi rokonainak egyike a leghatározottabban kijelentem, hogy *Alavantics nem volt rokona Karagyorgyevics hercegnek* és a herceghez semmi viszony sem füzte. Igy tehát mindazok a hiresztelések, amelyek Alavantics nevét Karagyorgyevics hercegével kapcsolatba hozzák, *alaptalanok* és nem felelnek meg a valóságnak.

Belgrád, március 6.

A szerb királyság proklamálásának huszadik évfordulója alkalmából tegnap a tisztikaszinóban bál volt, amelyen a király is megjelent. Mikor a *király* a terembe lépett, *Antonovics* hadügyminiszter beszédet intézett hozzá s a tegnapi sabáci eseményekre utalva, a *hadsereg rendületlen hűségéről* és odaadásáról biztositotta. A beszédet a tisztek nagy lelkesedéssel fogadták. A *király* megköszönte az ovációt.

Belgrád, március 6.

Az a négy ember, aki tegnap Alavantiocsal Mitrovicából Sabacba jött: *Störk* György betüszedő, *Eckner* Ferenc és *Werner* Pál halászok és *Termotny* Ferenc napszámos. Alavantics Sabacban született és ott töltötte ifjuságát, dologkerülő, excentrikus fiu volt. A Milán király ellen intézett merénylet idején felbukkant Belgrádban és a pörből kifolyólag 20 évi börtönre itélték. Sándor király nősülése alkalmával kegyelmet kapván, jelenleg Zimonyban élő testvérével lapot akart alapitani, de a vállalat nem jött létre. Azóta nagyobbára Mitrovicában lakott. Alavantics állitólag hosszabb időn át a *Narodni Liszty* cimü lapnak is küldött cikkeket s azért e lap szerkesztőségében is tartottak házmotozást.

Ausztria-Magyarország és az Egyesült-Államok. A *N. W. T.* jelenti, hogy a *washingtoni osztrák-magyar követséget* és a Bécsben székelő amerikai követséget legközelebb *nagykövetséggé* fogják emelni. A kezdeményezés e részben monarkhiánkból indult ki. Hogy mikor lép életbe az átalakulás, az a májusban összeülő delegációktól függ, amelyeknek előbb meg kell szavazniok a szükséges összeget. Valószinü, hogy az eddigi követeket nevezik ki nagykövetekké. Washingtonban *Hengelmüller* képviselte eddig az osztrák-magyar monarkhiát, Bécsben pedig *Mac Cormiek* az Egyesült-Államok követe.

HIREK.

A bor.

Jó ital a bor, s mégis mennyi bajt csinál. Ha nincs, az ember sovárog utána. Ha sokáig nem ittuk, s egyszer mégis nagyon megkivánjuk, három felvonásra való bus perpatvar lehet belőle, mint ahogy Gárdonyi Géza kitünő darabjában láttuk. Nagy a baj, ha kevés van belőle, az sem jó, ha a hét kövér esztendő bősége üt belé. A franciáknak most e miatt van gondjuk vele. Rengeteg a boruk, a termelők pincéiben millió meg millió hektoliter hever a hordókban, főként bizonyos délvidéki borok halmozódnak fel nagy tömegekben. Egyes gazdák ugy próbálnak segiteni magukon, hogy konyakot párolnak a borukból, hiába, ugy se csinálnak forgalmat. És a bor ára lehetetlenül apad, hir szerint potom néhány forintért is adják hektoliterjét.

A kérdés most erősen napirenden van, csak a minap is volt szó róla egy lakomán, amelyen maga Dupuy, a földmivelésügyi miniszter ült az asztalfőn. Ő azt mondta, hogy a baj oka főként abban rejlik, hogy a francia bort vizből is csinálják, ezért van olyan sok, szóval, a hamisitás ellen kell küzdeni elsősorban. Az aztán már egészen kedves, francia izü dolog, amiről olvastunk, hogy abból a körülbelül százezer hektoliter francia borból, amelyről a szüret után a statisztika beszámolt, a franciák vagy harminc milliónak hamarosan a végére jártak a rendes fogyasztáson kivül. Tudniillik hazafias felbuzdulásból nekifeküdtek az ivásnak, hogy megmentsék a francia bor renoméját és segitsenek a megszorult honfitársakon, akik bort árulnak. Ilyenformán egy pár hónapon át sok rózsás mámorral több lehetett pezsgős Franciaországban, s a bortermelőknek jól eshetett ez a támogatás nagyon, de ugyan megköszönték a pékek ezt a hazafias önfeláldozást, mert hogy több bort ittak a franciák, kevesebbet költöttek kenyérre és lisztre.

De hát baj is az! Amilyen kedvesek és hazafiasak a gallok, ha veszedelembe jut a liszt, majd kivágják ők azt is, akár a bor rovására. Inkább komolyabbnak tekinthető azonban a francia borválságban az az eset, mikor nemrégiben öt milliót szavazott meg a parlament borra — katonák számára, csakhogy fogyjon egy kicsit az annyira összegyülemlett nemes ital. Ó, hogy örülnének az ilyen parlamenti támogatásnak például nálunk is a katonafiuk, de szintugy bortermelő gazdáink! Mert tán fölösleges külön megemliteni, hogy szép Magyarországon is egészen olyan állapotok kezdenek támadni a bor terén, mint a nekünk oly kedves francia földön. A filloxera-vész szerencsés leküzdése után mi is rohamosan haladunk a borbőség felé. Nálunk is kezd már garmadába gyülni a bor a pincékben. Nálunk is pancsolnak, nálunk is kinálják már egészen olcsón a bort és nálunk is főként egy bizonyos vidéknek, a Hegyaljának a bora rekedt meg a forgalom utján. Szép szüretek vannak már odafönn, a legutolsó meg éppen kiválóan beütött s hegyaljai borunk, ez a csudálatos arany tüzital a hordókban tesped. A bortermelők elszomorkodnak. A szőllők helyreállitására nekilendült mozgalomban reményre, kedvre kaptak, de valami akadályozza most ennek a reménységnek a megvalósulását. Talán leginkább az olasz bor, amelynek olyan szabad lett az utja hozzánk, mikor a mienk elpusztult. Talán ha annak a beáramlását megszoritják, akkor itt lesz a jobb idő.

Sok hegyaljai bortermelő bizik is ebben a jobb korban, s lesi a jövő esztendőt, amikor az olaszokkal való szerződésünk lejár, s a kormány, amely olyan készséggel sietett a Hegyalja talpraállitására, majd vigyáz az érdekére az uj szerződéskötésnél. De sokan ennek sem tudnak nagyon örülni. Addig majdnem két esztendő mulik még el, s fönt a Felvidéken élelmes korcsmárosok jól tudják felhasználni az időt. Szinte minden vagyonukat az olcsó olasz borba fektetik bele, s ha idővel nem is kerülhet be majd olyan könnyen ez a jövevényital, jó néhány esztendőre ellátták ők magukat. S a hegyaljai bor megint csak folytathatja a keserves harcot.

Igy volnánk a Hegyaljával, amelynek sorsában azonban ugyszólván az ország minden borvidéke osztozik. Van borunk, és nem ihatjuk, inkább csudálatosképpen hamis bor jut az asztalunkra, s mivelhogy a bor sok mindenféle adóval és illetékkel amugy is irgalmatlanul meg van bénitva, a szegény magyar inkább pálinkával öli magát.

Omár.

Budapest, március 6.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 28-án uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király itthon.** A király ma délelőtt általános kihallgatást adott, amelyen a következőket fogadta:

Báró *Bechtolsheim* Antal lovassági tábornok, gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Andrássy* Tivadar, gróf *Batthyány* Lajos és *Erdély* Sándor belső titkos tanácsosok, *Meszlény* Gyula és *Firczák* Gyula püspökök, gróf *Esterházy* Mihály, *Kubinyi* Árpád, gróf *Mailáth* József, gróf *Széchenyi* Aladár és gróf *Bethlen* Balázs kamarások, *Csávossy* Béla és *Földes* Béla udvari tanácsosok, *Blaskovics* Ferenc apát, *Várady* Géza katonai apát-plébános, *Fingerlos* József kir. tanácsos, *Korchmáros* Gáspár kir táblai biró, *Szügyi* Ferenc, az államnyomda vezetője és *Gottermayer* Nándor.

Ma fogadta a király a felsorolt urakon kivül *Felekyné-Munkácsy* Flóra asszonyt, a Nemzeti Szinház müvésznőjét, aki megköszönte kitüntetését, továbbá *Zöldi* János volt honvédfőhadnagyot, aki most *Zöldi* Marci néven cigányprimás Budapesten.

Ma délután hat órakor a királyi várlakban udvari ebéd volt, amelyen ő felségén kivül részt vettek: gróf *Zichy* Nándor, gróf *Festetics* Tassilo, báró *Bechtolsheim* lovassági tábornok, *Kautz* Gyula, báró *Radvanszky* Béla, báró *Padmaniczky* Géza, *Láng* Lajos és báró *Wodianer* Albert belső titkos tanácsosok, *Mohay* Sándor államtitkár, *Dárdai* Sándor az állami számvevőszék alelnöke, *Meszlény* Gyula és *Bogdanovics* Lucián püspökök, *Ludvigh* Gyula főrendiházi tag, a magy. kir. államvasutak elnökigazgatója, *Thán* Károly tanár, báró *Gerliczy* Ferenc, gróf *Hadik* Miksa és báró *Radvánszky* Géza kamarások, *Jakabffy* Imre, gróf *Wass* Béla, *Bornemisza* Lajos, *Szerb* György és *Holló* Lajos országgyülési képviselők; továbbá *Liechtenstein* Rudolf herceg első főudvarmester, gróf *Paar* és *Balfras* főhadsegédek, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy, *König* Károly osztályfőnök, dr. *Kerzl* főtörzsorvos, *Höhnel* Lajos lovag korvett-kapitány, báró *Apor* őrnagy és *Gozani* márki őrnagy szárnysegédek, *Tamásy* alezredes, *Margutti* százados, *Holasek* és *Kőszeghy* századosok, testőrparancsnokok, egy testőrtiszt és az őrparancsnok. Elmaradásukat kimentették: *Josipovich* Imre v. b. t. t., *Kállay* Zoltán főispán, *Berczely* Jenő táblai elnök, *Blaskovics* István és *Csernoch* János apát.

— **Lipót Salvator főherceg léghajója.** A Meteor léghajó Lipót Salvator főherceggel és Hinterstoisser főhadnagygyal ma a bécsi Arsenalnál szállott fel és délután egy órakor ereszkedett le Furth környékén. A léghajó 3000 méternyi magasságra emelkedett.

— **Uj miniszteri biztos.** A kereskedelemügyi miniszter *Csörgeő* Gyula nyugalmazott államtitkárt a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságnál viselt miniszteri biztosi állásától felmentette és az állás végleges betöltéséig ezeket a teendőket *Vértesy* Kálmán miniszteri tanácsosra bizta.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Gózony* László belügyminiszteri osztálytanácsost kinevezte itélőbiróvá a közigazgatási biróságba.

— **Margit királyné Amerikában.** *Newyorki* lapok irják, hogy *Margit* királyné, *Umberto* király özvegye a nyáron Amerikába utazik. A királyné szigoru inkognitóban, *Stupingi* grófné álnév alatt fog utazni s Angliában szál hajóra. Az özvegy királyné már régen érdeklődik Amerika iránt és ezt az érdeklődést még egykori nevelőnője, mrs. *March* keltette fel benne, aki amerikai nő volt. *Ristori* Adél jubileuma alkalmából a királyné meglátogatta a nagy tragikát, aki olyan lelkesen beszélt Amerikáról, hogy a királynéban megérlelődött az amerikai utazás gondolata.

— **Előnévadományozás.** A király dr. *Schwartz* Miklós ügyvéd és a soproni ügyvédi kamara elnökének, valamint törvényes utódainak a *megyesi* előnevet díjmentesen adományozta.

— **A spanyol király nagykorusitása.** *Madridból* jelentik, hogy *XIII. Alfonz* király májusban tartandó koronázására a király nagyanyja, *Izabella* királynő is odaérkezik, aki most 72 éves. Ugy hirlik, hogy a király koronázása után egy titkos tanács fog az uralkodónak a kormányzásban segédkezni, amelynek tagjai a következők lennének: a régenskirályné, a toledói érsek, a spanyol kamara elnöke és a volt miniszterelnök. Azt hiszik azonban, hogy ilyen célzattal a titkos tanács nem fog megalakulni, mert ennek megvalósitása az alkotmányba ütköznék.

— **A pápa jubileuma.** *Rómából táviratozzák*: A pápa ma kezdte meg a jubileumára ideérkezett rendkivüli követségek fogadását. Elsőnek *Nissard* francia nagykövetet fogadta, aki átnyujtotta *Loubet* elnöknek egy levelét és két gobelint. Azután a német rendkivüli követséget fogadta, amely *Vilmos* császárnak sajátkezü levelét és egy porcellánból való órát nyujtott át. A követség vezetője, *Loe* altábornagy kiemelte azt a jó viszonyt, amely a német birodalom és a Batikán között van. A pápa köszönötet mondott a követségnek és azt mondta, hogy a követség kiküldése mélyen meghatotta. Nagyon örül annak a *jó viszonynak*, amely *most Vilmos császár és katholikus alattvalói között* van. Azután a *bajor követséget* fogadta a pápa, amely Luitpold régens-hercegnek levelét és egy drágakövekkel kirakott ezüstfeszületet nyujtott át a szentatyának.

— **A miniszterelnök a belügyminisztériumi tisztviselők lakomáján.** A belügyminisztérium tisztikara *Gulner* Gyula államtitkár kezdeményezésére ma este az István főherceg-szálló külön termében barátságos társasvacsorára gyült össze. Az összejövetellel az volt a célja az államtitkárnak, hogy a belügyminiszterium tisztikarában a társadalmi érintkezést minél bensőbbé tegye. A mai első estélyen a minisztériumnak mintegy 80 tagja jelent meg. Közvetlenül a lakoma előtt a tisztikar nagy meglepetésére és örömére *Gulner* Gyula és *Széll* Ignác államtitkárokkal megjelent *Széll* Kálmán miniszterelnök is, akit riadó lelkesedéssel fogadtak és ünnepeltek. A miniszterelnök késő estig együtt maradt a tisztikarral.

— **Rendőrségi kinevezés.** A belügyminiszter *Palágyi* Kálmán és *Köpf* Ferenc rendőrtelügyelőket fizetésnélküli főfelügyelőkké nevezte ki.

— **Hegedüs Sándor nyugdija.** Egy lappangó gyanusitás, abból a fajtából, melyből Magyarországon mindenkinek kijut, aki közhivatalt visel, hónapok óta ólálkodott *Hegedüs* Sándor körül is. A nyugdij, melynek kedvéért huzzák-halsztják az időt, s amelynek kedvéért Hegedüs Sándor a helyén marad, eleven gyanusitássá lett. Ezt a lappangó gyanusitást alaposan megcáfolja a távozó miniszter s az a hir, mely ma terjedt el a képviselőház folyosóján, egyszerre szertefujja a lappangó gyanuskodást. Hegedüs Sándor, a volt kereskedelmi miniszter azt a szándékát nyilvánitotta néhány meghitt embere előtt, hogy nyugdija *felét* minden évben a Hirlapirók Nyugdijintézetének, *felét* a Vasutasok Nyugdijintézetének fogja adni.

A gyanusitási rendszer ez ujabbi hajótörése talán tanulság lesz azoknak, akik azt hiszik, hogy a közélet embereit nemcsak kritizálni lehet szabadon, de meg is szabad gyanusitani.

— **A Kereskedelmi Akadémia ülése.** A *Budapesti Kereskedelmi Akadémia* vezérlő bizottsága ma báró *Kochmeister* Frigyes elnöklésével ülést tartott, mely *Horánszky* Nándor kereskedelemügyi uj miniszterhez üdvözlő felirat intézését határozta el. Az ülés a székesfőváros telekadományozási szerződéséhez javasolt módositó záradékot elfogadta és aláirta, a létesitendő háromemeletes uj épület terveinek kidolgozásával pedig a meglévő intézeti épület tervezőjét, *Czigler* Győző müegyetemi tanárt bizta meg. A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár*nak kilencszáz korona, és a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*nak nyolcszáz korona adományáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Végül az intézet első kereskedelmi iskolai tagozatának tizenegy jeles tanulója részére összesen 1800 korna ösztöndijat itélt oda.

— **A vakáció.** A kultusz-miniszter rendeletet intézet a fővárosi középiskolák igazgatóihoz az iskolai vakációk kevesbitése dolgában. A miniszter azt kivánja, hogy az iskolai év végén az érettségi és az osztályvizsgák miatt származó másfél hónapi szünetet redukálják a minimumra.

Ez a miniszteri rendelet nem harmonizál a magyar karakterrel. Ugy nagyjában, vakációzó nép vagyunk. Teszünk, veszünk — de módjával s halogatni szivesen szoktunk. Az iskolai vakációzás voltaképpen tükre volt annak a nagy vakációzásnak, mely hivatalainkban s a felnőttek körében folyik s ha most mégis azt kivánja a miniszter, hogy a középiskolába járó gyermekeinken kezdjük meg a vakációzás megszoritását, bizonyosan az a gondolat váltotta ki belőle ezt a rendeletet, hogy amit ifju-korukban megszoknak az emberek, majd férfikorukban is gyakorolni fogják. A tanév a magyar iskolákban nagyon szétforgácsolódik. Amilyen nagy pedagógiai értéke van a vakációnak, ha módjával adják, épp olyan értelmetlen, ha minduntalan megszakitja a munkát. A módjával adott szünet alatt fölfrissül a képzelet s az iskola padjai közé szoritott gyermektestnek rekreációra nyilik alkalom. De amikor indokolatlanul megszakitják az iskolai munkát, kivész a gyermekek lelkéből az a gondolat, hogy az iskolai munka nagy és fontos. Olyannyira fontos, hogy azt csak igen nagy alkalmakkor szabad megszakitani.

A miniszter rendeletét szivesen látnánk minden középiskolánknál s bizonyosak vagyunk benne, hogy éppen tanáraink örülnének annak legjobban, mert felette nehéz munkájukon csak könnyit az, ha nem kell évenként ötször-hatszor visszaterelni abba a kerékvágásba, melyből a vakációk kilöditják őket.

— **Jelentés a selyemtenyésztésről és selyemiparról.** *Bezerédj* Pál, a szegszárdi selyemtenyésztőtelep vezetője, csak akkor kerül a nyilvánosság elé, mikor évről-évre beszámol munkájával s azokról a nagy eredményekről, melyeket a magyar selyemtenyésztés és selyem-fonó ipar körül elér. Abból a jelentésből, mely ma a földmivelésügyi minisztériumhoz került, érdekes adatokat böngészhet az érdeklődő. Az első rovat, mely szemünkbe tünik az, hogy 1880-ban Magyarországon csak 71 község s mindössze 1058 család foglalkozott selyemtenyésztéssel mig 1901-ben a selyemtenyésztést 2535 községben 95.888 család üzi. Ezek a tenyésztők 1,476.665 selyemgubót termeltek egy év alattt. A gubótermelés száma 1900-ban 1.354.118 volt s igy az idei évben a termelés ismét gyarapodott. Felette érdekes adat az is, mely arról nyujt fölvilágositást, hogy a mult évben 95.888 család összesen majdnem három millió koronát keresett a selyembernyő-tenyésztéssel s hogy a selyemiparral foglalkozók a gyárakban s raktárakban majdnem másfél millió koronát, összesen tehát négy millió koronánál többet kerestek. A jelentés azután áttér arra, hogy a selyemtenyésztés fejlődésének egyik legnagyobb akadálya a szederla-hiány. Hogy a selyemtenyésztés a pusztulástól megmenthető legyen, annak egyetlen módja csak az, hogy a fákat folytonos felügyelet alatt álló helyekre, tehát a közutakra kell elültetni. Azt kéri tehát a jelentésben Bezerédj, hogy a minisztérium hasson oda, hogy a törvényhatósági és egyéb utakat kizárólag szederfákkal fásitsák be.

— **Előadás a müegyetemi körben.** A müegyetemi körben ma délután hat órakor nagyszámu hallgatóság előtt *Herus* Arthur szakelőadást tartott a villamos vasutak szabályozóiról. Herus kifejtette a szabályozás elveit és az ezeken alapuló különféle rendszereket. Tárgyalta továbbá a fékezés különböző elveit, melyekkel veszély esetén a lehető legrövidebb idő alatt megállitható a nagy sebességgel haladó elektromos kocsi vagy lokomotiv. Az előadáson a tanári kart *Söphéz* Sándor képviselte.

— **A Patrie lemészárolt expediciója.** A párisi Patrie cimü lap két esztendővel ezelőtt expediciót küldött ki a Borneo, Celebes és Uj-Guinea közelében lévő kis szigetek átkutatására. Az expediciót, amint ezt már megirtuk, rettenetes sors érte. A bennszülött pápuák éjszakának idején megtámadták az expediciót s négy franciát és huszonegy bennszülöttet megöltek. Néhányat pedig megsebesitettek. A legyilkoltakat később felfalták. A társaságnak dr. Rouyer Henry volt a vezetője. Ő csodálatosképpen megmenekült s most hosszabb levélben részletesen leirja a rettenetes katasztrófa részleteit is. Ezeket mondja a többek között:

> Az expedició jachtja január elsején ért Uj-Guinea partjához a hollandi és angol birtok határánál. A bennszülöttek felszólitották a kutatókat, hogy kössenek ki. A pápuák nagyon barátságos érzelmüeknek látszottak s ezért az expedició tagjai sátort ütöttek a parton. Dr. Rouyer azután igy folytatja: Hajnali egy órakor történt. Mindenki békésen aludt, mikor egyszerre nagy lárma keletkezett s mielőtt jóformán megértettük volna, hogy mi történt, több száz bennszülött megtámadta táborunkat és az expedició több tagját megsebesitették. A vadak fáklyákat tartottak kezükben. Az éjszaka egészen világos volt, ugy hogy láthattuk, amint az expediciónak több tagját baltákkal és dárdákkal leütötték. A támadás annál borzalmasabb volt, mert váratlanul jött. Több társamat a vadak elvitték. Én is közöttük voltam. Egy baltacsapás, mely a fejemet érte, eszméletlenné tett. A mikor ismét magamhoz tértem, reggel volt. Valószinü, hogy ugy öt óra felé lehetett. Meg voltam kötözve és vad pápuák őriztek. Láttam Villars bárót és többi társamat, akik borzasztóan meg voltak csonkitva. Csakhamar megértettem, hogy mi történt. Legelső gondolatom az volt, hogy kétségbeesetten védekezzek. De azután inkább ösztönszerüleg lecsuktam szememet és halottnak tetettem magamat. Ez a gyermekes csel valószinüleg megmentette az életemet. Villars nem messze tőlem egy fához volt kötözve, Ruháját lehuzták a testéről. Feje be volt törve, szemét kiszurták és teste vérrel volt boritva. Gróf Saint-Remy fejét levágták és győzelmi jelként egy dárdára tüzték. Hagenbeck holttestét megsütötték és előttem kezdték darabokra vágni, de Vries-t nem láttam sehol. Rouyer azután elmondja, hogy abban a pillanatban, amikor már azt hitte, hogy rá kerül a sor, a jachtról segitőcsapat érkezett. Egyszerre, irja, lárma keletkezett és puskalövések zaja hallatszott. Az expedició megmenekült tagjai megtámadták a vadakat, mire a kannibálok elmenekültek. De Riemer feloldotta kötelékeimet és azután a többieket igyekeztek megmenteni, de ezek már halottak voltak. Huszonöt halottunk volt közöttünk báró Villars, gróf Saint-Remy és Hagenbeck. De Vriesnek csak ruháját találtuk meg. Több mint bizonyos, hogy De Vries holttestét a kannibálok megsütötték és megették.

— **A Vidéki Hirlapirók Országos Szövetsége** tegnap Szegeden *Kulinyi* Zsigmond elnöklésével igazgatósági ülést tartott, amelyen megállapitották a szövetség vagyonának jövő kezelését. A tervbevett nyugdijintézet létesitése elé ugyanis nagy akadályok gördültek s ezért nagy örömmel vette a szövetség a Magyarországi Hirlapirók Nyugdijintézetének előzékenységét, mely a vidéki hivatásos ujságirók felvételére készenek nyilatkozott. A szövetség tehát csupán megszorult tagjainak nyugdijilletményét fogja időröl-időre fizetni, egyebekben pedig mintegy 100.000 koronát tévő vagyonát egységes segélyalap gyanánt fogja kezelni s az alapszabályokat ily értelemben módositja. *Barát* Armin alelnök inditványára az igazgatóság elhatározta, hogy a szövetség ezidei országos közgyülését pünkösd után valamelyik vasárnapon Budapesten tartja. *Ebvi Illés* László igazgatósági tagot 25 éves hirlapiróskodásának jubileuma alkalmából az igazgatóság jegyzőkönyvileg üdvözölte. Este diszelőadás volt a szinházban a szövetség alapja javára. Rákosi és Guthi vigjátékát, *A képviselő urat* adták és előtte *Rákosi* Viktor tartott felolvasást. A jeles humoristát az egész est folyamán zajosan ünnepelték.

— **Kolera.** *Konstantinápolyból* táviratozzák: Március 4-én *Medinában* 40 és március 5-én egy *Mekkából Medinába* érkezett karavánban 70 ember halt meg kolerában.

— **Walsin-Esterházy New-Yorkban.** A Dreyfus-pör valóságos hadjárat volt. Iszonyu sebeket osztogattak benne jobbra-balra. Halálosakat is, meg olyanokat is, amelyekbe belebénult, aki kapta. A legszánalmasabban vánszorgott ki belőle Walsin-Esterházy őrnagy. Amint ez már történni szokott, faképnél hagyták azok is, akiknek az érdekeit szolgálta, aztán kicsapták a hadseregből, egy, az egész világ előtt ismeretes, becstelen ember lett belőle, holott meg se érdemelte ezt a nagy tisztességet a népszerütlenségben. Azt tudniillik, hogy az ügyet mozgató figuraképpen emlegették. Eszköz volt, gyáva és hitvány, s ahogy napirendre tért a nagy gazemberek viselt dolgai fölött a közvélemény, hát még inkább elfeledhette volna ezt a minden karakterisztikus vonás dolgában szükölködő kis gazembert. Ezt az embert tudniillik tolták ide-oda a dekoratőrök, mint a kulisszát. Még a hazugságait se ő találta ki, hanem a szájába rágták, mellesleg odadobtak neki egy kis pénzecskét, amig szükségük volt reá s aztán akár a szemétdombra mehetett volna meghalni. Senki se törődött vele. A piszkos keztyü szerepét játszta. Eldobták. Azután aztán feltünt Londonban, leleplezéseket kinált megvételre, de kidobták a redakciókból, eladta volna akár a hazát is, ha akadt volna rá vevő, fenyegetőzött, piszkoskodott — de senki sem ijedt meg tőle s meg kellett neki érnie azt, ami természetes eredménye az olyan nagyon nyilvánosan eljátszott becsületnek, hogy se ellenség, se barát nem törődött vele. Lézengett erre-arra. Ez ideig Európában, most már — ugy látszik — szük lett neki ez az elég nagy darab Macedonia is. Mindenütt ismerik, mint a rossz soust. Átment Amerikába. A tulsó világ pedig szintén ridegen bánt el vele. New-Yorkban él — amint ezt egy londoni telegramm mondja — és szörnyü nyomorban. Beteg is. A jómódu Dreyfus kapitány küldhetne neki pár dollárt, hogy éljen a szerencsétlen féreg, amig élni tud.

— **Kinevezés a kereskedelmi miniszteriumba.** *Hegedüs* Sándor volt kereskedelmi miniszter, mint jelentettük, lemondása előtt előléptetésre ajánlotta két érdemes és buzgó munkatársát, *Vértesy* Kálmánt és dr. *Hollán* Sándort. A kinevezésről szóló királyi kézirat ma jelent meg a hivatalos lapban. E kézirat szerint ő felsége *Vértesy* Kálmán kereskedelmi miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi cimet és jelleget és dr. *Hollán* Sándor miniszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári cimet és jelleget adományozta. A kinevezés a kereskedelmi minisztérium két szimpatikus és általánosan tisztelt tagjának kiváló működését jutalmazza s méltán kelt örömet a főváros társaságában.

— **Városy püspök bucsuja.** A központi papnevelő-intézetben szép ünnepség volt abból az alkalomból, hogy dr. *Városy* Gyula székesfehérvári püspök, az intézet volt kormányzója elbucsuzott növendékeitől. A növendékek nevében *Breyer* István vett bucsut a püspöktől, aki meghatottan válaszolt, majd *Krizsán* Mihály pápai kamarás mondott bucsuzó beszédet előljáró társai nevében. Végül még *Városy* püspök megköszönte az előljáróknak iránta való szeretetét és jóságát s áldását adta az intézetre.

— **Khevenhüller hazahivása.** Brüsszelből jelentik, hogy gróf Khevenhüller, aki tizenhárom év óta képviseli Ausztria-Magyarországot a belga udvarnál, a jövő héten elhagyja helyét és egyelőre rendelkezési állományban marad. Khevenhüller kedden nyujtja át visszahivó-levelet *Lipót* királynak, azután hazajön s elfoglalja helyét az osztrák urakházában. A föllmentésére vonatkozó királyi döntés, a cukor-konferencia befejezése után fog hivatalosan megtörténni, amikor is gróf *Khevenhüller* a nagyköveti cimet és az urakházba való meghivást kapja a királytól.

— **Állami ösztöndijak.** A kereskedelemügyi miniszter a József-müegyetem gépészmérnöki szakosztályat látogató *Ösz* Lajos, *Ulbrich* Henrik, *Kosztány* Lajos, *Lányi* Ferenc, *Kész* Jenő, *Solymossy* Ákos, *Juhász* Jónás és *Mentsik* István müegyetemi hallgatóknak 1000—1000 koronás ösztöndijat adományozott azon kötelezettséggel, hogy tanulmányaik befejezésével a M. Kir. Államvasutak szolgálatába lépnek.

— **Kaposi Mór halála.** *Bécsből* táviratozza tudósitónk, hogy *Kaposi* Mór tanár, a hirneves bőrorvos Bécsben ma reggel nyolc órakor meghalt. Kaposi magyar származásu ember volt; 1835-ben született Kaposvárott. A bécsi egyetemen tanult, ott szerzett orvosi oklevelet 1861-ben s ott is maradt. A bőrbajok tudományos vizsgálatát már diák-korában elkezdte; 1866-ban docens, 1875-ben pedig rendes tanár lett s 1879-ben őt bizták meg a világhirü Hebra tanár klinikájának igazgatásával. Sok könyvet irt a bőrbetegségekről s nagyon sok páciense volt Magyarországról is. Hét esztendővel ezelőtt, huszonöt éves tanári jubileuma alkalmából nagy ovációban részesült és az ünnepeltetés annyira fölizgatta, hogy néhány nappal utóbb szélütés érte. Ebből a betegségéből csakhamar fölépült s tovább folytatta orvosi és tanári tevékenységét. Az utóbbi időben panaszkodott szivének gyöngesége miatt; tegnap le kellett feküdnie, állapota az este folyamán rosszabbodott és a tudós tanár ma reggel meghalt.

— **Nerimán kán baksisa.** *Nerimán* kán, a perzsa birodalom követe Bécsben. Perzsia képviselete azonban, ugy látszik, nem ad elegendő foglalkozást a kánnak, miért is Nerimán egy felette jövedelmező üzletet folytat, rendjelek és bárságok megszerzését. Ezt az üzletet ügyesen folytatja a derék kán addig, amig meg kell szerezni a rendjelet. Ezen a ponton azonban megakad Nerimán üzlete. A bécsi Reichsrath mai ülésén *Breiter* képviselő tette szóvá a derék ember ügyeit s megkérdezte a miniszterelnököt, hogy nem volna-e hajlandó kieszközölni a pezsa kormánynál, hogy a kánt hivják vissza.

Az interpelláló képviselő első sorban is egy régebbi interpellációra hivatkozott, melyben avval vádolták Nerimánt, hogy több szédelgést, okmányhamisitást és rendjelekkel való visszaélést követett el. Ámbár ezek a vádak be is igazolódtak, Nerimán még mindig hivatalában van s az interpellációra a miniszterelnök nem válaszolt. A kán ellen ujabban feljelentés érkezett a főudvarmesteri hivatalhoz, melyben a következő tényállást mondja el a följelentő:

Tiz évvel ezelőtt Nerimán kán azt az ajánlatot tette tornyai *Schossberger* Henrik budapesti nagybirtokosnak, hogy ötvenezer forintért megszerzi neki a magyar bárságot. Schossberger beleegyezett az ajánlatba, mire Neriman *Lazarovics* nevü ügynöke utján *tizezer* forint előleget kért Schossbergertől. Mikor a tizezer forintot megkapta, Nerimán beszüntette az üzletet s gondosan kerülte Schossbergert. 1896-ban levelet irt Schossbergernek, melyben bocsánatot kér, hogy igéretét nem teljesitette, de most a körülmények nagyon kedvezőek s ha ujabb nyolcvanezer forintot fizet neki Schossberger, megszerzi a vaskorona-rend második osztályu keresztjét. Schossberger ebbe is beleegyezett, de kiköttötte, hogy mindkét kitüntetésnek a december 31-iki hivatalos lapban meg kell jelennie s hogy az előleg fejében adott tizezer forintot az egész összegből, tehát a 130.000 forintból le kell vonni. Nerimán kötelezte magát mindezekre, de Schossberger hiába várt a rendjelre is, a baronatusra is, a kán nem adott többé életjelt magáról s természetesen a tizezer forintról sem emlékezett meg. Schossberger nem akarta exponálni magát s igy hallgatott. 1900-ban azonban Schossberger elhunyt, örökösei pedig megtalálták azokat a leveleket, melyeket Nerimán ebben az ügyben intézett Schossbergerhez. Az örökösök a tizezer forint visszatérítését követelték. A kán vonakodott, mire az örökösök pört inditottak ellene s érdekeik megvédéséhez kénytelenek voltak a főudvarmesteri hivatalt segitségül hivni.

— **Az ujságirók egyesületéből.** A *Budapesti Ujságirók Egyesületének* választmánya *Vészi* József elnöklete alatt ma délután ülést tartott, amelyen *Szatmári* Mór főtitkár bejelentette, hogy *Bachruch* Károly ékszerész 200 koronával az egyesület alapitó tagjai sorába lépett. *Adorján* Sándor szóvá tette, hogy az uj országházában a hirlapirói karzat olyan helyen van, ahol lehetetlenség a sajtó munkásainak dolgozni s most, mikor maguk a képviselők körében mozgalom indult meg az uj országház nagytermének hibái kijavitására, helyesnek és célszerünek tartaná, ha az egyesület akciót inditana arra, hogy az ülésteremben, ha csak lehetséges, az elnöki emelvénytől jobbra és balra egy-egy karzati páholy épittessék az ujságirók részére. Inditványát azzal egészíti ki, hogy a választmány egy épitész vezetése mellett helyszini szemlét tartson és annak alapján egy nagy küldöttség tolmácsolja a miniszterelnöknél és házelnöknél az egyesület kérelmét. Beható tanácskozás után *Adorján* Sándor inditványát a választmány egyhangulag elfogadta. A helyszini szemlét az uj országházban vasárnap délelőtt tartják meg, s a választmány elhatározta, hogy *Márkus* Géza jeles fiatal fővárosi épitészt kéri fel a véleмény megadására. Még több folyó ügyet intézett el a választmány, mely holnap délután 4 órakor folytatja tanácskozását a virágvasárnap tartandó közgyülés előkészitése miatt.

— **Halálozás.** *Némethy* Lajos református lelkész, *Némethy* Károly miniszteri tanácsos édesatyja 76 éves korában tegnap este meghalt Debreczenben. Az elhunyt résztvett a szabadságharcban, mint nemzetőr a Bem hadseregében szolgált és számos ütközetben tüntette ki magát vitézségével, az augusztus 2-iki debreczeni csatában is vitézül harcolt. A debreczeni kollégiumban tiz évig volt theologiai tanár, 44 évig pedig lelkésze volt a debreczeni egyháznak. — Fia, Némethy Károly ma délben megérkezett. A temetés szombaton lesz.

Dr. *Frank* Miksa, borsodvármegyei járásorvos, az államvasut orvosi tanácsadója 4-ikén meghalt Budapesten, negyvenkilencéves korában. Az elhunyt Miskolcz város általánosan tisztelt és becsült polgára volt s elhunyta nagy részvétet kelt azok körében, akik működését ismerték. Holttestét Miskolczra szállitották s ma helyezték örök nyugalomra.

Balogh Pál Budapest főpolgármesterének régi huszárja, ma reggel hirtelen meghalt szivszélütésben. A holttestet beszállitották a törvényszéki orvostani intézet boncoló-termébe.

— **Az orvosok akciója.** A józsefvárosi orvostársaságnak a nagyközönség és az orvosok nagyközös érdekében meginditott mozgalma, amely a főváros társadalmában oly élénk visszhangra lelt, máris engedékenységre birta a betegsegitő egyesületeket. Mint egy estilap értesül, a Zion egyesület hajlandónak nyilatkozott arra, hogy orvosaival a méltányosság határán belül tárgyalást kezdjen.

— **Hatsek Ignác meghalt.** Mi is olyan térképekről tanultuk az iskolában a földrajzot, amit Hatsek Ignác rajzolt s valószinüleg az unokáink is ezeket a mappákat használják majd, ha ugyan időközben valami nagy kavarodást nem csinál a nagy politika a határok dolgában. Ezek a térképek tudniillik pontosak, minden tekintetben megbizhatók, szóval olyan derék munkák, amelyek ellen még semmi kifogás se merült fel soha azokban az illetékes körökben, amelyekben az iskola tanitási eszközeit kritizálják. Hatsek Ignác különben több, mint csak térképrajzoló. Ő Magyarországon a kartografiának a megalapitója s működése annyira versenyképes volt, hogy sok volt a külföldi megbizása is s alig van kormány Európában, amely kitüntetéssel ne jutalmazta volna meg a munkáját. Mindezt azért időszerü elmondani ma, mert az öreg mester meghalt. Ma ment végbe a temetése egy ó-utcai kis házból. — Vágujhelyen született 1834-ben. A szabadságharcot mint főhadnagy küzdötte végig s a fegyverletétel után fogságba került. A bécsi geografiai intézetben dolgozott s onnan került haza a kiegyezés után. Itthon eleinte a pénzügyminisztériumban, később a kereskedelemügyi minisztériumban működött, azután a statisztikai hivatal térképésze lett. Sok ezer térképet rajzolt s munkásságával kulturtörténeti faktor lett Magyarország életében.

— **Eltünt amerikai.** A fővárosi rendőrség megkeresést kapott Amerikából, hogy körözze *Bolger* F. Walter 18 éves ifjut, aki atyjának, *Bolger* S. Pálnak Yonkersben lévő lakásáról eltünt. A fiatalember 5 láb és 11 hüvelyk magas, széles vállu, kék szemü, világos barna, dus haju s magábazárkózott természetü. Szeret olvasni és folyton oly tárgyakról beszél, amelyek az ilyen korban levő ifjakat nem érdeklik. Nem dohányzik, szeszes italokat nem iszik. Bélyegeket szeret gyüjteni. Eltünésekor sötét szürke öltönyt, szürke oxford felöltőt és világos szalagos könnyü nemez kalapot viselt.

— **Jótékony adomány.** *Frish* és *Winkler* (Szobráncz) 2 korona 50 fillért küldött hozzánk a nyomorgó Friedländer-családnak. — A szives adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Az admirális és a zsebtolvaj.** A Niagaravizesésnél érdekes kalandja volt *Evans* tengernagynak, aki Henrik herceget a Niagarához kisérte. Egy zsebtolvaj egészen közel férkőzött a herceghez és a tengernagyhoz és egy kedvező pillanatban ki akarta lopni az admirális pénztárcáját. Evans észrevette és nevetve mondta a zsebmetszőnek:

— Ifju barátom, pénztárcámat a másik zsebemben találja.

Henrik herceg jót mulatott a megszeppent tolvaj zavarán és kérésére futni engedték a tolvajt.

— **Postamesterek sorsjátéka.** *Mezőberény*ből irják, hogy tegnap ment ott végbe a postamesterek által nevelőintézet és menedékház alapitására rendezett nagy tárgysorsjáték huzása. A főnyereményt, mely egy 10.000 korona értékü briliáns ékszergarniturából áll, a 45719 szám nyerte, a második nyereményt, 18 személyre való ezüst evőkészlet 2000 korona értékben, a 25166 szám nyerte. A harmadik nyereményt, egy pár nagy hétágu ezüst gyertyatartót 1000 korona értékben, a 79965 szám nyerte. A negyedik nyereményt, gyémánttal kirakott arany női óra 500 korona értékben, a 20000 szám nyerte. Az ötödik nyereményt, egy briliáns férfigyürüt 500 korona értékben, a 41077 szám nyerte; továbbá a 29085 57913 53269 9696 5217 számok egyenkint 100 korona értékü tárgyakat nyertek. A 35576 65950 93864 37816 36668 18487 36966 82778 24892 és a 8629 számok egyenkint 50 korona értékü tárgyakat nyertek. A kisebb nyereményekről hiteles nyereménynyjegyzékek fognak beszámolni. Az egyesület a megmaradt sorsjegyeivel egyetlen egy nagyobb nyereményt sem csinált.

— **Tisztviselők mulatsága.** A Fővárosi Tisztviselők Otthona március 8-ikán zártkörü táncmulatságot rendez a Vigadó termeiben. A rendezőség ma tisztelgett *Márkus* József és *Halmos* János polgármestereknél, akik megigérték megjelenésüket. A fővárosi tisztviselők mind ott lesznek a mulatságon, amelyre jegyeket kaphatni az Otthon (Baross-utca 59. sz.) helyiségében.

— **Pénzintézeti tisztviselők mulatsága.** Fényes táncestét rendeztek ma a pénzintézeti tisztviselők a Royal nagytermében. Nagyszámu előkelő társaság jelent meg az estén s ott voltak többek között dr. *Wekerle* Sándor, gróf *Batthyány* Lajos, *Münnich* Aurél és *Kotányi* Zsigmond államvasuti igazgató.

— **Ingyenkenyér.** A kenyérosztó boltok forgalma szerdán 15.456 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utcai boltban 10.710 adagot, az ó-budai uj kenyérosztó boltban 4745 adagot osztottak ki.

— **A Somossy-Mulató bukása.** A Somossy-Mulatót, amelyet csak a télen nyitottak meg, tegnap este bezárták. Hetek óta arról szólt már a hir, hogy bukófélben van a mulató, de csak tegnap következett be a bukás, amikor már előadás sem volt a mulatóban. Ezt a bukást nehéz válság előzte meg. Az öreg *Somossy* Károly hitelbe bérelte ki a Király-utca 71. sz. ház terjedelmes kertjét, hitelbe épittette fel ott a vasszerkezetü mulatót, amelynek feldiszitése és végleges berendezéséig azonban a hitel elfogyott, s igy a kávéház és a mulató előcsarnoka még most sincs teljesen fölszerelve. Somossy ekkor ahhoz a régi módszerhez folyamodott, hogy különböző alkalmazottakat hozott a vállalatához, akiktől nagy összegü kauciókat vett föl. Somossy ezt a pénzt mind saját céljaira használta föl. A mulató kezdetben, amig programmja jó volt, nagy látogatottságnak örvendett, de a hitelezők követeléseit a jövedelemből nem lehetett fedezni. Az artisták nem kapták meg a föllépti-dijukat és megesett, hogy egyik-másik közvetlenül az előadás előtt jelentette be, hogy nem játszik. E napokban pedig egy artista-család a Berlinben székelő nemzetközi artista-páholy utján figyelmeztette a kollegákat, hogy ne szerződjenek Somossyhoz. Néhány lapnak az a hire, hogy a vállalat 1600 korona rendőri engedély-dijjal is hátrálékos, egészen téves, mert ezeket a dijakat mindig előre kellett lefizetnie. A mulató kauciós alkalmazottjai már tegnap visszakövetelték a pénzüket, de Somossy nem tudott fizetni. Huszonkét alkalmazottnak mintegy 80.000 koronája veszett oda. Egy részük kauciósikkasztás miatt már följelentést is tett a rendőrségen a vállalat névleges tulajdonosa, *Hulinné Somossy* Fanny ellen, akit *Berczy* kapitány ma délelőtt Somossy Károlylyal egyetemben maga elé idézett és hosszasan vallatott. A hitelezők egy csoportja a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknél Hulinné Somossy Fanny ellen a csőd elrendelését kérte. A biróság valószinüleg holnap fogja a csődöt elrendelni.

— **Házasság.** *Weiler* Frigyes bécsi nagykereskedő eljegyezte *Roger* Anna kisasszonyt Csabrendekről.

Gyarmati Emil bajai gyógyszerész eljegyezte *Pollák* Bellát, *Pollák* Bernát bajai bornagykereskedő leányát.

— **Magyar Müszinkör.** A városligeti Müszinkört szombaton délután fél négy órakor nyitják meg. *Galó* és *Szalkai*, a szinház tulajdonosai mindent elkövettek, hogy a Magyar Müszinkör jó hirnevét továbbra is fenntartsák s lehetőleg fokozzák. A megnyitó előadás teljesen uj müsorból fog állani. A személyzet kiválóbbjai, kevés kivétellel a tavalyiak.

— **Halálos elgázolás.** Bécsben mindennap megköveteli a maga áldozatát a villamos vasut. Ma egy *Mann* Mária nevü huszéves cselédleányt gázolt halálra egy villamos kocsi a Simmering-utcán. A leányt a szó szoros értelmében kettészelték a kerekek, ugy, hogy darabonként szedték ki a holttestet a kocsi alól.

— **Izraelita istentisztelet.** A pesti izraelita hitközség dohányutcai templomában a péntek esti istentisztelet további intézkedésig 5½ órakor kezdődik.

— **Elfogott csaló.** Egy *Molnár* Márton nevü ember e napokban fölkereste Rákospalotán *Bognár* Sándor mészárosmestert és közölte vele, hogy száz forintért háromszáz forint hamispénzt szerez neki, amit a valóditól nem lehet megkülönböztetni. Ezzel az ürügygyel becsalta Bognárt a fővárosba és két társával találkozva egy csomagot adott át Bognárnak, azt mondva, hogy 2000 korona papirpénz van benne. Figyelmeztette azonban, hogy a pénzt az utcán ne olvassa meg, hanem csak a József-körúton levő lakásukon. Bognár nyomban észrevette, hogy itt csalásról van szó és Molnárt letartóztattatta. Két társát keresi a rendőrség.

— **Az osztálysorsjáték huzása.** Az osztálysorsjáték mai huzásán *tizenötezer koronát* nyert 19963, *tizezer koronát* 18471, *ötezer koronát* 95741 83490 96420, *kétezer koronát* 82529 48086 85268 50965 14484 96284, *ezer koronát* 11660 79605 40044 61704, *ötszáz koronát* 50767 5843 99561 23947 8109 50459 58747 89869 543 4929 40650 81042 99031 23963 21136 63939 94045 22642 19168 32701 98045 59215 24188 98490 65544 21674 70485 96943 44542.

— **Razzia.** Tegnap reggel razzia volt a VII. kerületben, amelyen 24 embert állitottak elő. Ezek közül 16-ot a főkapitányághoz kisérték, ötöt eltolonczoltak és hármat foglalkozás keresésre utasitottak.

— **Megszünt forgalmi akadály.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától kapott értesités szerint a keleti vasutakon árviz miatt megszüntetett személy- és áruforgalom e hó 6-án este ismét megnyilik.

(x) **Uj! Internacional szörvesztő.** Egyszeri használata után az arcról és kézről a szört észrevétlenül eltávolitja. 1 üvegtégely ára 6 korona. Főraktár: Dr. Kovács gyógytára, Budapest, Gyár-utca 17.

(x) **A legkényesebb izlésnek** megfelelő, elismert remek kivitelü fényképek készülnek jutányos árban Rivoli fényképészeti műtermében, Kerepesi-ut 30. Diszes jelmezek díjtalanul. Esti felvételek is.

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Bővebb felvilágositást Lichtblau A. debreczeni katonai előkészitő-tanfolyamának hirdetése ad.

A bába-ügy.

Budapest, március 6.

Magyarországon rettenetes a gyermekhalandóság. A halandóság egyáltalában s ebben a tekintetben talán csak Oroszország áll rosszabbul, mint mi. Ijesztő azonban a halálozási arány különösen a hét esztendőn aluli gyermekeknél s ezek között nagy tömeg hirtelen kialudott élet az olyan gyermekeké, akik alig pillantották meg e világot, már el is bucsuztak tőle. Minthogy pedig a magyar anyák semmiben sem állanak mögötte azon nemzetek arányainak, ahol sokkal kevesebb a születése után nemsokára elhalt gyerek, abban kell keresni a baj okát, hogy általában még rendezetlen a bába-ügyünk. Jó lélekkel nem lehet ugyan azt mondani, hogy el van hanyagolva a kérdés, azt azonban el kell ismernünk, hogy némely vidékek szörnyen elhagyatottak abban a tekintetben, hogy a születéseknél tanult bába álljon a lebetegedett asszony ágya mellé. Különösen az általánosan ismert szegény vidékeken, ahol a bábának megtelepedni majdnem egyenlő az éhenhalással. S azokon a vidékeken, amelyeknek népe alacsonyabb értelmi fokon áll annál, mintsem hogy megértené az életadás pillanatának végtelen fontosságát. Szóval: — olyan belügyminiszter előtt, aki bele tud hatolni a nemzeti lét nagy problemájába, lehetetlen az, hogy közönyös legyen a bába-kérdés — és Széll Kálmán meg is bizta Tauffer Vilmos professzort avval, hogy vegye kezébe ezt a mindezideig másodrendü fontosságunak tartott kérdést és rendezze valahogyan jóra.

Tauffer tanár most terjesztette be eddigi működéséről jelentését. A rendkivül érdekes és sok tekintetben valóban országos fontosságu jelentés kiválóan lelkiismeretes összeállitásban beszámol azokról az eredményekről, melyeket Tauffer Vilmos kormánybiztos a bába-ügy rendezése körül elért. És ezek az eredmények egyrészt kellőképpen igazolják azt, hogy mily alkalomszerö volt a belügyminiszter intézkedése e nagyszabásu kérdés rendezésére vonatkozólag, másrészt bizonyitják azt, hogy a miniszter intencióinak gyorsabban, lelkiismeretesebben s nagyobb szaktudással senki sem fetelhetett volna meg ugy, mint Tauffer tanár. Tauffer tanár fáradságot nem ismerö buzgalommal tanulmányozta e kérdést s rendkivüli erélyével s tudásával a tanulmányok eredményeit gyakorlatilag értékesitette.

A bába-ügy rendezése körül — igy mondja a jelentés — a teendőket a következőkben állapitottuk meg:

1. Igyeknünk kell minden 1500 lakosnál népesebb községet az 1876 : XIV. törvénycikk által előirt kötelezettségére rászoritani, hogy a maga részére okleveles bábát tanittasson ki és azt, mint községi bábát, alkalmazza.

2. Törekednünk kell, hogy minden 1000—1500 lakossal biró község okleveles bábához jusson és miután azokat erre az 1876 : XIV. törvénycikk csak részben kötelezi, hogyha másképpen nem lehet, még államsegélylyel is; felhasználandónak tartottuk e célra a törvényhozás által rendelkezésünkre bocsátott összegnek egy részletét.

3. Feladatunkat kell, hogy képezze minden 1000 léleknél kevesebb lakossal biró község részére (ha rendes okleveles bába alkalmazása még a felajánlott állami segitséggel sem lehetséges) kéthónapos tanitás alapján a törvény által kontemplált „főorvosi képesités" jogcimén bár kisebb képzettségü, de mégis tanult bábát kiképezni és mindenekelőtt azon személyeket e célból kitanittatni, akik már a községben régebb idő óta bábáskodnak, jobban mondva kontárkodnak.

A rendezés keretébe, a rendelkezésre álló aránylag csekély eszközökkel, az egész országot egyszerre felvenni lehetetlennek látszott és meg kellett elégednünk azzal, hogy fokozatos egymásutánban, megfelelő körök alkalmas középpontján, bizonyos, alább körülirt kerületekben inditsuk meg a rendezés munkáját és létesitsünk ilyen másodrendü bábaiskolát, mindig olyan helyen, ahol a célszerü helyi viszonyokon kivül (közlekedés, kórház, szülőanyag) az arra alkalmas egyéniségek, t. i. lelkes és megbizható orvosok is találhatók voltak.

Tevékenységünk mindenekelőtt javarészben az északi megyékre volt irányitva, ahol a bábaviszonyok amugy is a legmostohábbak közé tartoznak, ugy, hogy jelenleg, az 1901. év végén már 28 megyében van meginditva a bábaügy rendezése.

Tauffer tanár, hogy a bábaügy rendezését minél előbb foganatosithassa, a különböző megyékben, melyek alkalmasnak látszanak a terv keresztülviteléhez, az illetékes hatósági személyekkel értekezletet tartott. Ez értekezletekből kifolyólag másodrendü bábaiskolát felállitottak Eperjesen, Miskolczon, Nyitrán, Mármarosszigeten, Rimaszombatban, Kaposvárt és Nagyváradon. Ezek sorához fog csatlakozni remélhetőleg a legközelebbi jövőben Szatmár-Németi városa, továbbá Temesvár és Marosvásárhely.

Meg kell jegyezni, hogy 9 olyan megye is van országunkban, ahol a bábaügy 1899-ben már annyira rendezve találtatott, hogy azokra az akciót kiterjeszteni egyáltalán nem látszik szükségesnek. Ezen 9 megye: Brassó, Bács-Bodrog, Békés, Csongrád, Csanád, Hajdu, J.-N.-K.-Szolnok, Moson és Szeben.

Az okleveles bábák részére — igy végzi jelentését a kormánybiztos — a rendelkezésünkre álló dotációból 109 olyan község részére utalványoztatott ki egyenkint 180 korona segély, ahol a lakosság száma 1000-en felül van. Ezért az összegért kapott a bábatanuló 5 hónapi teljes ellátást, megfizette belőle a vizsgadijat, az oklevél bélyegét, tankönyvét, bábamüszereit és utiköltségét, ugy, hogy a bábaoklevél megszerzése neki egyetlen fillér költséget sem okozott amivel szemben az illető bábatanuló azt az egyetlen kötelezettséget vállalta el, hogy legalább 5 évig marad abban a községben mint bába, amelyik részére kiképezve lett. Ha ezen időn belül elköltözni akar, köteles az élvezett ösztöndijat visszafizetni.

Ilyen ösztöndij rendelkezésére bocsáttatott: Baranyamegyének 10, Somogymegyének 25, Vasmegyének 10, Sárosmegyének 8, Borsodmegyének 10, Nyitramegyének 10, Mármarosmegyének 10, Szatmármegyének 5, Abauj-Tormamegyének 5, Szepesmegyének 5, Zemplénmegyének 5, Trencsénmegyének 6, összesen 109.

Ezeknek előrebocsátása által mindenki megértheti, aki nem elfogult és megérteni akarja, hogy a másodrendü bábaképzés csakis az 1000 lakosnál kevesebb népességgel biró községek részére történik, sőt még ezeknél is mindenütt az a törekvésünk, hogy ha valamelyes módon lehetséges, számukra is diplomás bábát tanittassunk ki, továbbá, hogy ez a másodrendü bábaképzés nagyméltóságodnak a bábaügy rendezésére irányuló akciójában csak az egyik, habár nagyobb terjedelmü és nehezebb részt képezi.

A jelentéshez egy térkép, mely a másodrendü bábaiskolák beosztását tünteti fel és sok statisztikai tábla van csatolva.

FŐVÁROS.

(*) **Tandijszabályzat és a női kereskedelmi tanfolyamok.** A főváros tegnapi igazgatói értekezletén elfogadták a női kereskedelmi tanfolyamoknak városi kezelésbe való vételét és a polgári iskolai tandijszabályzat módositását. A női kereskedelmi tanfolyamokat, számszerint öt iskolát kilenc osztálylyal, szeptember 1-étől kezdve veszi át a város, azzal a föltétellel, hogy csak ott lesz tanfolyam, ahol legalább 35 tandijfizető jelentkezik. A polgári iskolai tandijszabályzat módositásának legfontosabb pontja, hogy a tandijmentességet az igazgató fogja ezután megadni. A tanulóknak ezentul négy részletben is megfizethetik a tandijat és 30 korona adótételig az egész tandijt, 50 koronás adótételig pedig a felét engedik el.

(*) **Végkielégités.** A tanács, a ma délelőtt tartott ülésében, ezer-ezer koronát szavazott meg *Szmilkó* tüzoltó özvegyének és *Herczeg* édesanyjának végkielégitésképp.

SZINHÁZ, ZENE.

** **A Mészáros-pályázat szerzői.** A *Mészáros*-féle kétezer koronás drámai pályázat sorsa fölött ma délután döntött a biráló-bizottság. A másodizben kitüzött pályázat sem volt eredményes, mint erről lapunk mai tárcarovatában kitünő kollégánk, *Ábrányi* Emil jelentése kimeritően beszámol. A pályázaton résztvett darabok szerzőinek inkognitóit máris fenyegetni kezdik s ugy mondják, hogy a *Nyári zivatar* cimü vigjátékot, mely legtöbb kilátással pályázott a dijra, *Molnárné-Kornis* Aranka (*Molnár* Gyula, a *Homokzátonyok* cimü vigjáték szerzőjének felesége) irta. A figyelmet keltett darabok közül hir szerint az *Asszonynak Géczy* István, a *Bünösöknek Vértesi* Gyula, a *Megtisztulva* cimü szinmünek *Koroda* Pál a szerzője. A *Hazugság* cimü darab szerzőségét egy ismert, előkelő amateur-irónak tulajdonitják.

** **Egy görbe nap.** *Csiceseri Bors és Társa*: *Egy görbe nap* cimü eredeti bohózata holnapután szombaton, 15-ödször kerül szinre a Népszinházban. Az eddigi előadások rendkivül fényes eredményéről itélve, a kedvelt fővárosi bohóság még sokáig fogja magát tartani, különösen a törölmetszett eredeti alakoknál fogva, melyeket a *Borsszem Jankó* éveken át népszerüekké tett. *Blaha* Lujza asszony Jucija, *Tollagi* Adolf Andrása, *Németh* József Wewrewshegyyje, *Kovács* Mihály Kraxelhuberje (melyet *Solymosi* is nagy tetszéssel alakitott), *Kiss* Mihály Mokány Bercije, *Ujvári* Sanyaró Vendelje, s a többi alakok, akiket *Szirmai, Bojár* Teruska, *Kápolnai* Irén, *Krecsányi* Sarolta, *Harmath* Ilona, *Szabó* Antal, *Kenedich* Kálmán ábrázolnak, már egészen ismert alakjaivá lettek a fővárosnak, s a kis frakkos Borsszem Jankó, mint Prológus (*Dezsőfi* Ferkó) szintén kikapja a maga részét a vidám tapsból minden este.

** **Zilahi Gyula Aradon.** *Zilahi* Gyula, a *Nemzeti Szinház* tagja, az *aradi* szinház uj igazgatója két estén vendégszerepel az *aradi* szinházban. A jeles müvész a *Közönyt közönnyel* és a *Dolovai nábob lánya* cimü darabokban lép fel.

** **Saharet a Magyar Szinházban.** A nagy siker, amelyet *Saharet* estéről-estére arat, arra inditotta a *Magyar Szinház* igazgatóságát, hogy vasárnap két izben is, a délutáni és az esti előadásban felléptesse a *Lotti ezredesei*ben. A délutáni előadás helyárait nem emelték fel.

** **Csillag Teréz egészséges.** *Csillag* Teréz, a Vigszinház kitünő müvésznője már teljesen kigyógyult rekedtségéből, amely néhány napig távol tartotta a szinpadtól. A *Balatoni rege* hősnőjét, Benigna asszonyt tehát holnaptól, péntektől kezdve ismét *Csillag* Teréz fogja játszani, aki ezt a szerepet oly kiváló sikerrel kreálta.

** **A Müegyetemi Zenekar hangversenye.** A Müegyetemi Zenekar idei hangversenyét március 14-én tartja a Royalban. A hangversenyen való közremüködésre megnyerte *Abrányiné-Wein* Margit asszonyt, aki legujabb magyar zeneszerzőink dalait fogja előadni. Az érdekesen összeállitott müsor számai közül figyelmet érdemel ifju *Abrányi* Emil dijat nyert *Petőfi* vonós magyar suite-je, melyet a Müegyetemi Zenekar mutat be.

** **A Régi világ Kassán.** Késő éjjel érkezett táviratunkban azt a hirt kapjuk Kassáról, hogy *Hunyady* Margit *Régi világ* cimü darabja nagy sikert aratott ma este. Maga a szerző is fellépett darabjában s a közönség sokszor a lámpák elé tapsolta, azonkivül pálmaággal is megtisztelték a szerző-müvésznőt.

** **Cáfolat.** Több ujságban az a hir látott napvilágot hogy a belügyminiszter *Beöthy* László, a *Nemzeti Szinház* igazgatója ellen *Sada Yacco* budapesti vendégszerepléséből kifolyólag fegyelmi vizsgálatot inditott. Ez a hir merőben valótlan.

** **Hangverseny a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó hangverseny-rendezősége ma este házihangversenyt rendez és közvetit az előfizetők szórakoztatására. E hangversenyre, mely fél 9 órakor veszi kezdetét, közremüködésüket megigérték: *Berts* Mimi, *Hettyei* Aranka, *Kozma* Győzőné és *Liechtenstein* Dóra urnők, *Medgyessy* Zoltán, *Ney* Bernát és *Oláh* Lajos urak.

A hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkezett ujdonságait és táviratait olvastatja fel a beszélő ujság szerkesztősége, majd még 10 órától 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Elite- és az Emke-kávéházból közvetit a Telefon Hirmondó.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyarhoni Földtani Társulat** tegnap délután a Földtani Intézet előadó-termében *Róth* Lajos elnöklete alatt ülést tartott, amelyen *Lóczy* Lajos egy foszilis teknősbékát mutatott be, mely a Veszprém közelében levő Jeruzsálem-hegyről való; ez a Piacochely placodonta. A ritka őslénytani leletet tulajdonképpen *Laczkó* Dezső veszprémi tanárnak köszöni a tudomány, aki már évek óta kutatja a Bakony szirtjeibe eltemetett egykori szervezeteket. *Melczer* Gusztáv egy pyrit fajtáról értekezett, *Pálfy* Mór titkár pedig *Tuzson* Jánosnak „Adatok Magyarország foszilis flórájának ismeretéhez" cimü dolgozatát mutatta be. *Tuzson* munkája két foszilis fára vonatkozik, amelyeknek egyikét *Darányi* miniszter találta Budakeszen, s a Földtani Intézetnek atándékozta, a másikat *Lóczy* Lajos hozta a Balaton mellékéről. Mindkettő eddig ismeretlen faj. Végül *Kalecsinszky* Sándor ismertette azt a földrengésmérő készüléket, mely a Földtani Intézetnek erre a célra készült, földalatti üregében van felállitva. Ez a készülék arra szolgál, hogy megmutassa azon apró lökéseket, amelyeket érzékeinkkel észrevenni nem tudunk.

○ **A Magyar Történelmi Társulat** ma délután gróf *Teleki* Géza elnöklete alatt ülést tartott az Akadémián. Az ülés elején *Nagy* Gyula főtitkár nyolc uj tagot jelentett be. Ezután ifjabb *Reiszig* Ede felolvasta *Róbert Károly és a Szent János lovag-rend* cimü nagyérdekü dolgozatát.

○ **Előadás a siketnéma-oktatásról.** *Váradi* Zsigmond a Kelentöldi Kaszinó intézőségének meghivására a Szabad Lyceum keretében érdekes és széleskörü szaktudásra való felolvasást tartott a siketnéma-oktatás uj vivmányairól. Előadása keretében bemutatott négy növendéket és egy felnőtt volt tanitványát, kik a közönség általános figyelme tárgyai voltak. A közönség nagy tetszéssel jutalmazta a magas nivóju előadást s a növendékek érthető és preciz feleleteit. A Szabad Liceum felhivására *Váradi* Zsigmond, a magyarországi siketnéma-oktatás érdemes szaktekintélye, legközelebb a Magyar Tanitók Kaszinójában fog ugyanerről a tárgyról előadást tartani.

EGYESÜLETEK.

(**Kézmüvesek és földmüvesek támogatása.**) A *Magyar Izraelita Kézmü és Földmivelési Egyesület* kezelése alatt álló *Pollák* Márk és Babetta, valamint *Singer* Emilia alapitványaiból, budapesti vagy nagykanizsai illetőségü, zsidó vallásu kezdő kézmivesmesterek és földmivesgazdák, mühelyük illetve gazdaságuk első berendezéséhez megfelelő segélyt kaphatnak. A születés és előéleti okmányokkal felszerelt kérvények március 31-ig az egylet elnökségéhez (VII. Damjanich-utca 48.) küldendők be.

(A Budapesti III. kerületi Torna- és Vivó-egyesület) folyó hó 8-ikán este 7 órakor a Lajos-utca 36. szám alatt levő helyiségében diszvacsorát rendez. Az estén vendégeket szivesen látnak.

TÖRVÉNYSZÉK.

Az asszony és kocsisa.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, március 6.

Négy napi izgalmas tárgyalás után, mely az összes résztvevők idegeit kimeritette, ma délben került a perbeszédekre a sor. A jogász ékesszólás az éjbe kivánkozott bele, de hasztalan, a pomázi parasztragédia fölött tovább is ott borong az a bántó homály, mely talán sohasem fog eloszlani. Hiábavaló volt a perrend szerint való nagy tetemrehivás, most az itélet után is alig tudunk többet, mint azt, hogy Schiessl Mártont a saját ágyában megfojtotta, hitvese előzékeny segédkezésével, Engler Ignác, a kocsis. Mind a két vádlottra *tizenötévi fegyházbüntetést* mért a biróság.

A mai tárgyaláson egy sajnálatos incidens is történt. Schiesslné védőjét, dr. *Lugmayert* a két órai beszéd annyira kimeritette, hogy hirtelen rosszul lett. *Rónay* elnök észrevette, hogy a védő teste meginog, oda is szólt:

— Ugy látom, rosszul van ügyvéd ur, ha kivánja, felfüggesztem az ülést.

De ekkor Lugmayer már elvesztette eszméletét és fejjel előre esett az asztalra. *Jankovich* Kálmán fogházfelügyelő azonnal ott termett és felemelte a fejét. Még Schiesslné is segitett védőjének karját emelni, minthogy éppen melléje esett. A bünös sváb asszony egészen elfelejtette a maga nagy baját, s erősen sopánkodott védőjének rosszullétén.

— Jesszász, g'schiet noch a Malheur. (Jézus, még baj lesz.)

Az elnök az ülést felfüggesztette, a védő hamarosan kiheverte a muló rosszullétet s befejezte a védőbeszédét.

(A perbeszédek.)

A kérdések feltevése után a perbeszédek sorát dr. Halász Lajos kir. ügyész nyitotta meg. Vádbeszédében ismertetve a tényállást s az esküdtszéki tárgyalás eredményét, Schiesslnét a gyilkosság büntettében mint tettestársat Englerrel együtt vádolta meg. A legrosszabb esetben azonban az I. rendü vádlottat mint felbujtót és bünsegédet a gyilkosság büntettében kérte bünösnek kimondani.

Dr. *Lugmayer* József, Schiesslné védője, védbeszédének elején arra utalt, hogy a védelmet nem tudta érvényesiteni abban az irányban, amelyben óhajtotta. Ő azt akarta bebizonyitani, hogy ennek a bünpörnek mozgató eleme semmi egyéb nem volt, mint a birvágy. Az erotikus szerelem csak alárendelt szerepet játszott. A birvágy érlelte meg közte és férje között azt a gyilkos gyülöletet, mely ennek a nőnek életét pokollá változtatta. A birvágy ösztönözte Schiessl Mártont, hogy a nagyanyai örökséget jogtalanul magához kaparitsa. A birvágy ingerelte a mostoha anya ellen a mostoha gyermekeket, kiknek Schiessl Márton valóságos *paraszt hitbizományokat* akart létesiteni az ő édes gyermekeinek anyagi romlására. És végül a birvágy hozta létre, hogy Engler Ignác a gyilkos gondolatot megkoncipiálta. A védő hosszasan fejtegette, hogy ez a hisztériás asszony, ha gondolt is férje halálára, az mindig csak incidentaliter történt. Ha valaki szóba hozta, szivesen hallgatta. Egész megteremtettsége arra vall, hogy nem Engler állott az ő uralma alatt, hanem igenis, erotikus hajlamainál s egyéb lelki defektusainál fogva ő állott az Engler uralma alatt. Épp ugy együgyü, mint elfogadhatatlan Englernek az a védekezése, hogy a gyilkos tettet akár lelki, akár fizikai kényszer alatt hajtotta végre. A tárgyaláson is látható volt, hogy mennyivel több energia van Englerben, mint védencében. A szakértőknek nagy tudományos készültséggel adott szakvéleménye teljesen kizárja azt a minősitést, melyet az ügyész megállapitani kivánt. Kéri az esküdteket, hogy védencét az erős felindulásban elkövetett emberölésben mondják ki bünösnek.

Dr. *Weisz* Ödön, Engler Ignác védője, abból indult ki, hogy a gyilkosság egy évtizedeken keresztülvonuló családi visszaélés utolsó zárköve, amelynek lerakásában magának az öreg Schiesslnek kiváló rész jutott. Egy sötét árny emelkedik ki a sirból — ugymond — közel 30 év után, hogy tanuságot tegyen egy élet kinos szenvedéseiről éjjeli és nappali gyötrelmeiről. Az első házasélet kataszrófájának okait átviszi ezután a védő és okozati összefüggésbe hozza a második házasélettel, ahol a férjnek alaphibáihoz a nőnek erkölcsi tompultsága és jellemgyöngesége járul. Schiessl Márton a hir szerint már a harmadik évben 50.000 forinttal rövidíti meg nejét, mindent a maga nevére irat s csordultig telik meg a pohár, mikor az apa a két házasságból származó gyermekek között vagyonilag és bánásmódban is különbséget tesz s a más-más anyák gyermekei egymás között is kezdenek lenekedni. A családja köréből ilyképpen kiüldözött asszony akkor teljes erejével Englerrel, a fiatal férfira veti magát. A védő élénken magyarázza, hogy az érzéki szenvedély legmagasabb fokában a hideg, előre megfontolás meg nem születhetik. Az ő védence csak *erős felindulásban elkövetett emberölést követett el.*

(Az itélet.)

Féltizkor vonultak vissza az esküdtek itélethozatalra. Mielőtt távoztak az esküdtek, *Heindl* Aladár arra kérte az elnököt, hogy engedjék meg, hogy egy kisegitő kérdést szövegezzenek. Az elnök ezt megengedte, mire a az esküdtek visszavonultak, de tiz perc multva ismét megjelentek és Heindl Aladár kijelentette, hogy nem kivánnak ezzel az engedélylyel élni.

Az esküdtek verdiktje *bünösnek mondotta ki Engler* Ignácot *a szándékos emberölés büntettében, Schiessl* Mártonnét pedig *a gyilkosság büntettében mint bünsegédet.*

A törvényszék a verdikt kihirdetése után nyomban visszavonult tanácskozásra s megállapitotta, hogy a verdikt ellentmondó, amennyiben a II-od-rendü vádlottat Schiesslnét a gyilkosság büntettében mondották ki bünsegédnek, holott az I. rendü vádlottak, Englert szándékos emberölés büntettében mondották ki bünösnek. Az ellentmondás kiigazitása végett elnök az esküdteket ujabbi verdikthozatalra utasitotta Schiesslné ügyében. Rövid tanácskozás után az esküdtek Schiessl Mártonnéra is meghozták verdiktjüket, bünösnek mondva ki a szándékos emberölés büntettében, mint Englernek társát.

A törvényszék éjjeli 1 órakor hirdette ki az itéletet. A törvényszék mind a két vádlottat *15—15 évi fegyházra* itélte, amelyből 4 hónapot kitöltöttnek vett a vizsgálati fogság által.

Az itélet kihirdetése után az elnök Schiesslnéhez fordult és azt kérdezte tőle, hogy megnyugszik-e az itéletben. Erre Schiesslné igy felelt:

— Ugy, mint az elnök ur gondolja.

— En nem gondolok semmit! — felelt az elnök.

— Legalább néhány esztendőt engedjen el, — rimánkodott Schiesslné, — hogy a gyermekeimet láthassam!

— Forduljon a védőjéhez! — szólt az elnök.

A védő megmagyarázta ezután Schiesslnének, hogy semmiségi panaszt jelentett be.

§§ **Egy kigolyózás története.** A budapesti büntető törvényszék a mult évben rehabilitálta gróf *Spanocchi* Leót, akit nővére, *Földváry* Lászlóné szül. *Spanocchi* Jozefin grófnő váltóhamisitással vádolt. A tárgyaláson ugyanis kiderült, hogy a fiatal gróf a nővére megbizásából irta ennek nevét az inkriminált váltóra s a törvényszék ez alapon felmentő itéletet hozott. Mialatt ebben az ügyben a vizsgálat folyt, *Deésy* Zoltán maros-tordamegyei alispán a kolozsvári Nemzeti Kaszinónál s a Marosvásárhelyi Lovaregyesületnél gróf Spanocchi kigolyózását inditványozta, — hivatkozva arra, hogy a gróf diffamáló cselekedetért vád alatt áll. A rehabilitáló itélet meghozatala után gróf Spanocchi ezt a lovagias ügyét is el akarta intézni és felszólitotta Deésy alispánt, nyilatkozzék, fenntartja-e inditványát. Deésy kijelentette, hogy tudomása van arról, hogy gróf Spanocchi évekkel ezelőtt gróf *Bethlen* Károly nevére is hamisitott egy 900 forintos váltót s mig e vád alól nem tisztázza magát lovagias uton nem tárgyal vele. Gróf Spanocchi erre pörbe fogta az alispánt rágalmazás vétségeért. Deésy Zoltán alispán a büntetőjárásbiróság előtt gróf Bethlen Károlyt nevezte meg, mint olyant, akitől az adatokat kapta. Most gróf Bethlent is pörbe fogta. A tárgyaláson gróf Bethlennek nem sikerült beigazolni hogy Spanocchi az ő nevére is hamisitott volna váltót. A tárgyaló biró ezért elitélte rágalmazásért gróf *Bethlent 3 napi fogházra és 10 korona* pénzbüntetésre. Deésy ellen pedig megszüntette az eljárást, mert Spanocchi meggyőződve jóhiszeműségéről, visszavonta ellene tett panaszát. Gróf Bethlen Károly felebbezése folytán felkerült az ügy a törvényszék felebbezési tanácsához, ma tárgyalta azt Gajzágó táblai biró a Soós Kálmán biró előadása alapján. A törvényszék gróf Bethlen büntetését *50 koronára* szállitotta le.

TÁVIRATOK.

A cukorkérdéshez.

Brüsszel, március 6. Ma még megerősödött az az általános vélemény, hogy a *cukorszerződés holt betü marad.* Valamennyi delegátus hangoztatta, hogy a képtelenségnek tartja még a reményt is, hogy a parlamentek ratifikálni fogják a szerződést. Gerara, Franciaország fődelegátusa még tegnap kijelentette, hogy nincsen olyan francia kormány, amely ezt a szerződést a Bourbon-palotában képes volna megszavaztatni.

Berlin, március 6. A cukorgyárosok egyesületének igazgatósága gyülést hivott össze, amelyben 500 cukorgyáros és mezőgazda vett részt. A gyülés olyan határozatot hozott, amelyben tudomásul veszi a brüsszeli konferencia eredményét, de a konferencia határozataival szemben állást még nem akar foglalni, mert még nem lehet tudni, hogy a határozatok következményei mennyire válhatnak végzetesekké a német cukoriparra és répatermelésre nézve. Az elnök, *König* titkos kormánytanácsos bejelentette, hogy az egyesület igazgatósága időközben abban állapodott meg az osztrák és magyar cukorgyárosokkal, hogy egyöntetüen fognak eljárni kormányaiknál.

A madridi koronázás.

Béos, március 6. A madridi koronázáson *Ferenc József* királyt *Jenő* főherceg fogja képviselni.

A német vámtarifa.

Berlin, március 6. A vámtarifa-bizottság mai ülésén elfogadta a 19. tételt, amely a fümag vámját 2 márkában állapitja meg. *Wangenheim*nak azt az inditványát, hogy ezt a vámot 10 márkára emeljék és azt az inditványt, hogy ezt a cikket vámmentesnek nyilvánitsák, elvetette a bizottság. A 20., 21. és 22. tételeket az eredeti szövegben fogadta el a bizottság. A 23. tételt vámmentesnek nyilvánitja az uj burgonyát. *Wangeinheim* azt inditványozta, hogy a korai burgonyára 5 márkás vámot vessenek ki. *Herold* azt kivánja, hogy február közepétől julius végéig két és fél márka legyen a burgonya vámja, különben pedig vámmentes legyen. A 24. és 25. tételek, amelyek a frissen szedett cukorrépát vámmentesnek nyilvánitják és a száritott cukorrépa vámját 1 márkában állapitják meg, elfogadták, ugyszintén a 26. tételt, amely szerint a friss pótkávé vámmentes és a száritott pótkávé 2 márkás vámtétel alá esik. A bizottság elhatározta, hogy holnap határozni fog a parlamenti szünetek alatt tartandó ülések kérdéséről, továbbá a bizottsági tagok napidijainak kérdéséről. Az elnök bejelentette, hogy illetékes helyen már foglalkoznak ezzel a kérdéssel.

Balkáni zavarok.

Szófia, március 6. Illetékes helyen teljesen alaptalannak nyilvánitják azt a budapesti tőzsdén elterjedt hirt, hogy *Bulgáriában* zavargások törtek ki. Az egész országban teljes nyugalom van.

A határidőüzlet.

Béos március 6. A határidőüzlet ügyében kiküldött albizottság mai ülésén *Pitreich* miniszteri tanácsos és *Högel* osztályfőnök az uj tervezetet általános jogi és nevezetesen büntetőjogi szempontból behető kritika tárgyává tették és kiemelték, hogy az uj előadói tervezet rendkivül megterhelné a legitim üzletet a nélkül, hogy az illegitim üzletet hasonló módon sujtaná. Hosszabb vita után elhatározták, hogy az uj előadói tervezetet elfogadják a részletes vita alapjául.

Henrik herceg Amerikában.

Siracuse, március 6. Henrik herceg ma este ideérkezett. A vonat City Hall Squarean állott meg. A polgármester üdvözölte a herceget, aki megköszönte a fogadást. Azután *Andres*, volt főbiró feliratot nyujtott át a hercegnek. A fogadásra a herceg megjelent a kocsi perronján és megköszönte a népnek a hódolatot. A diákok fáklyásmenetet rendeztek. Siracuseból éjféltájban utazott tovább a herceg.

Boston, március 6. A *Henrik* herceg tiszteletére rendezett banket alkalmával a *Germania* szabadkőmüves-páholy nagymestere, *Hauser* a hercegnek át fogja adni Mrs. *Godwin* ajándékát, egy aranyból való, gyémántokkal diszitett szabadkőmüves jelvényt. A jelvényhez szükséges arany egy nagy aranytömbből való, melyet Godwin 1849-ben Kaliforniában talált.

Közgazdasági táviratok.

New-York, március 6. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.1/8 (9.—), márciusra 9.03. (8.98). Juniusra 8.88 (8.84). New-Orleansban helyben 8.9/16 (8.9/16). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphiában 7.15 (7.15). Rafined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsir:* Western steam 9.65 (9.60). Rohe és Brothers 9.75 (9.75). — *Tengeri* irányzata állandó. — Májusra 67.1/8 (67.—). Juliusra 66.1/8 (66.—). — Szept.-re 64.3/8 (64.3/8). *Buza* irányzata szilárd. — Piros őszi helyben 87.— (85.3/4). Márciusra 82.5/8 (82.1/8). Májusra 82.1/2. (82.1/4). Juliusra 82.5/8 (82.1/4). Szept.-re 81.3/4 (81.1/4). Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.3/4 (5.7/8). Márciusra 5.30 (5.40). Juniusra 5.50 (5.70). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.85 (2.85). — *Cukor:* 2.3/8 (3.—). — *Ón:* 25.67 (25.62). — *Réz:* 12.1/4—12.1/2 (12.1/8—12.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 6. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*): *Buza* irányzata állandó. — Májusra 76.5/8 (76.5/8). Juliusra 77.— (76.3/4). — *Tengeri* irányzata tartott. — Máj.-ra 61.5/8 (61.7/8). — *Zsir:* Márciusra 9.25 (9.12). — Májusra 9.37 (9.27). — *Szalonna* short clear 8.60 (8.60). — *Sertéshus:* Májusra 15.05 (14.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

REGÉNY.

A MI LENGYELÜNK

TÖRTÉNELMI REGÉNY NÉGY SZAKASZBAN

IRTA: JÓKAI MÓR.

(3)

Már most ha a nagysarlói hős, meg a csornai diadalmas vezér összefognának, akkor azt az osztrák figyelősereget egy früstökre felfalnák s azzal Komáromban hagyva a sáncok védelmére ötezer gyalogost, pattantyust, harminckétezernyi jól ellátott hadsereggel az Alföldre nyomuló Haynaut a mi szegedi táborunkkal két tüz közé kapnák, hát azzal ugy elbánnának, hogy még pora sem maradna. Egy napiparancs, aláirva Perczel Mór, Mészáros Lázár és Dembinszky nevével Klapkát rögtön működésbe hozná: a siker bizonyos volna. Hát nem egyszerü okoskodás ez?

— Nagyon egyszerü, — mondá Perczel. Csakhogy előbb jó lenne a repülőgépet föltalálni, hogy a mi küldöttünk az orosz hadsereg feje fölött Komáromba repülhessen.

— Kerülő utakon pedig csak tiz nap mulva jutna el Klapkához, — mondá Mészáros Lázár.

— No hát erre ajánlkozik az én tervem, — mondá a főpap. — Én a magam parádés hintajával egyenes irányban, az orosz derékseregen keresztül, egész hosszában szállitom el Komáromba a ti megbizott küldöncötöket, olyan gyorsan, ahogy csak hámos ló ügethet.

Az urak mind Negrotinra néztek: ugy, hogy az egészen zavarba jött.

— Nézzétek ezt a mi lengyelünket, hát nem tökéletes orosz pópa ábrázatja van ennek: ezzel a hosszu szakállal, a csigás hajjal? Ha mi ezt egy bő ujju reverendába bujtatjuk, a fejébe nyomunk egy fátyolos kalpagot, ki mondhatja róla, hogy nem a saloveczki klastromból szabadult el. Oroszul is jól tud. Egy biblia, meg egy kereszt a kezébe, s minden kozák kezet fog neki csókolni. Aztán, hogy helyes, érthető oka is legyen az utazásának: a hintó belsejébe elhelyezzük a bekötött fejü Lippay hadnagyot, orosz egyenruhába bujtatva, melléje ültetjük apácáknak öltöztetve a menyasszonyát, az én Natália hugomat, meg a markotányos Katkát. Egy sebesült kozáktiszt, két apáca, meg egy pópa: hát nem a legbiztosabb mód-e ez a magyar megbizottnak az orosz hadseregen keresztülhatolni, a nélkül, hogy az osztrákok kezébe kerülne?

— Tökéletes a terv, mondá Perczel, csak az a kérdés, hogy elvállalja-e ezt a mi lengyelünk?

— Elvállalom — mondá Negrotin.

— Akkor eredj le fiam a Pluto lovadhoz, bucsuzzál el tőle. Aztán gyere fel hozzám az imaszobámba. Urak, irjátok meg a megbizó-levelet. Hajnal előtt hadd menjen a követ.

Ezzel fölkelt az asztaltól a főpap s visszavonult az imaszobájába.

V. A talány nyitja.

A lehetetlenséggel határos az egész helyzet, melynek alapjából ez az összegubancolt történet kiindult.

Hogy egy csatatéri hős, egy lengyel dalia, aki a mai napon csodáit követte el a höstetteknek, egy szóra elfogadja azt az ajánlatot, hogy „már most szállj le a te Pluto lovadról, tedd le a kardot, kelevézt, bujj bele egy pópa reverendájába, vidd magaddal a vezérek izenetét heti-járó messzeségre, ellenséges táboron keresztül s a mellett szállits magaddal egy nehéz sebesültet is, vigyázz rá, hogy utközben meg ne haljon.“

Minden rendes eszü ember kirugta volna maga alól a széket az ilyen ajánlatra s azt mondta volna: „tréfáljatok az apátok lelkével! Én katonának álltam közétek, nem betegápolónak s ha pópára van szükségtek, aki a vezérek izenetét elvigye Komáromba, itt van a prelátustok, bizzátok arra. Én nem komédiázok. Nem szállok le a lovamról.“

És a lengyel mégis az első szóra azt mondta, hogy „elfogadom“. Képtelenség volt ez.

Ezt nem magyarázza ki a hadi disciplina: nem a vezérek iránti hüség, sem a szabadságszeretet. Hisz azt felelhette volna a főpapnak: „én elvállalom az izenetvivést, de bizzátok annak a módját én rám. Ha én a lovam hátán ülök, a pusztákat ismerő szegény legények vezetése mellett egy nap alatt átvádolok a Dunáig; harmadnapra Komáromban vagyok; de ha még egy sulyos sebesültet is cipelek magammal, elkésve érkezem. Nem ettem bolondgombát, hogy hintóban, fehércselédekkel vigyek sürgős hadiparancsot egyik táborból a másikba.“

Ez lett volna a rendes észjárás.

Mért nem követte azt?

Van talán valami az emberi idegzetben, ami erősebb az észnél?

Van.

Talán megtudjuk egyszer, a mese végén, hogy mi indihatta Negrotin Kázmér kapitányt arra, hogy bucsut vegyen a Pluto lovától.

Maga kefélgette le róla a lókaparóval a vért és sarat s kiverte belőle a *hét sor port*. Azután cukrot adott neki a markából. Bucsu fejében megcsókolta hü társának a szemét. Soha sem kerülnek össze többé.

Azután felment a főpaphoz. Az már végezte esteli ájtatoskodását s pipára gyujtva, várt reá. Őt is megkinálta az illatos verpelétivel.

Ugy látszott, hogy a lengyel régi bizalmasa a főpapnak.

— Sohasem képzeltem volna, mondá Negrotin, hogy te, szent atyám, olyan nagy magyar hazafi s olyan nagy stratéga lehess, mint amilyen vagy.

— Nem, édes fiam, én nem vagyok se nagy hazafi, se nagy stratéga, csak előrelátó ember és gondos családtő. Nekem ez az egész zürzavar, amit a hevesfejüek forradalomnak, a higgadtabbak szabadságharcnak neveznek, egészen érthetetlen. A magyarokkal tartok, mert nekem hazát s benne fényes állást adtak: velük állok, velük bukom. Az ellenségeik szándékát pedig elkárhoztatom, akik ezt a szép országot szét akarják bomlasztani. Hogy ti, lengyelek a magyarokhoz csatlakoztok, velük egy hadisorban harcoltok, azt értem. Innen remélitek Lengyelország helyreállitását. De hogy a magyarok mit akarnak, azt nem tudom megérteni. Volt nekik szép, nagy országuk, ahol nyugodtan uraskodtak, senki sem mozgatta alattuk a földet. A nemes ember választotta a tisztviselőt, a diétai követet és nem fizetett adót. Ha háboru ütött ki, lóra ült, hadakozott. Ekkor egy pár hevesfejü poéta nekiindul, elkiáltja: „rabok vagyunk, szabadság kell“ s az egész ország utánuk kiáltja a jelszót. Hát mi volt az a rabság? Más népek a szomszédságunkban tudják, hogy mi az. De a magyar jobbágy soha sem volt rabszolga. A földesura az volt ránézve, ami a patriárka az ótestamentomban. Olyan jól, mint a magyar paraszt, a világnak semmi munkása nem él. A francia paraszt facipőben jár, télennyáron bluzban, a magyar paraszt hosszuszáru csizmát visel s három gunyát öltegymás tetejébe, azt is tulipánnal varrja ki. Adott dézsmát, szolgált robotot; az mind kitelt az Isten áldásából, meg a két tenyeréből. Azzal, hogy a földét felszabaditották, csak az ur lett szegényebb, a paraszt nem lett gazdagabb.

— De bocsáss meg, szent atyám, ez az örök igazság, — szólt közbe Negrotin.

— Hát legyen ez igazság. De hát a sajtószabadságra mi szükség volt? Mért kellett elkergetni azokat az okos embereket, akik a nyomtatott betüre felügyeltek. A patikát vizsgálat alatt tartják az orvosok, hogy orvosság helyett mérget ne kotyvaszszanak benne; hát a lelkeket mért szabad megmérgezni felügyelet nélkül? A cenzura mellett is mennyi hazafias munka jelenhetett meg. Talán szebbeket, jobbakat irnak azóta a magyar költők és tudósok, hogy a sajtó szabaddá lett? Igenis, irnak lázitó szózatokat, ocsmány paskvillokat, a miknek költésében különösen kitünik az én kedves fiacskám, a Natália vőlegénye.

— Fiatalkori exaltácio az!

— *Felmagasztalás* lehet belőle. — A főpap afféle akasztási kézmozdulattal kisérte észrevételét. — Hát aztán a köztehervisélés? Eddig csak a paraszt fizette az adót, most már majd a nemes is fogja fizetni.

— Ez is isteni igazság.

— Hát az egyenlőség? Eddig kevesebben ittak a választásnál, most többen fognak inni. És aztán meghálálta a magyar nép ezt az áldozatot?

— Bizonyára fényesen meghálálta. Százezrével tódult a nemzeti szabadság zászlói alá, harcolt mesés vitézséggel és diadalt diadalra vivott ki egy hosszu hadjáratban.

— No hát ezt a nép tette. — De mit tettek a nemzet bölcsei, mikor már kezükben volt a diadal? Feldöntötték a királyi trónt, kikiáltották a respublikát. Gondolod, hogy ezt megtorlatlanul lehet tenni? Magyarország nem Svájc. S a magyarok nem köszönnék meg, ha Európa azzá tenné a hazájukat, ami Helvetia, ahány nemzet, annyi kanton. Semmi vitézkedés, semmi magyar hatalmaskodás a respublikában. De már benne vagyunk. Hogy mi lesz a vége, előrelátható. Nem kell hozzá valami nagy ész. Az egész világ ellen nem győzhet egy ötmilliónyi nép, ha még oly vitézül küzd is. En előre látom a végzetet. Magam nem futhatok el előle. Sorsommal végeztem. Négy nap mulva itt lesznek a kastélyomban az oroszok, akik a mai veszteségüket bosszulatlanul nem hagyják. Velem, tudom, hogy mi történik. Engem elfognak s bedugnak holtig a soloveczki kolostorba. De ha a Lippay Tihamért itt találják, azt nem a höstetteiért, de a paskvilljaiért meg a proklamációért okvetlenül főbelövik. Majd a golyó jobban eltalálja, mint a kozák-dárda csidje. Hogy a Natália hugommal, az én szememfényével mi történik, arra gondolni sem merek. Irtóztató sors várna rá. Beleőrülne. Kezdesz már érteni engem?

— Régóta értelek, azért mondtam azt az első szónál, hogy „elvállalom“.

— Igaz hivem vagy. Minden porcikádban becsületes ember, gavallér. Előtted őszintén beszélhetek. Romba dül itt már minden. Ez a turai csata volt az utolsó, ahol még a magyar férfi szerelmes volt a kardja markolatába. Hanem egy hatalmas erősség megmarad még utolsónak, amikor már minden halomra lesz omolva. Ez Komárom vára. Akik ennek a sáncai mögé menekülhetnek, azok, ha a hazát, a szabadságot nem menthetik is meg, de a saját életüket biztosan. Ha Komárom vára a maga ötszáz ágyujával, csataképes hadseregével az osztrákok előtt kapitulál, (jól megjegyezd: az osztrákok és nem az oroszok előtt) akkor a várbanlevők mind amnestiát kapnak, nemcsak az életük, szabadságuk biztositatik, hanem a vagyonuk elkobzásától is megmenekülnek. S Lippay Tihamérnek szép ősi birtoka van a Felföldön. Értesz már engemet? Tudod, miről van szó?

— Tudom. Nem az uj haditervről, hanem arról a tervről, hogyan lehessen Natália vőlegényét sirból kiásni, börtönből kiszabaditani, akasztófáról leoldani, halálos sebéből kigyógyitani. Ez mind az én dolgom.

— Azért, mert derék ember vagy.

— Azért, mert bolond vagyok.

— Magadra vállalod?

— *Amíg élek.*

— Nagyot mondtál.

— Tudom.

— Még nem is sejted. Majd mindjárt megtudod, mi az.

A főpap felkelt, bezárta a szobája ajtaját kulcscsal, az ablaka függönyeit leeresztette, azzal egy nehéz vasládát nyitott fel, s abból kivett egy vaskos bibliát.

A nehéz könyvnek acél-zárókapcsai voltak, a tábláján acél kettős kereszt. A könyvet odatette az asztalra.

Aztán nyugodtan megtömte a tajtékpipáját, rágyujtott fidibuszszal s leülve az asztal mellé, folytatá a közlését.

— Mikor engemet elfognak, egyuttal minden vagyonomat lefoglalják. Ebben a vasládában találnak kötelezvényeket ötvenezer forintig, amik földes-uraknál vannak elhelyezve. Ami arany- és ezüstpénzem van, annak egy részét átadom a hugomnak, mikor utra bocsátom, a többit kiosztom a cselédeim között. Templomi kincseim, pásztorbotom, gyürüim, kelyheim maradnak a lefoglalónak. Hanem a főérték itt van ebben a könyvben.

Azzal leoldotta az aranykeresztes láncáról azt a kis acélkulcsot, mely a könyv zárait felnyitja.

Nem volt abban a könyvben szentirás.

Azaz, hogy nagyon is szentirás volt; mivelhogy a magyar népnyelv ugy hivja a pénzt, hogy „Krisztus“.

Az üres boritéknak három szakasza volt.

— Itt van az én egész vagyonom, amit sok éven át megtakaritottam. Ezt szántam az én Natália hugomnak menyasszonyi hozományul. Az egyik szakaszban találsz százezer forintot magyar pénzjegyekben, a másikban szintén százezret osztrák Reichsschatzscheinokban. Ezeknek föltételes az értéke. Ha az osztrákok győzik le a magyarokat, azok megsemmisitenek minden Kossuth-bankót; ha pedig valahogy a magyarok kerülnek fölyül, azok megtagadják az osztrák Reichsschatzscheinok értékességét. Nekem a bérlőim ezekben fizettek. Az egyik százezer forint tehát értéktelennek vehető. Van azután egy harmadik százezer forintom Rothschild-részvényekben. Ez az egy bizonyos érték.

— Hátha Rothschild is megbukik?

— Nem, fiacskám, Rothschild nem bukik meg. Összedülhetnek trónok és országok; de a Rothschild-ház nem dülhet össze.

— Hátha a főnöke a háznak rossz spekulációba keveredik?

— Jobban ismerem én azt. A Rothschild báró csak biztosra vállalkozik. Amikor nagyot mer, akkor már biztos a győzelméről. Szerencsejátékban, ahol a véletlen dönt, csak kis pénzben játszik, kártyában *drukkol*. Sohasem hord magával többet ötven forintnál, azt is egy olyan tárcában, ami kulcscsal záródik s a vesztesége, nyeresége felől naplót vezet, mint egy jámbor szatócs. A Rothschild-részvények elveszthetetlenek. Ez az egy biztos vagyona a hugomnak. Ezt én most mind teneked adom által. A te becsületedre bizom. Te nem szólsz erről se Natáliának, se Tihamérnak. Ne tudjanak ennek az összegnek a létezéséről. Higyjék, hogy ez is elkoboztatott a többi kincseimmel együtt. Ha Tihamérnak adnám át, az egy év alatt elpocsékolná az egészet. Ismerem a gyönge oldalait. Natália kezében örökös családi civakodásnak lenne az alapja. Nálad jó kézben lesz.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Ha már a levelek . . .

— *Radó Antal fordítása.* —

Ha már a levelek majd hulldogálnak,
Sirom keresni jöszz a temetőbe.
Valami zúgban tán majd megtalálhat'd —
Sok-sok virággal lesz majd telenőve.

S te tűzd közéje őket dús hajadnak,
Hisz száraik a szivemből fakadnak:

Kigondolt s meg nem irt kis énekek,
Lágy szók, miket nem mondtam el neked!

Stecchetti.

+ **Loubetné szalonja.** A *Figaró* egyik női munkatársa érdekesen cseveg Loubetné szalonjáról, Franciaország első háziasszonya nem igen válogathatja meg vendégeit s a keret, amelyben fogad, a valóságban tulajdonképpen egy nagy, elegánsan, butorozott szálló, amelynek berendezésén ő vajmi keveset változtathat. Mindezek dacára Loubetné értett ahhoz, hogy fogadó napjain nagy szivélyesség és kifogástalan korrektség uralkodjék. Az ő jóakaró mosolya a legfélénkebb embert is bátoritja. Mikor hétfőn délután a nagy tömeg elvonult már a szalonból, akkor kedélyessé válik a társalgás. Beszélnek ott müvészetről, irodalomról, szinházról, amit Loubetné kiválóan szeret. Az elnökné az elsőemeleti termekben fogad, miáltal a fogadás még bensőbbé, intimebbé válik. E szalonok szigoru izléssel vannak berendezve, nincs bennök sok fölösleges cikornya. A rideg, de fenséges egyszerüséget Loubetné pazar virágdiszszel pótolja. Rózsa-, orgona- és mimóza-illat kering a levegőben. Egyébként Loubetné igen jó háziasszony és kitünő anya. S az Elyséeben, a fogadónapot kivéve, nagy csönd van és a ház asszonya szorgalmasan munkálkodik.

•

+ **A szultán veje.** Nincs a világon veszedelmesebb vállalkozás, mint elvenni egy ozman hercegkisasszonyt. Ha két, uri társaságbeli török összekerül, ugyanazt kérdi az egyik, mint amit mindenütt kérdeznek.

— Hogy vagy?

A válasz azonban más és igy hangzik:

— Damaddan bir partscha daho ej — azaz: Valamivel jobban, mint a szultán veje.

Ez a szólásmód is bizonyitja, hogy milyen nagy veszedelem rejlik abban, ha valaki a szultán leányát veszi feleségül, amint azt a halálra itélt Mahmud Damad pasa esete is mutatja. A szultán különben nagyon kis körből válogathatja ki leányainak vőlegényét. Európai uralkodók fiai vallási és rangkülönbségnél fogva nem alkalmasak a vőlegénységre, a perzsiai udvar hercegei sem léphetnek török nővel házasságra. Maradna még a marokkoi alkirály udvarából származó vőlegény, de ez meg alacsonyabb rangban van mint a szultán. Segény szultán hát másnak, mint török alattvalónak nem adhatja a leányát s igy a szultán föltétlen ura marad a saját vejének, ami egyértelmü avval, hogy a szultán veje sohasem hordta biztosan a fejét a nyakán. A monda is azt meséli, hogy egy öreg szultán agyonverte a vejét, mert a szultán leánya panaszra ment az apjához, hogy az ura — elhanyagolja. A nagy Szoliman egyetlen leányát egy nagyon hatalmas bey-hez adta feleségül, pedig tudta, hogy a beynek már van felesége, akit nagyon szeret. A szultán leánya csupa féltékenységből megölette vetélytársnőjét, kivetette a máját — bár a szive poetikusabb lett volna — megsüttette s föltálaltatta a beynek. A bey megtudta a dolgot s kinjában tört vert a felesége szivébe, aztán a szultán elé ment, hogy elvegye büntetését. Szoliman azonban igazságos ember volt s mindössze ennyit mondott:

— Ej etdin! Jól tetted.

•

+ **Egy királynő szive.** Nem az orvosok bontókése deritette föl, hanem a divatnak egyik mozzanata tette nyilvánvalóvá, hogy milyen szive van az angol királynénak. Alexandra, VII. Edward élete párja nem csupán az emberi nyomor iránt fogékony, meghatja őt még az állatok sorsa is. Legutóbb egy eseménye volt Angliában a divatnak. A ladyk legkedveltebb divatárusnője megrendelte a legujabb divat által felkapott kalapdisz-anyagot. Megrendelt kerek összegben tizezer madárszárnyat. Ez a megrendelés véletlenül a nyilvánosság elé került és roppant hatással volt. Anglia egyik költőnője rögtön versekbe is foglalta azt a barbarizmust, hogy ime, nem kevesebb, mint ötezer madárkát ölnek meg azért, hogy London városának szende, szelid, ártatlan és gyöngéd lelkü hölgyecskéi szép kalapokban diszelegjenek. Alighogy a költőnő elzengte dalát a szép nem kedvéért kipusztitott vagy kipusztitandó ötezer áldozat fölött, rögtön megindult a hirlapi terefere arról, hogy szokatlan jelenség-e az London divatpiacán, mely ezuttal lantpengetésre serkentett. A kereskedők és anyagszállitók sorra hozzászólottak a kérdéshez és még inkább meglepő végeredményhez vezettek ezek a felszólalások. „Azon csodálkoztok — szólalt meg az egyik liferáns — hogy akadt valaki aki tizezer madárszárnyat rendel s ez ötezer madárnak az életébe kerül? Tessék nézzétek meg az árustatisztikát s meg fogtok győződni róla, hogy a Kelet London hölgyei számára millió számra liferálja a szinestollu madarakat. Venezuelában egyedül két millió madarat ölnek meg évente s tollaikból diszt fabrikálnak a Citty szépei számára. Az angol főváros tizezer paradicsommadár tollát fogyasztja el évente kalapdisz gyanánt. A londoni divatboltokban évente 800 kolli structollat dolgoznak fel, a pávatollakat pedig ládákban expediálják oda, még pedig évente 270—300 láda pávatollat. A felhasznált kócsagtollak egymagukban 300.000 madár halálát jelentik, nem számitva azt, hogy valahány nőstény elpusztul ugyanannyi fészek lakossága tönkremegy éhen.

Ezeket az adatokat a költőnő versbe foglalta, dalba öntötte. Ezek a dalok pedig visszhangot ébresztettek az angol királyné szivében, aki elhatározta magát arra, hogy a saját kalapjairól ezentul számüzni fogja a madártollakat s ez által iparkodik, ellene hatni a divatnak. Kérdés, hogy az angol királynő példájának erősebb lesz-e a hatása mint a divatnak.

•

+ **Wagner Rikárd szerencsétlen szerelme.** *Forget* asszony, egy éltesebb urinő, sárguló papirokat szedett elő szekrényéből, mikor egy párisi hirlapiró meglátogatta s igy beszélt:

— Wagner Rikárd nekem előre megjósolta, hogy ő és Beethoven lesznek századjuk legnagyobb zenészei. Bevallom, hogy annak idején, nagyon régen — tette hozzá sóhajtva — kacajjal fogadtam ezt a kijelentést. Svájcban történt ez, a genfi tó partján. Apám maga is dilettáns zenész volt, aki szivesen látta asztalánál a müvészeket. Wagner Forget Károlylyal együtt jött asztalunkhoz. Ez utóbbi festő volt. Atyám mindkettőnek nagy jövőt jósolt...

És itt kiméletlenül kezdte elmesélni, hogyan kosarazta ő ki kétszer is a nagy Wagnert.

— Wagner és Forget — ugymond — egyidőben lettek szerelmesek belém s miután egyik a másikról észrevette, erősen és hevesen éledt és versenyre kelt a szerelmük. Wagner nyilatkozott meg először. Egy juniusi délutánon történt, a kertben. En a *La Financée de Lammermoort* tartottam a kezemben. Wagner hirtelen elhatározással felém jött, a könyvre pillantott és megvetőleg szólt:

— Az opera elrontja a regényemet.

Majd gesztikulálva kezdett némi szünet után ujra beszélni:

— Csak két férfi van. Beethoven és én! Én leszek a század nagy zenei ujjáalkotója.

A hangja kihivó volt, összhangnélküli; ugy nézett ki, mint egy haragos tanitó; ehhez járult, hogy ludtalpu volt és penészszag áradt szét körülötte. Sehogysem tetszett nekem s szinte megijedtem brutális föllépésétől,

— A költészetet és a zenét egybefogom, olvasztani. Valami szétválaszthatlan, egységes organizmust akarok belőle csinálni...

S azután ismételte:

— En leszek e század nagy zenei reformátora. Kortársaim tőkfejűek...

— Valamennyien? — kérdeztem én.

— Igen, minden zene- és operaszerző.

Egy pillanatra elhallgatott, majd hirtelen szólt:

— Akar ön a feleségem lenni?

Szárazan és hidegen válaszoltam:

— Nem.

Csodálkozva és zavartan tekintett rám, majd megvetőleg szólt:

— Valamikor csodálkozni fog vakságán!

Erre eltávozott s később irt nekem valami emlékiratfélét, amelyben terveit ecsetelte. En csacska fecsegőnek tartottam s mikor levélben ismételten megkért, ujra kikosaraztam. És felesége lettem Forgetnek, aki szerelmet tudott vallani lágyan, édesen. Oh, mily boldog is voltam én akkor! De most sem bánom, hogy nem lettem a felesége. Gyermekeim vannak s boldog anya vagyok.

•

+ **Fajkeletkezés.** Valamikor Amerika sikjain roppantul elszaporodtak a bivalyok s valóságos uralmat gyakoroltak egyes területeken. Ma alig akad egy-két visszamaradt példány s ezek is csak gazdag urak vadászterületein, emberi protekció mellett tengődnek tovább. A vadászterület tulajdonképpen siralomház rájuk nézve, az egész állatfaj helyzete pedig ennek megfelelően siralmas. Az amerikai bivalyokat kipusztitja az idő, a kultura által megváltoztatott természetben a saját létfeltételeiket jöltalálni képtelenek. Az emberi ravaszság azonban nem hajlandó belenyugodni abba, hogy e vad bestiák teljesen eltünjenek a föld szinéről és az a rendkivüli erő, mely bennük rejlik, átörökles nélkül semmisüljön meg. Egy ötlet megmentette a pusztulásnak indult állatfaj nagy izomerejét a kultura céljai számára. A sokkal szelidebb szarvasmarhákkal vegyitették a szilaj bikavért s a keresztezésből egy uj állatfaj keletkezett. A kisérlet sikerült és sokkal életképesebb uj faj lépett a kiveszni készülő helyébe. Az uj faj mind a két oldalról előnyös tulajdonságokat örökölt. Több erővel bir, mint a szelid szarvasmarha és aklimatizáló képessége nagyobb, mint a bikáé. Egyrészt nagyon szerények a táplálkozási igényei az ember patronátussága mellett keletkezett uj állatfajnak, másrészt izletesebb a husa, mint a bikáé. Ugy a járom, mint a vágóhid számára nagyban kultiválják ezt az állatfajt az amerikaiak.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Titkárválasztás a debreczeni kamarában. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara legközelebbi teljes ülésében tölti be a *Király* Ferenc halálával megüresedett titkári állást. Értesülésünk szerint legtöbb kilátása van az állás elnyerésére *Grünwald* Józsefnek, a kamara jeles képzettségü és buzgó másodtitkárának, aki husz év óta van a kamara szolgálatában, s e két évtized nagyobb felében boldogult Király Ferenc képviselősége alatt jóformán egymaga, teljesen önállóan látta el a kamarai ügyeket. A pályázatra ugyan sokan jelentkeztek, de a kamarai tagok hangulatából itélve, a közbizalom Grünwald személyében fog összpontosulni, nemcsak azért, mert a derék tisztviselő odaadó munkásságával érdemet szerzett reá, hanem azért is, mert, nagyon helyesen, ugy látják a kamara eredményes működését leginkább biztositva, ha az ügyek vezetése továbbra is az eddigi kipróbált kézben marad.

A Magyar Jelzálog Hitelbank mérlegét értesülésünk szerint március 11-én tartandó ülésben fogják megállapitani.

A new-yorki tőzsde. *New-York*ból jelentik március 5-iki kelettel: Az értéktőzsde eleinte vontatott volt, de később szilárabb lett, mert a spekuláció kedvetlenségét elenyészettte az aranykészlet aggódva várt csökkenésének be nem következése. Hozzájárult az irányzat megszilárdulásához az állami kötvények bőséges átvétele is. Az aranykivitel irányuló törekvés következtében is kisebb aranykeresletre számitottak. Az antracit-bányászatban beállott termelési zavarok hire azonban megakadályozta a spekulációt abban, hogy az egyes papirokban mutatkozó kedvező irányzatot kiaknázza. Zárlat szabálytalan. Részvényforgalom 520,000 darab.

A Miskolczi Terményosarnok Kereskedelmi Testület március 9-én délután 3 órakor tartja évi rendes közgyülését. A közgyülés előtt délután ½3 órakor dr. *Szentpály* István kereskedelmi és iparkamarai titkár előadást tart az *önálló vámterületről*.

Hajózás. *A Duna Gőzhajózási Társaság* tavaszi menetrendje szerint a naponkénti személyhajójáratok *Budapestről Mohácsra* március 15-én, *Mohácsról Budapestre* március 16-án kezdődnek. A hetenként háromszori postahajójáratok *Budapest—Orsova—Galacz* között március hó 22-én kezdődnek, első menet Budapestről Orsova—Galaczra március 22-én, Zimonyból március 23-án, Belgrádból március 24-én; Zimonyból—Szegedre március 21-én, Szegedről—Zimonyba március 23-án indul az első személyszállitó hajó. A postahajójáratok *Orsova—Turn-Severin—Galacz* között mindkét irányban március 6-án kezdődnek. A személhajójáratok Sabac—Belgrad—Dubrovitz között (hetenként háromszor) és Galacz—Tulcia között (hetenként háromszor) már megkezdődtek.

Az Adria tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül *Báthori* tegnap Glasgowba érkezett. *Adria* ma Fiuméből Marseillebe indult.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudositása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 1496 darab, magyar tehén 592 darab, szerbiai ökör — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökör — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 68 drb, bika 171 darab, összesen 2363 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlalni való ökör 69 darab, fejős tehén 140 darab, igás bivaly 10 darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudositás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségü 60.— K.-tól 65.— K-ig, kivételesen —.— K., 100 kilónként élő sulyban, középminőség 50.— K-tól 58.— K-ig, silányabb minőség 44.— K-tól 48.— K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségü 48 K-tól 54.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Silányabb minőségü 40 K-tól 46 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségü 62.— K-tól 65.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőség 52 K-tól 60.— K-ig, silányabb minőség 46 K-tól 50 K.-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőség — K-tól —.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség —.— K-tól —.— — K.-ig. Bika jobb minőségü 50 K-tól 63.— K-ig, kivételesen 65.— K-ig, silányabb minőségü 40.— K-tól 48.— K-ig. Bivaly 32 K-tól 42 K-ig, kivételesen —.— K-ig. Magyar tehén 40.— K-tól 54.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Tarka tehén 42.— K-tól 62.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Mind 100 kilónként

élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendü —.— K-tól —.— K.-ig métermázsánkint, kivételesen ——— K-tól 640—800 K-ig páronkint, közép minőségü —.— K-tól —.— K-ig 100 kilókéntt 600 K-tól 630 K-ig páronkint, silányabb minőség —— K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól —— K-ig páronkint. Hizlalni való ökör fehér 50 kg.-kint —.— K-tól —.— K-ig. Fejőstehén keresztezett szines 140 K-tól 230 K-ig darabonkint, bonyhádi faj 230 K-tól 320 K-ig darabonkint, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly —.— K-tól —.— K-ig páronkint.

A fölhajtás vágómarhából mintegy 100 darabbal nagyobb volt a multhetinél; az irányzat és az árak általánosságban változatlanok maradtak. Miután idegen vevők nagy számmal vettek részt a bevásárlásban, fiatal gömbölyü marha könnyen eladható volt, mig ellenben öreg goromba mustraökrök el voltak hanyagolva. Ugy a jármas-, mint a fejőstehénvásáron a hangulat élénkebb volt.

Borjuvásár. 1902. évi március hó 6-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 278 drb, leölt borju 10 db, bécsi borju —— db, — db., növendékmarha 37 darab, bárány élő 150 darab, leölt bárány 2655 darab. Arjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 70—74 f.-ig, kivételes 76 f., II. rendü 50—68 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. ——— f.-ig. II. r. —— f.-től —— f.-ig, kivét. f. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjukért 40—52 f.-ig. Növendék marha — f.-tól — f.-ig, I. r. 50—54 f.-ig, középminőségü 42—48 f.-ig, alárendelt 38—41 f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő 5.50—15.50 k., leölt bárány 6.——16.— K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Ugy a borju-, mint a bárányvásáron az irányzat lanyha volt. A borjuvásáron gyöngébb minőségek csak igen alacsony árakon voltak eladhatók.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1902. évi március 6-án. Készlet 646 darab. Erkezett 575 darab. Összesen 1221 darab. Eladatott 498 darab. Maradt 723 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 98—104 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 96—106 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 96—106 K.-ig Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós ——— koronáig. Malac 70—72 korona. Az irányzat lanyha.

Bécsi juhvásár. Március 6. (Saját tudósitónk telefonjelentése.) Az mai juhvásáron a fölhajtás 3334 darab juh volt. A vételkedv kedvtelen volt. Az árak a multhetiek voltak. Nagy fölhajtás Párisba. Árak kilogrammonkint: kiviteli juh 46—50 fillér, kivételesen —.— korona, anyajuh 38—44 korona páronkint, kiverési juh —.— korona.

Bécsi szurómarhavásár, március 6. (Saját tudósitónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 4451 darab borjut, 2894 darab élő sertést, 2599 darab levágott sertést, 487 darab levágott juhot, 2660 darab bárányt.

A borjuárak átlag 4 fillérrel estek. Az elsőrendüek ára jó volt. A vágottjuhpiacon kevés kereslet miatt az irányzat lanyha volt.

Eladási árak: Levágott borju 60——80 fill., elsőrendü 82—100 fillér, legeleje 102—116 fillér, élő borju ——— fillér, elsőrendü ——— fillér, legelsőrendü 72—88 fillér, fiatal sertés 92—104 fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 88—96 fillér, kivételesen — fillér, husra hizlalt sertés ——— fillér, zsirra hizlalt sertés fillér, könnyü sertés 88—98 fillér, elsőrendü süldő 100—116 f., élő juh ——— f., levágott juh 48—80 fillér, bosnyák silányabb sertések ——— fillér, kilogrammonként. Bárány 12——32 korona, páronként.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, március 6.

Lanyha irányzat mellett 7000 métermázsa buza került a forgalomba, 5 fillérrel alacsonyabb árakon.

Rozsban nem volt forgalom.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78·8 k. 9 K. 60 f.

Pestmegyei: 100mm. 76·5 k. 9 K. — f., sárga, rozsos, 300 mm. 76 k. 9 K. 40 f.

Zentai: 3300 mm. 74·8 k. 9 K. 27½ f.

Raktáráru: 1000 mm. 77·8 k. 9 K. 50 f., 1000 mm. 77 k. 9 K. 45 f., 1470 mm. 77 k. 9 K. 35½ f.

Mind három hónapra.

Árpa: 200 mm. 6 K. 20 f., 1700 mm. 6 K. 05 f.

Zab: 100 mm. 7 K. 80 f., 200 mm. 7 K. 35 f. paritásra.

Tengeri: 100 mm. 5 K. 15 f., 200 mm. 5 K. 20 fillér. par. Kőbánya.

Cinquantin: 150 mm. 6 K. 05 f. par.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilós	℔ kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kilós	℔ kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	9.30	9.40	80	9.55	9.70
„	„	77	9.30	9.50	81	—.—	—.—
„	„	78	9.35	9.60	82	—.—	—.—
„	„	79	9.45	9.65	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	„	76	9.20	9.25	80	9.50	9.55
„	„	77	9.25	9.45	81	—.—	—.—
„	„	78	9.30	9.50	82	—.—	—.—
„	„	79	9.40	9.60	—	—.—	—.—
Pestvidéki	„	76	9.25	9.35	80	9.50	9.65
„	„	77	9.25	9.45	81	0.—	0.—
„	„	78	9.30	9.60	82	—.—	—.—
„	„	79	9.40	9.65	—	—.—	—.—
Bánsági	„	76	9.20	9.35	80	0.—	0.—
„	„	77	9.20	9.45	81	0.—	0.—
„	„	78	9.25	9.50	82	—.—	—.—
„	„	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—
Bácskai	„	76	9.15	9.45	80	0.—	0.—
„	„	77	9.25	9.50	81	—.—	—.—
„	„	78	0.—	0.—	82	—.—	—.—
„	„	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kilós	℔ kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—72	7.40	7.50
„	„	másodrendü	—	7.30	7.40
Árpa	„	takarmány	60—62	6.10	6.20
„	„	égetni való	62—64	6.75	6.—
„	„	sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab	„		39—41	7.55	7.70
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—
„	„	másnemü	—	0.—	0.—
Repce	uj	káposzta	—	—.—	—.—
„	„	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	„	—	—	4.60	5.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1902.	9.24—9.22—9.21—9.18—9.23
Májusi buza 1902.	9.23—9.27—9.21—9.27
Októberi buza 1902.	8.20—8.18—8.22
Aprilisi rozs 1902.	7.40—7.43—7.46
Aprilisi zab 1902.	7.58—7.54—7.56
Májusi tengeri 1902.	5.20—5.21—5.17—5.19

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Aprilisi buza 1902.	9.26 pénz	9.27 áru
Májusi buza 1902.	9.28 „	9.29 „
Októberi buza 1902.	8.23 „	8.24 „
Aprilisi rozs 1902	7.47 „	7.48 „
Aprilisi zab 1902.	7.56 „	7.58 „
Májusi tengeri 1902.	5.19 „	5.20 „
Augusztusi repce 1902.	12.35 „	12.45 „

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra 1902.	9.22— 9.23
Buza májusra 1902.	9.25— 9.27
Buza októberre 1902.	8.22— 8.24
Aprilisi rozs 1902.	7.46— 7.47
Aprilisi zab 1902.	7.56— 7.57
Májusi tengeri 1902.	5.19— 5.21
Augusztusi repce 1902.	12.35—12.45

A budapesti értéktőzsde.

Ellenőrizhetetlen hirek, mintha a konverziós üzletek némi halasztást szenvedtek volna, általános lanyhulást idéztek elő, kivételt képeznek Osztrák Államvasut-részvények, melyek bécsi vételekre szilárdabban zárulnak. Helyi papirok ma is lanyha irányt követtek.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 699.50—701.—. Magyar hitelrészvény 719.50—720.25. Rimamurányi részvény 498.50—502.—. Államvasuti részvény 679.50—682.90. Koronajáradék 97.50—97·57·5 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.60—97.90 százalék. Jelzálogbank részvény 481.——482.—. Leszámitolóbank részvény 448.—. Osztrák hitelintézeti részvény 698.25—699.25. Kereskedelmi bank részvény 2535—2540.—. Magyar Asztalt részvény 140.——142.—. Salgótarjáni kőszénbánya 516.——518.—. Adria hajózási részvény 455.—. Közuti vaspálya részvény 651.——652.—. Városi villamosvasuti részvény 319.——320.—. Déli vasut részvény 69.——71.—. Amvasuti részvény lla 681.50—682.25 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 699.25. Magyar hitelrészvény 718.—. Leszámitoló 448.—. Rimamurányi vasmürészvény 500.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 681.—. Közuti vasut részvény 651.—. Villamos vasut 319.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezónszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 45.—53.— korona, vörös aprószemü 42.—46.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 47.——49.— korona, nagyszemü 50.—56.— korona. Disznózsir: budapesti: 55.50——56. korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 47.——48.—. korona, 3 darabos 50.——51.— korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 16.75—17.— korona, 85 darabos 19.75—20.25 korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.50—14.— korona, 100 darabos 16.50—16.75 korona, 85 darabos 19.50—20.— korona. Szilvaix: slavóniai 19.——19.50 korona, szerbiai 17.50—17.75 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, március 6. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mai határidőforgalom buzában és rozsban a külföldi javult árfolyamokra nyugodtan és változatlan árfolyamokkal kezdődött és csak később szilárdult meg az irányzat és e két cikk árfolyama 5, illetőleg 4 fillérrel javult. E csekély emelkedést azok a fedezeti vásárlások idézték elő, amelyek a mai 5000 métermázsányi buzafelmondás könnyü elhelyezése következtében fordultak elő. Takarmányárukban az üzlet lanyha irányzattal nyilt meg, különösen zabot illetőleg, amelyben ujabban 6000 métermázsányi felmondás történt s erre tulnyomó lett az eladási kedv.

Köttettek: buza tavaszra 9.25—9.30, május—juniusra 9.30—9.6—9.34, rozs tavaszra 7.67, május—juniusra 7.59—7.62, zab tavaszra 7.37—7.79, zab május—juniusra 7.84—7.86, tengeri május—juniusra 5.48—5.47—5.50, repce augusztus szeptemberre 12.85—13.— K.

Zárlatkor maradtak: buza tavaszra 9.27—9.28, május—juniusra 9.31, rozs tavaszra 7.74, tengeri május—juniusra 5.49, rozs tavaszra 7.64—7.63 K.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* visszacsés mutatkozott, főleg a vasművek részvényeiben. Később barátságos irányzat uralkodott.

A *déli tőzsde* nagyon csöndesen indult. Az általános irányzat gyöngült. Később csendes üzletmenet mellett, az árfolyamokban kevés változás állott be. Berlinre általános szilárd volt az irányzat. 1 óra 30 perckor csöndes, 2 óra 30 perckor kedvtelen hangulat, Berlinre szilárd, Londonra szilárdabb a bányarészvényekre.

Bécs, március 6. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 120.10. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 158.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.85. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.—. Magyar leszámitoló- és penzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 497.50. Magyar koronajáradék 97.40. 4%-os Magyar földtehermentes kötvény 97.—. Magyar hitelbank részvény 718.50. Magyar nyereménykölcsön sorsjegy 193.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar kereskedelmi bank —.— Magyar cukoripar 14.60.

Bécs, március 6. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 101.60. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.80. 1860-os sorsjegy 155.—. Osztrák hitelsorsjegy 426.—. Angol-osztrák bank —.—. Bécsi bankegyesület 464.—. Osztrák-magyar bank 1632.—. Déli vasut 69.50. Dunagőzhajózási részvény 871.—. Dohányrészvény 296.50. Császári és királyi arany 11.37. Német bankváltók 117.85. 4·2%-os ezüst járadék 101.40. Osztrák koronajáradék 99.10. 1864-iki sorsjegy 243.—. Osztrák hitelintézeti részvény 700.—. Unionbank 568.50. Osztrák Länderbank 432.—. Osztrák-magyar államvasut 680.75. Elbavölgyi vasut 475.—. Alpesi bányarészvény 386.50. 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 239.97 Bécsi Tramway Litt B. 283.—. Bécsi Tramway Litt A. 287.—. Lipót kohó 305.—. Az irányzat tartott.

Bécs, március 6. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 699.50. Magyar hitelrészvény 719.—. Angol-Osztrák bank 284.—. Bécsi bankegyesület 464.50. Union bank 569.—. Länderbank 433.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 681.—. Déli vasut 73.—. Elbavölgyi vasut 476.—. Eszaknyugati vasut részvény 464.75. Dohányrészvény 500.50. Rimamurányi vasmü 389.50. Alpesi bányarészvény —.—. Májusi járadék 101.60 Magyar korona járadék 97.35. Török sorsjegyek 110.25. Német birodalmi márka 117.32—35—. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 6. (*Tőzsdei tudósitás.*) A Standardnak az a jelentése, hogy Steyn és De Wet tanácskozott Bothával, kedvezően hatott a tőzsdére, mert kedvező békejelenséget látnak benne. Ehhez hozzájárult a tegnapi párisi és londoni börze irányzata, különösen a bányaértékek londoni áremelkedése. A bankértékek mind ártartók voltak. Kohó- és kőszén-értékek emelkedtek. Záradékok jól tartották magukat. Vasutak szilárdak. Magánkamatláb 1½%.

Berlin, március 6. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.10. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.40. Osztrák-magyar államvasut 146.25. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.40. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 194.40. Általános villamossági Edison 194.—. Gelsenkircheni 169.25. Laura-kohó 203.50. 4·2%-os ezüstjáradék 101.50. 4%-os magyar aranyjáradék 101.25. Osztrák hitelrészvény 220.40. Déli vasut 19.25. Károly Lajos vasut 101.25. Orosz bankjegyek 216.60. 4%-os uj orosz kölcsön 96.25. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék —.—. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 177.40. Harpeni 167.—. Az irányzat szilárd.

Berlin, március 6. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 101.25. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák hitelrészvény 220.50. Osztrák-magyar államvasut 146.25. Déli vasut 19.75. Eszaknyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy 216.60. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, március 6. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut 729.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 104.—. Osztrák Länderbank —.—. 3%-os francia járadék 101.50. Ottomanbank 563.—. 3½%-os francia járadék 102.10. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut 106.—. 4%-os magyar aranyjáradék 101.75. Párisi bankrészvény 1006.— Olasz járadék 100.35. Francia tőrleszth. járadék 100.35. Osztrák földhitelintézeti részvény ——. Török dohányrészvény 323.— Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 6. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 101.90. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.10. Magyar koronajáradék 98.50. Osztrák-magyar bank 117.40. Déli vasut 19.40. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.75. Bécsi bankegyesület 118.—. Villamos részvény 117.—. 3%-os magyar aranykölcsön 86.30. 4·2%-os ezüstjáradék 101.65. 4%-os magyar aranyjáradék 101.15. Osztrák hitelrészvény 220.60. Osztrák-magyar államvasut 146.30. Eszaknyugati vasut —.—. Bécsi váltóár 852.—. Párisi váltóár 814.25. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 200.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 6. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 221.60. Német bank 215.—. Disconto 195.50. Berlini kereskedelmi bank 153.25. Gelsenkircheni 169.25. Harpeni 168.—. Laura-kohó 203.90. Olasz járadék —.—. Szilárd.

Hamburg, március 6. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 101.40. 1860. sorsjegy 155.50. Déli vasut 19.30. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.80. Osztrák hitelrészvény 220.70. Osztrák-magyar államvasut 146.25. Olasz járadék 101.25. 4%-os Magyar aranyjáradék 101.35. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 6. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar: elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban)

98—100 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 106—107 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 102—104 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban, ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 102——104 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 98——100 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 96——98 fillérig.

Sertéslétszám 1902. március 4. napján volt készlet 30.523 darab. — 1902. március 5. napján felhajtatott 833 darab. 1902. március 5. napján elszállíttatott 398 darab, 1902. március 6. napjára maradt készletben 30 958 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 6. —

Kinevezés. A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbizott miniszterelnök dr. Barabás Józsefet a marosvásárhelyi állami kórházhoz másodorvossá, Bornemissza Sándor tartalékos főhadnagyot a budapesti államrendőrséghez fizetés nélküli felügyelővé, a földmivelésügyi miniszter az állatélettani és takarmányozási kisérleti állomáshoz dr. Zaitschek Arthur segédet vegyészszé, Wimmer Zoltán állatorvosi főiskolai tanársegédet pedig ideiglenes minőségü segéddé, végül a rimaszombati pénzügyigazgatóság Mezei Dezső jolsvai lakost a nagy-röczei adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

Megerősités. A honvédelmi miniszter Dobó Béla ideiglenes minőségü honvéd-menházi számellenőrt ezen állásában véglegesen meperősitette.

Pályázatok. A bródi adóhivatalnál adótiszti állásra két hét alatt; — a besztercebányai adóhivatalnál adóhivatali segédi állásra két hét alatt; — a miskolczi pénzügyigazgatóság kerületében két pénzügyőri szemlészi állásra 14 nap alatt; — a kassai javitóintézetnél 2 zárka felvigyázói, egy betegápolói, egy kapusi és egy hivatalszolgai állásra március 31-ig; — a segesvári pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyőri vigyázói állásra április végéig; — a kassai javitóintézetnél 8 munkavezetői állásra és pedig egy virágkertész, egy faiskolakertész, egy szőlőmivelő (vincellér), egy méhész és egy a selyemhernyótenyésztésben teljesen jártas egyén, továbbá egy kőmivesmester és egy szabómester fog alkalmaztatni, pályázatok március 30-ig; — segesvári pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyőri fővigyázói állásra március végéig; — a rimaszombati törvényszéknél aljegyzői állásra 2 hét alatt; — a kassai javitóintézetnél tiszti irnoki állásra március 20-ig, orvosi állásra március 30-ig.

Napirend.

Naptár. Péntek, március 7. — Római katholikus: Aquin. Tamás. — Protestáns: Felicitas. — Görög-orosz: (február 22.) Jenő rtk. — Zsidó: Adar 22. — Nap kél: 6 óra 14 perckor. — Nyugszik 5 óra 35 perckor. — Hold kél: 4 óra 27 perckor éjjel. — Nyugszik: 2 óra 55 perckor délután.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

Nemzeti Muzeum. Ásványtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos Képtár és metszetkiállitás az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Technológiai Iparmuzeum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

Földtani Intézet muzeuma zárva.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.

Az Erzsébet-emlék pályamunkák kiállitása a városligeti Műcsarnokban délelőtt 9-től d. u. 4-ig. Belépődij nincsen.

Zichy-kiállitás a Nemzeti Szalonban (Ferenciek-tere 9.) d. e. 9 órától este 9-ig. Belépődij 1 korona.

Feszty-kiállitás a városligeti Műcsarnokban délelőtt 9-től este 7 óráig, 1 korona belépődij mellett.

Fényképkiállitás a Király-Bazárban (Ferenciek-tere 4. szám.) d. e. 10-től este 8-ig. Belépődij 1 korona.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, március 6.

A magas légnyomás Közép-Európát boritja, a depresszió pedig Északon tartózkodik.

Nyugat-Európában derült idő uralkodik. A hőmérséklet általánosan süllyedt és a Balkánon esők voltak.

Hazánkban a hőmérséklet valamivel a normális alá szállt. Az éjjeli fagy Nyugaton erősebb volt, mint Keleten. Eső illetve hó az ország déli meg délkeleti részein fordult elő.

Kilátás: Tulnyomóan száraz és enyhe idő várható, éjjeli fagygyal és legfeljebb Keleten némi csapadékkal.

Vizállás.

		Márc. 5. méter	Márc. 6. méter			Márc. 5. méter	Márc. 6. méter
Inn	Schärding	0.46	0.41	Tisza	M.-Ziget	0.76	0.66
Duna	Passau	2.05	1.97	•	Tokaháza	0.65	0.61
•	Linz	0.72	0.70	•	V.-Namény	2.89	2.85
•	Bécs	0.78	0.74	•	Tokaj	3.23	3.42
•	Pozsony	1.47	1.40	•	Tisza-Füred	4.04	4.20
•	Komárom	2.56	2.59	•	Szolnok	5.15	4.97
•	Budapest	1.92	1.18	•	Csongrád	5.28	5.15
•	Paks	0.93	1.24	•	Szeged	5.20	5.14
•	Mohács	1.87	2.07	•	Török-Becse	3.81	3.73
•	Gemboe	2.85	3.05	•	Titel	3.93	3.88
•	Ujvidék	2.84	2.64	Ondova	Bártfa	0.38	0.38
•	Pancsova	4.02	3.96	Topolya	Hodr	0.04	0.5
•	Orsova	4.08	4.02	Bodrog	Zemplén	4.10	4.18
Morva	Magyarfalva	2.60	2.56	Sajó	Szolca	2.24	2.10
Vág	Zsolna	1.08	0.86	Hernád	H.-Németi	0.76	0.64
•	Trencsén	0.96	0.79	Berettyó	Margita	1.38	1.60
•	Szered	1.22	1.14	•	B.-Ujfalu	0.33	1.28
Rába	Sz.-Gotthárd	1.03	0.72	Körös	Csucsa	0.31	0.68
•	Sárvár	1.46	1.39	•	N.-Várad	0.82	0.74
•	Győr	3.10	2.98	•	Belényes	1.02	0.98
Dráva	Pettau	1.45	1.35	•	Tenke	0.22	0.54
•	Zákány	0.96	0.80	•	Gurahonc	1.45	0.29
•	Barcs	2.04	1.74	•	Borosjenő	0.47	2.64
•	Eszék	2.38	2.22	•	Békés	1.44	2.94
Mura	M.-Szerdah.	1.20	1.21	•	Gyoma	3.02	3.30
Száva	Zágráb	2.42	2.16	Maros	Gy.-Fehérvár	0.48	0.06
•	Szisszek	7.4	7.48	•	Branyiszka	0.70	0.02
•	Mitrovica	5.37	5.54	•	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.26	0.92	•	Arad	0.74	0.42
•	Szatmár	1.14	2.52	•	Makó	0.52	0.60
Kraszna	N.-Majtény	0.52	2.76	Temes	K.-Kosztály	1.22	1.22
Latorca	Munkács	0.45	0.4[illegible]	Béga	Klizető	1.48	1.5[illegible]
Laborca	Homonna	0.40	0.36	•	Temesvár	0.14	0.82
Ung	Ungvár	0.66	0.57	•	Becskerek	0.6[illegible]	0.62

Férfiak ingyen kapnak

egy legujabb találmányu gyógyszert, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E célból elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszert felvilágositó könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerrel a baj odahaza gyógyitható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyithatja magát. Ezen gyógyszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségelnek, és csodálatosan gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut"-nak alanti cimen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyitja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágositó könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanitja. A levelek következőleg cimzendők: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesitendő.

KI AKAR = egyéves önkéntes = LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészültségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. — Aki már sor alatt állott, elkésett.]

Születési év közlendő.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészitő tanf. igazgatója Debrecenben.

Tanácsos: eddei DRAUGENTZ JÁNOS m. kir. honvédezredes ny. és MAYER ADOLF cs. és kir. őrnagy ny. Felügyelő: a nm. vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztérium megbizásából a tank. kir. főigazgató.

Székrekedés!

Liebe sagrada-tablettái

(csokoládé-bevonattal).

Olcsó, kellemes hajtószer.

Skatulyánként **50 fillér** a gyógyszertárakban.

J. PAUL LIEBE, Tetschen a. d. E.

Butor

csak jó minőségü.

Hálószoba, kredenc, szőnyegdivány, asztal szék, irásasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalongarnitura, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón eladó. Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI., Gyár-utca 25. szám**

Steinberger Manó

butoriparosnál.

Általános érdekü müvek.

Köszöntőkönyv gyermekek részére. Irta Bácsi József. Kötve 1.60 kor. **Budapest térképe.** A főváros tiz kerületével. 60 f. Ugyanaz nagyobb alakban a főváros nevezetességeinek képeivel 1 kor. **Budapesti kirándulási térkép.** A főváros környékének tervrajza. **Bőrszéllitotta** Palóczy L. Kötve 1.60 korona **Magyar és német beszélgetések kézikönyve.** Irta Csanyuga József. 2.40 kor., kötve 3.60 kor. **Czigányjós nő.** A kártyahuzás és kártyavetés kézikönyve 1 kor. **A fetüimulhatatlan ezermester bűvészkamarája** 60 fill. **Házi kincstár.** Irta Hankó Vilmos. Tudnivalók a háztartás, egészségtan, s a mindennapi élet dolgaihoz. 2.40 kor., kötve 3 korona. **Képes budapesti szakácskönyv.** Irta Szt. Hilaire Józefa és mások. Kötve 4 kor., diszkötésben 4.80 korona. Ugyanaz német nyelven 2.50 kor., kötve 3.60 kor. **Kártyajátékok könyve.** Irta Parlaghy Kálmán, 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Legujabb levelező és házi titkár.** Irta Kassay Adolf. 2 kor., kötve 2.40 kor. **Legujabb házi tanácsadó, önügyvéd.** Irta Kassay A. 2 kor., kötve 2.40 kor. **Kerékpáros káté.** Irta dr. Korchmáros Kálmán, 80 fill. **Német társalgási anyaggyüjtemény.** Irta Oldal J., 1.40 kor., kötve 2 korona. **Önszámitó,** kötve 70 fill. **Pesti müvelt társalgó.** A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja. Illemszabályok, társasjátékok, komoly és szerelmi költemények, felköszöntések, emlékversek stb. Kötve 2.50 kor. **A baba-szakácsnő.** Irta Rantási Mariska. Kötve 40 fill. **A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.** Irta Schenk Lipót dr. A hires bécsi egyetemi tanár a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekü könyv ára 4 kor. **Virágnyelv.** Minden ismert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szines kötésben 80 fillér. **Eskütdek és eskütdtörvénykönyve.** Irta K. Nagy Sándor. 60 fillér. **Sakkjáték kézikönyve.** Maróczy Géza közreműködésével, irta Szemere Imre. 60 fill. A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt müvek bérmentve szállittatnak. Négy koronánál nagyobb összegű megrendelést utánvéttel is eszközlünk. Megrendelések **Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)** könyvkereskedéséhez, **Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám** intézendők.

CSAK EGYSZER KELL MOSNI: Óriási megtakaritás! MAGY. KIR. SZABAD.

PETROLEUM-SZAPPAN,

teljesen értalmatlan, LEGELSŐ LEGJOBB MOSÓSZER E VILÁGON.

1. darb. (20 fill.) elég 50 liter vizhez.

Bővebbet a mellékcsomagok hosszu utasitása

GYÁRI FŐRAKTÁR:

BUDAPEST, VII. ROTTENBILLER-U. 29 sz.

Drogéria és egyéb jobb üzletekben mindenütt kapható. Pótjegyeznek (25. évf.) 5.000 frt. bérmentve utánvét. mellett.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hagyosőfolyásokat és sebeket, az ösfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármenynyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek ésszerű gyógykezeléséhez cimű könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Tóth Kálmán Összes Költeményei

A nagy költő diszes uj kiadása.

Életrajzi bevezetéssel ellátta:

Endrődi Sándor.

Két remek diszkötésü kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomásu arczképével.

Rendkivül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

LAMPEL RÓBERT-féle (Wodianer F. és Fiai)

cász. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Luiza gőzmalom részvénytársaság Budapesten.

MEGHIVÓ

a Luiza gőzmalom **részvénytársaság 1902. március 22-én délelőtt 10 órakor Budapesten,** a Magyar főváros malom-egyesület tanácskozási termében (Erzsébet-tér 19. sz., II. em.) tartandó

rendes közgyülésére.

A gyülés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság jelentése és az 1901. évi zármérleg előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Egy igazgatósági tag megválasztása egy év tartamára.
4. A felügyelő-bizottság megválasztása egy év tartamára.

A szavazati jogaikkal élni kivánó t. c. részvényesek kéretnek, saját nevükre szóló részvényeiket az alapszabályok értelmében legkésőbb a közgyülés előtt három nappal a társaság irodájában Budán letéteményezni.

Ugyanott a t. c. részvényeseknek folyó évi március hó 12-től fogva az üzleti jelentés, valamint a nyomtatott mérleg rendelkezésére fog állani.

Az igazgatóság.

Utánnyomás nem dijaztatik.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Péntek, 1902. március hó 7-én.

Zárva.

NEMZETI SZINHAZ.

Péntek, 1902. március hó 7-én.

Endre és Johanna.

Tört. szomorujáték 5 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.

Személyek:

Róbert	Ujházi	Ferondo	Rózsahegyi
Endre	Beregi	Battista	Iványi
Tarentói Lajos	Dezső	Sancha királyné	Rákosi
Durrazzói herc.	Horváth	Erzsébet	Fái Sz
Monte Scaglioso	Mihályfi	Valois Katalin	Szacsvayné
Térlizzi	Gyenes	Perigord Ágnes	Paulayné
Melazzo	Pálfi	Johanna	Márkus
San Severino	Náday B.	Mária	V Molnár
Bertram	Császár	Filippa	Lendvayné
Róbert barát	Szacsvay	Margaretta	Maróthy
Fra Giacomo	Vizvári	Sancia	Hegyesi
Fra Nicola	Gabányi	Catella	Ligeti J.
Apród	Nagy Ib.	Étekfogó	Iványi

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Péntek, 1902. március hó 7-én.

Miss Saharet vendégfellépésével.

Lotti ezredesei.

Énekes bohózat 2 felvonásban. Irta Rudvard Stone. Forditotta Faragó Ödön. A dalok versszövegét irta Mérei Adolf.

Személyek:

Ton Dawentry	Sziklai	Barley	Szilágyi
Harriet	Sziklainé	Mister Morvay	Iványi
Jean Dickson	Boross	Mister Bibb	Kalocsay
Kitty	Almási I.	Miss Kate	Sellő
Ramajanah	Ráthonyi	Esmeralda	Iványiné
Lotti	Tomcsányi	Elsie	Almási L.

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHAZ.

Péntek, 1902. március hó 7-én.

Balatoni rege.

Regényes szinjáték 4 felv. Irta Herczeg Ferenc. Zenéjét szerzette Kún László.

Személyek:

A király	Fenyvesi	A molnárné	Haraszthy
Benigna	Szerémy G.	Sztropkó	Rónaszéki
Kinizsi Pál	Pethes	Stózius	Vendrei
Drágfi	Kazaliczky	Sió	Varsányi
Palóczi	Balassa	Lesence	Fábián
Pipacs	Szerémy	Gyöngyös	Pécsi

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Péntek, 1902. március hó 7-én.

Az aranyos.

Operett 3 felvonásban. Irta Harry B. Smith. Zenéjét szerzette Englander L. Forditotta Heltai Jenő.

Személyek:

Pilsen pasa	Németh	Laura	Küry
Mrs. Rocks	Siposné	Fromage	Szerdahelyi
Roxy Rocks	Bojár	Potage	Ujvári
Lotta Rocks	Harmath	Dolly	Kápolnai
J. Offenbach	Kovács M.	Spencer	Hortobágyi
Percy	Hegyi	Freddi	Dezsőfi

Kezdete 7 órakor.

URANIA SZINHAZ.

Péntek, 1902. március hó 7-én.

Az állatok világa.

Kezdete 7½ órakor.

VÁRSZINHÁZ.

Péntek, 1902. március hó 7-én.

Ambrus Zoltánné vendégfellépésével.

Mignon.

Regényes opera 3 felv. Zenéjét szerzette Thomas A. Szövegét Goethe „Meister Vilmos tanuló évei" cimü regénye után irták Carré és Barbier. Ford. Ormay F.

Személyek:

Meister Vilmos	Broulik	Jarno	Kornai
Lothario	Ney B.	Philine	Kobler
Laertes	Mihályi	Antonio	Mányai
Fridrik	Gábor	Acrobata	Zolnai
Mignon	Ambrusné	Zafari	Tóthfalusi

Kezdete 7 órakor.

John Erik Platon Jönköping-ben, Svédország **11035. számu**

„Megerősitő szerkezet ruhadarabok és effélék gombjai, akasztói vagy láncai számára"

cimü 1897. nov. 12-röl kelt magyar szabadalmára

vevők vagy engedményesek keresztetnek.

Szives ajánlatok **„W. B. 1256"** alatt **Mosse Rudolfhoz Bécs**, I. Seilerstätte 2. intézendők.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Szenzációs siker!

La Dante

francia kettős.

Billie Burke

angol szanzonett

Bauer Róza

dalénekesnő.

The Solovas, The Thorns, Tarka Szinpad, Ariel és Loubé stb.

Vasárnap két előadás.

A télikertben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.

Ismét kapható salgótarjáni Weissenbacher-féle cognac!

Ezen kiválóhirü és valódi tiszta borpárlat egész és nagy készletét, a Weissenbacher-féle csődtömegtől megvásárolták **Hankus Imre** salgótarjáni és **Cservenyák György** b.-gyarmati **gyógyszerészek** s annak árusitását megkezdték ugy eredeti üvegekben, mint literenkint legnagyobb mennyiségig.

Vegyvizsgálsi eredmény: Hazai legjobb és legtisztább borpárlat!

Megrendelések intézendők Salgótarjánba:

HANKUS IMRE gyógyszerészhez

Budapesten: főraktár **Lux Mihály** droguistánál **Muzeum-körut 7. sz.**

Felvilágositással és árjegyzékkel szolgálnak a tulajdonosok és a főraktáros.

Megállj!

Senki se mulasszza el, hogy az óriási cipő-áruházban lábbeli árut ne vegyen. Megparancsoltam alkalmazottaimnak, hogy előállitási áron adják el lábbelimet, hogy tömérdek sok munkásaimnak foglalkozást adjak

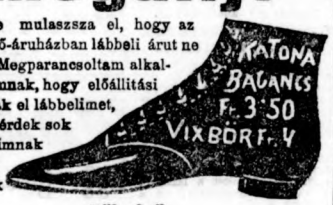

Női cipő:

Zergebőr, cugos vagy fűzős	3.—
Zergebőr keztyübőr-szárral, gombos	3.30
Sevró-, lakk-, keztyübőr, fűzős	3.60
Zergebőr, fekete vagy szines, keresztcsattal	2.20
Lastin, szivalaku, selyemcuges	2.60

Férfi-cipő:

Borjubőr, sima vagy betétes	3.—
Vix, calb, fűzős vagy betétes	3.20
Feltünő elegáns box calb	3.80
Tiszti cipő, vix calb, elegáns	3.80
Pincér-cipő, alacsony sarok	1.20
Szegényeknek és munkásoknak férfi borjubőr	2.80
női zerge	2.80

Gyár saját háromemeletes házamban, 80 lakóval, a hol több 100 munkást foglalkoztatok. Konkurrencia ki van zárva. Vidéki megrendelésnél olyant küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. Árjegyzék több 100 divatos ábrával bérmentve és ingyen. Nem tetszés esetén a cipőt kicserélem v. a pénzt vissza adom.

Agulár Dávid

Budapest, VII., Erzsébet-körut 6/b.

21. sz. Ha 21. sz.

jól és olcsón

javittatni és felujjitatni kivánja

kerékpárját,

ugy kérjen díjmentes költségvetést

BEIFELD GÁBOR és TÁRSA

cégtől

Budapest, VIII., József-körut

21. sz. 21. sz. 21. sz.

RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

Díszes kiállitáu, értékes ajándékmü. Egyesiti a szépet a hasznossal.

Kétszázötvenhat remek képben bemutatja a világ szépségeit.

A képek magyarázó-szövegét irta:

TIMÁR SZANISZLÓ.

Ára díszalbumkötésben 20 korona.

Megrendelhető a

LAMPEL R.-féle

(Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedésben

Budapest, Andrássy-út 21.

Zálogházbói veszek cédulákat.

Eladok

13 latos ezüst evőkészletet 12 személyre 140 frt, 4 személyre 65 frtól kezdve és fel jebb. Mindennemü finom ezüst tárgyak barokk és francia stylusban. Nagy raktár arany férfi láncokból, massiv aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany férfi-órák 12 frt, arany női órák 9 frtól kezdve 12 darab massiv evőeszköz 6 frt 50 kr.

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Grünberger A. Béla örökösei

Budapesten, Harisbazár Váci-utca 30. I., em. 23.

!! Szenzácziós találmány !!

M. kir. szabadalom 31333.

Összerakható és kézitáskában hordható szabadalm. **ágy** mely nappal egy kis táskába helyezhető és éjjelre kényelmes ágy.

És az ágy fölöslegessé teszi az ágynemüt. Szűk lakásokban megbecsülhetetlen. Vendég-, gyermek- és cselédszobákban, valamint kirándulóknak nélkülözhetetlen. Kapható:

FREUDIGER MÓZES és FIAI

magyar ágy-, fehér- és ruhanemügyárában

Bpest, Laudon-utca 6.

Viszonteladóknak kereset-net és megfelelő kedvezmény-ben részesülnek.

Telephon szám 28—75.

Összerakva.

!! UJDONSÁG !!

CEKACO

Sz. 142 EF és F szürke

LEGFINOMABB **TOLL** iroda és levelezésre

Rendkivül tartós és erős!

Legfinomabb és finom hegygyel!

Kapható minden jobb irószer-üzletben.

CARL KUHN & Co. in WIEN

ALAPITTATOTT 1843.

ZICHY MIHÁLY

legkitünőbb alkotásait magában foglalja a következő pompás díszmű:

ZICHY MIHÁLY ÉLETE ÉS MŰVEI.

Nagyalaku (48×36 %) pompás díszmű, a művész legkitünőbb alkotásaiból.

A művész életrajzával és a képek magyarázatával.

49 pompás, szebbnél szebb műlappal, melyek mindegyike külön-külön egy-egy nagy értékkel biró müremek.

A páratlan fénynyel kiállitott pompás díszmü ára diszkötésben **90 korona.**

Megjelent az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ. kiadásában. Kapható a kiadóhivatalban Budapest, VII. kerület, Kerepesi-út 54, és minden könyvkereskedésben.

Az „ANKER"

élet- és járadékbiztositó-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. **Alapittatott 1858.**

Összes vagyon	138 millió korona
Biztositási állomány	505 millió korona
Eddigi kifizetések	232 millió korona

A nyereményrészesüléssel biztositottak **vegyes és haláleseti biztositásoknál A** osztalékterv szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztositási dij 25%-át kapták készpénzben kifizetve, mig a **vegyes és takarékpénztári biztositásoknál B** osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) a biztositás kezdete óta befizetett összes dijak 3%-a, ugymint a biztositási tartam

3 éve után	4 év után,	5 év után,	6 év után,	7 év után
9%,	12%,	15%,	18%,	21%

fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasitási és vegyes biztositások.

Prospektussal és felvilágositással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Szinházak heti müsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Szombat	Onegin	Folt, a mely tisztit	Balatoni rege	Egy görbe nap	Lotty ezredesei
d. u. Vasárnap este	= Hoffmann mesái	Kegyelemkenyér A betörő A bor	A Gyurkovics lányok Balatoni rege	Flórika szerelme Az aranyos	Lotty ezredesei Lotty ezredesei

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet felvenni:

Benda Józsefné Andrássy-ut 59.

Breuer nővérek dohánytőzsdéje Teréz-körut 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát hirdetési iroda V. ker. Fürdő-utca 4. szám.

Engelmann Mór gyorssajtónyomda IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál könyvkereskedése IV., Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca. Kigyó-tér, (Koronahercg-utca sarkán.)

Fischer J. D. hirdetési iroda IV., Zsibárus-utca 7. szám.

Goldberger A. V. hirdetési iroda IV. ker. Váci-utca 17. szám.

Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 2. szám.

Haasenstein és Vogler hirdetési iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits dohánytőzsdéje Kerepesi-ut 50. (Takarékp.épül.)

Kernberg Rozália dohánytőzsdéje VIII. ker., Muzeum-körut 18.

Leopold Gyula hirdetési iroda VII., Erzsébet-körut 54. I. em.

Mosse Rudolf hirdetési iroda VII. ker. Károly-körut 9. szám.

Mezei Antal hirdetési iroda IV. ker. Eskü-ut 9. szám.

Nemetsek A. J. ujság-árudája IV. ker. Pelőfi-tér 3. szám.

Ifj. Nagel Otto könyvkereskedő Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona dohánytőzsdéje VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu hirdetési iroda VI. ker., Váci-körut 38. szám.

Sopronyi V. dohánynagyárus VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór dohánytőzsdéje IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Schwarz József hirdetési iroda V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Schönwald Ferencné dohánytőzsdéje Ferenc-körut 32. szám.

Tenczer Gyula hirdetési iroda IV. ker., Szervita-tér 8. szám.

Toldi Lajos könyvkereskedése II. ker., Fő-utca 2. szám.

Weltzenfeld Jakab Király-utca 1.

Zipser és König zenemükereskedése VI. ker., Andrássy-ut 4. szám.

Minden apróhirdetés, melyet itt este 8 óráig feladunk, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

„Madonnám". Nagyság a fenti czimü hirdetésnek eredeti kéziratát kérte és pedig kerülő uton az apró hirdetések szedőjétől. Kisdod vesztegetőtől 1 koronát csatolt bélyegben és további 1 koronát igér a szedőnek, ha a kéziratot „Madonnám" czimen Önnek posteraestaine a főpostára megküldi. Figyelmeztetjük nagyságodat, hogy hasonló fárادságokért kegyveskedjék jövőben magát megkiméleni, mivel a „Budapesti Napló" diszkrétiójában semmi áron és semmi körülmények közt meg nem tévesztő magát. „Az apró hirdetések" kezelője. 11696

Köszönöm Madonnám, köszönöm, hogy oly gyorsan feleltél. Csak nevesztő el az erődet és a türelmedet. Remélj és várj, a hogy én várok és remélek. Kell, kell, hogy nemsokára lássalak, nézhessek a szemedbe, mondhassam, hogy szeretlek, nagyon, végtelenül szeretlek, én szépséges szép szerelmem. Nehéz a várakozás, hidd el, nagyon vágyódom utánad, de bizom, mert tudom, hogy szeretsz, a hogy én szeretlek, tudom, hogy vágyódol, a hogy én vágyódom. Czókolják, én édes kicsi szentem, én imádott Madonnám. Szeretlek. 4200

Viszontlátás. Édes angyalom! Végtelen örömet szereztél drága leveleddel. Oh bárcsak teljesülhetne minden kétlőnk óhaja. Levelet küldök fenti jelige alatt. Sokszor czókol szerető lionkád. 11689

Kis haragosom! Adtam reá okot? Ha igen, ugy bocsáss meg! Vagy nem akarsz velem érintkezni? Ugy-e megmondod? Pá ezer czók. 11689

Amarantnak! Hétfőn délután könnyebben találkozhatunk, hétfőn főpostára B.-ggel tudasd, jöhetsz-e. Hotelba hetfőn délelőtt értesitlek, hétfőn-e vagy kedden. 11691

Bella. Lehet elnézésért s ujabb találkáért könyörgenem? Késén kaptam kedves sorait!

Bárónét szivelyesen üdvözlöm levelét várom, csókolja. 11696

Bella. Levél várja a kiadóban. 11694

Gizella. Türelmem végét érem, hogy feleljen, arra kérem. Miért nem ir már egy levelet, vagy egészen elfeledett?

George-Sent. Szótartás szép dolog!

Hamis asszony. Ott leszek s remélem nem hamiskodik nagyon velem szemben. 11698

Hope has urgent letter. 11698

KERESLET.

Óvadékképes gyermektelen házaspár, házmesteri állást keres. Cim: Szabó József Korona-u. 2. 11687

Kocsit jókarban, fölfedelest, két lóra keresek. Dr. Sándor, Soroksári-utca 84. 11691

Egy fiatal ügyes kereskedőséget, ki szép irással is bir, azonnal felvétetik Agulár Ignátznál, Deák-tér 6. sz. Király-utca szarok. 4199

Lelkiismeretes tanitó, lehetőleg bölcsész keresetik vidékre I. reálista fiu, II. polg., Zelemista leány mellé. Honorárium kitünő ellátás és 20 K. Ajánlatok Gerő Sándorhoz, Bassahare, u. p. Esztergom küldendők. Az állás rögtön elfoglalható. 4197

Ügyes, jó bizonyitványokkal ellátva, szobákat vixelni tudó és mindenben ügyes 2-ik inas felvétetik. Cim: Kigyó-utca 5. I. em. ajtó 2. 4172

Gyakornok nagy nyomdai irodába felvétetik. Cim a kiadóhivatalban 4195

Idősebb kisasszony butor-üzlet részére felvétetik. Csakis jó irás követeltetik. Csakis irásbeli ajánlatok a kor és a fizetési igény megjelölésével Fuchs E. Almássy-tér 15. intézendők. 4194

Keresek 4 egymásba nyiló szobát megfelelő mellékhelyiségekkel, kerhasználattal, villamosvilágitásra berendezve, lehetőleg a Rózsadombon vagy a városliget magasabban fekvő részén május 1-ére, leveleket S. A. cim alatt a kiadóba.

KINÁLAT.

Vászon-mintákat csakis magánvevőknek küld Epstein-féle vászongyári raktár Sümegh. 11648

Vérpiros fajnaranocs, egy 5 kilós postakosár 1 frt 50, igazi Jaffa 1 frt 40, boralma 2 frt. Katona Józsefnél Budapest, Központi vásárcsarnok. 11679

Bécsi szabónő, elsőrangu szalonok volt munkaterőnője, sikkes ruhákat és kosztümöket készit mérsékelt áron, vidékre is Widder Gyuláné, Budapest, VI. ker., Lövöldetér 5. I. em. 5. 4198

Ügyvédek, orvosok vagy oly urak, kiknek két elegánsan és kényelmesen butorozott tiszta, különbejáratu szobára van szükségük, tekintsék meg Sándor-utca 30/B I/13. sz. alatti lakást. Azonnal és olcsón kiadó.

Csinos kis különbejáratu szoba, fürdőszobahasználattal azonnal olcsón kiadó Szentkirályi-utcza 22., II. em. 26. 6872

Olcsón kiadó egy különbejáratu, szépen berendezett udvari szoba, esetleg teljes ellátással. Uj-u. 22 földsz. 1.

Vasmunkákat épületek felszereléséhez lelkiismeretesen és olcsón készit Barta Károly Budapest, Főherceg Sándor-utca 32.

Eladó. Nagyobb vidéki városban egy 10 év óta fennálló, legjobb hirnévnak örvendő üveg és porcellán kereskedés, szükséges tőke 30.000 korona. Hol és mily feltételek mellett, megtudható a lap kiadóhivatalában. Jelige „13". 11196

Vendéglői ház korlátlan italmérési joggal Erdély egyik igen élénk városában eladó avagy 700 korona évi bérért berendezellenül bérbe adandó. A vendéglő áll 2 épületből, melyben az utcaiban van 3 szobás lakás, az udvariban szintén 3 szobás lakás; továbbá 2 h. nagy kert vetemównek s az udvarban egy kis park nyári mulatónak. A bérlő kivánságára pincét és tekepályát háztulajdonos épitett. Örök árbani eladási ára 10.000 korona. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek ingatlanok adásvételi irodájában Budapesten, József-körut 18. 11697

Tejnagykereskedés, mely detailárusitással naponta 1000 literen felül fogyasztó tejet, kimutatható naponta tiszta hason netto 20 korona, kocsi és lovakkal eladó. Átvételhez szükséges készpénzben 3000 frt. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adás-vételi irodájánál, József-körut 18. 11698

Butorok, rendkivüli alkalmi vételekből jutányosan eladatnak részletre és készpénzért, ugyszintén vétetnek. Hunyady-tér 3. sz. az udvarban. 10327

Privát kutató. Iroda Váci-körut 39. Kényes megbizásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal, ugy magán, mint családi-ügyekben: Kossa Magyary Géza. Található 10—2-ig. 11589

Kerékpár javitásokat, átalakitásokat, nikkelezés és zománcolásokat legolcsóbban és szakértelemmel csináljuk, Láng kerékpárüzlet, Budapesten, József-körut 41.

Egy 18 év óta fennálló fűszerüzlet, a tulajdonos más vállalata miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 11649

Szervita-tér 8. Üzlethelyiség május 1-ére kiadandó évi bér 700 korona.

Korrepetitor. Egyetemi hallgató, ki a tanitás terén nagy jártassággal bir és a hegedűből is alapos oktatást nyujt, házi tanitónak ajánlkozik. Szives megkeresést „W." Elemér-utca 14. sz. földszint 4. ajtó alá kér. 4179

Egy kis ház szabad kézből eladó. Naphegy, lépcső I., Krisztina-város. 4180

Instruktornak ajánlkozik egy kereskedelmibe járó jeles tanuló, szerény feltételek mellett. Szives megkeresések: F. B. Baross-uta 78. II 20.

Szülők figyelmébe! Alkalmi köszöntők és szavalmányok, melyben minden alkalomra igen szép köszöntő versek vannak és a legszebb szavalati darabok kisebb és nagyobb gyermek számára. Irta: Cernay József, főv. tanító. Ára: 1 korona. Kapható e lap kiadóhivatalában. 4185

Kiváló szépirásu ember ajánlkozik másolások vagy bármilyen irásbeli munkára házon kivül, vagyis otthoni elvégzésre. Ajánlatokat, körvényeket, költvetéseket és hasonló dolgokat ha kivántatik, kaligrafice készitem szerény dijazás mellett. Czim: Dembinszky-utca 4., II. em. 24.

Oly uraknak, kik kényelmes és csendes otthont, világos és féregmentes első szobát, gyönyörűen berendezve, külön bejárattal óhajtanak, ajánlható a Sándor-utca 30/B. I. 13. sz. alatti. Kitünő és pontos kiszolgálás. Azonnal kiadó.

Egy csinosan butorozott szoba 1—2 urnak, esetleg teljes ellátással, intelligens urnőnél azonnal kiadó. Váci-körut 74. II. 16.

Gazdasszonynak ajánlkozik egy fiatal özvegy, ki a háztendőkben, főzésben stb. teljes jártassággal bir, izr. háztól helyben vagy vidékre is. Cim: Stern, Népszinház-utca 24. II. 23.

Épületjavitások, átalakitások olcsón elvállaltatnak. Szives ajánlatok „Megbizható" czimen a lap kiadóhivatalába kéretnek. 4171

Singer-varrógépeket, a legolcsóbb árakkal, előnyös fizetési feltételekkel szállitunk. Láng J. és fia kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Gyárosok, nagykereskedők és vállalkozók, kik ingyen akarnak hirdetni, küldjenek diszes plakátokat Csajtszky Ettiás Középponti szállodájába Szikszóra (Abaujm.) 4183

Butor. Faragott hálószoba, divány, asztal, olcsón eladók. Dohány-utca 99. földszint 3. 11682

Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

DÓCZI M. cipész

Budapest legmegbizhatóbb legnagyobb és legolcsóbb **cipő-raktára** Kerepesi-ut 10.

Gombos füz. v. cugos lakk-cipő, férfi 4, női ... — ... 3.50
Férfi v. női boxbőr füzős 3.50
Füz. v. cugos orosz lakből férfi 3.80, női ... — ... 3.30
Lakk regatta férfi 3.50, női 2.50
Férfi Chevreaux 4.50, női ... 4.—
Férfi v. női cugos cipő ... 3.—
„ „ füzős cipő ... 3.20
Lakk kivágott ... — ... 1.50—2
Egy csatos 2.20, keresztcsattos ... — ... — ... 2.50
Fehér v. rózsaselyem cipő 1.80
Fehér keztyűbőr cipő ... 2.—

Arjegyzék, csomagolás, szállitolevél ingyen. Vidékre 10 korona felül franco. Nem tetsző árut becserélok

Magyar kir. államvasutak.

Gyors- és teheráruk házhoz szállitása.

A magyar kir. államvasutak a vasuti üzletszabályzat 68. §-a alapján márévekkel ezelőtt rendszeresitette azon intézményt, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárukat a czimzetteknek saját szerződött fuvarosával házhoz, — illetve a feladandó árukat a lakásból a vasuthoz szállittatja, ha a czimzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben vagy a tisztviselő-elepen lakik.

Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával vámoltatja el a Budapesten átmenő és azon Budapeste helyben rendelt vámárukat is, melynek elvámolása a vasutra bizatott; egyszuttal a külföldről érkező — házhoz szállitott — szállitmányok után iráliitandó árnyilatkozatokat is ezen megbizottja által allitatja ki.

Utánvétellel terhelt, Budapesten a Duna jobbpartján lakó felek részére szló, továbbá terjedelmes, tüzveszélyes és oly áruk, melyeknek összsulya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötendő előzetes egyesség alapján szállittatnak házhoz.

Jogában áll azonban minden kinek, hogy a vállalkozó álta való házhoz szállitást igénybe ne vegye, mit az illető allomásokkal egyszerü irásbeli megkeresései közöltek.

A házhoz való elszállitási diák a következők:

a gyorsárukért:
10 kg. sulyig ... — ... 30 fillér
10 kg.—25 kg.-ig ... 40 „
25 kg.-on felül 50 kg.-ig 50 „
50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 40 „

b) teherárukért:
50 kg. sulyig ... — ... 40 fillér
50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 30 „

A szállisztikai árnyilatkozatok kiállitásáért a vállalkozó nyilatkozatonként 5 krajcárt számithat.

Az áruk házhoz szállitási esetén, ha sár áru fogyasztási vagy vámiletéknek alávetve nincs, s ha a czimzett a fuvarlevélben kijelölt helyen feltalálható, s az árut ott át is veszik csak a fuvarlevélen felszámitott összeg szedetik be.

Ha az áru vámiletéknek vagy fogyasztási adónak van alávetve még a czimzetnek kézbesitendő vámnyugta, illetve adóbárca szerint fizetett vámiletek, fogyasztási adó és vámközvetitési illetékek is megfizeendők.

A szállitmányozó az árut a lakás vagy üzlethelyiség azon részébe tartozik állitani, mely e célra neki kijelöltetett.

Ha czimzett az áru befuvarozási idején lakása nincs, a másodszor, esetleg többször is megkisérlett kézbesitésért külön illeték nem számitható fel.

Ha azonban czimzett a fuvarlevélben kijelölt helyen nem találtatnék, s tartózkodási helyét csak a bejelentési hivatal útján lehet megtudni, a rendes fuvarozási dijon kivül még 10 krajcár fizelendő.

Ha czimzett az áru átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, a visszavivet, ujra való elhozatal, vagy más helyre való szállitásért a dijzabásszerü illeték ujból felszámitandó.

Látványosságot képező, **keveset használt butorok** vétele által.

1 Schidmayer-féle harmonium, 1 remek barokk cimbalom, 1 teljes barokk hálószoba dupla belga márványnyal 250 frt. 1 nagy 3 ajtós barokk kredenc. 2 nagy buffet-szekrény rózsaszinü márványnyal, 1 ebédlőasztal barokk lábakkal, 6 bérszék, 1 nagy diszitett barokk ebédlő diván, finom szőnyeggel és valódi gobelin képpel 395 frt. 1 nagy aranyozott francia garnitura a legfinomabb francia szövetből, 1 nagy aranyozott barokk tükör, 1 aranyozott asztalka pelíchessel 200 frt. 1 barokk uri iróasztal, 1 barokk uri fotel, valódi bőrrel 1 kanapé, 4 fotel uri garnitura szőnyegből 160 frt.

Szmirna, valódi perzsaszőnyegek, képek hires mesterektől, valamint mahagoni és diófa diszbutorok megjelő olcsó árban adatnak el. Keveset használt butorok kedvező árban azonnal, készpénzfizetés mellett vétetnek, esetleg comissió eladásra is elfogadtatnak.

Butorraktár Szerecsen-utca 1. I. em. az Andrássy-ut mellett, Váci-körut sarok.)

Finom öreg erdélyi **szilvóriumot** szállitok 50 literen felül **à kor. 1.12.** Kivánatra 40 fillér postabélyeg beküldése ellenében mintát küldök.

Müller Ferenc Temesvár, Zápolya-u. 6.

Egy gazdátlan csónak története. REGÉNY Irta: MOLNÁR FERENC KAPHATÓ A „BUDAPESTI NAPLÓ" kiadóhivatalában. Ára 2 korona.

BUTOROK a legegyszerűbb kivitelitől a legdiszesebbig, kitünő minőségben, ugy keszpénzért, mint részletre a legjutányosabb árakon kaphatók:

Sárkány és Schütz butorcégnél Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

a New-York kávéházzal szemben, a hol menyasszonyi kelengyékben állandóan dusan felszerelt raktár áll a n. é. butorvásárló közönség rendelkezésére. Legujabb butoralbumunkat 60 fillér levélbélyegekbenl beküldése ellenében bérmentve küldjük.

Az „Athenaeum" irodalmi és nyomdai r.-társ. kiadásában (Budapesten, VII., Kerepesi-ut 54.) megjelent:

Az egyenes adók reformja.

Irta: **Fejér Miklós.**

Ára 1 kor. 20 fill.

Fejér Miklós, mint volt államtitkár, nagy szolgálatot tesz az adóreform ügyének, a mikor véleményét, melyet különben a kormány által egybehivott ankéten is képviselt, most teljes részletességgel közéteszi és nyilvános birálat alá vonja azt a memorandumot, mely az ankét tárgyalásának alapjani szolgált.

Kapható az „Athenaeum" r.-társulatnál és minden könyvkereskedésben.

A ki lakást keres o vagy kiadó lakása o o van o o

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van. o o

A ki valamit venni vagy eladni akar o o stb. stb.

a legjobb eredményt érheti el a

„Budapesti Napló" apróhirdetései utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában VIII. József-körut 18.

Legolcsóbb árak! Legjobb eredmény.

Én Csillag Anna!

185 cm. h. óriás Loreley-hajammal, melyet az általam föltalált kenőcsöcsel 14 havi használat után kaptam. Ezen kenőcs az egyedüli szer, mely hajhullás ellen, a növesztés előmozditására s a hajtalaj erősitésére alkalmasnak találtatott. Uraknál szép teli szakálnövést s más rövid használat ugy a haj, mint szakálnak természetes fényt és sürüséget a kölcsönöz s a gyors öszüléstől legmagasabb korig megóvja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint.

Szétküldés naponta a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, a hova a rendelések czimzendők.

Csillag Anna BÉCS: I. Sellergasse 5. BERLIN: Friedrichstrasse 56.

Csillag Anna assz., Bécs. Szőgyén-Marich grófné ő excja megbizása folytán kérek egy tégelyt az Ön kitünő pomádéjából 3 frtért. Vegye egyuttal köszönetem. A grófné rendkivül dicséröleg szólt az Ön pomádéjáról.

Giese Frida, Ő excja udvarhölgye.

Csillag Anna assz., Bécs Kérem postautánvéttel egy tégelyt az Ön kitünő hajpomádéjából küldeni.

Metternich Vilma grófnő Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postafordulattal két tégelyt az Ön kitünő pomádéjából küldeni.

L. Schweng v. Reindorf, cs. és k. kapitány neje, Prága.

Tek. Csillag Anna urhölgy! Sziveskedjék Kielmansegg Grófné Ő Nagyméltósága helytartónő Bécs, Herrngasse 6. czimére 3 darab kenőcsöt 2 frtjával a haj ápolására küldeni, mely máris jó eredményt mutatott. Tisztelettel

Pietzl Irma, ő Nagyméltósága komornikja.

T. Csillag Anna assz.! Az ön csodakenőcséről már sok szépet hallottam, miért is tisztelettel kérem postafordultával két tégelyt küldeni. Maradok önt tisztelve

Velonter Antonia, Sör

T. Csillag Anna assz.! A világhirü hajkenőcséből sziveskedjék egy tégelyt küldeni.

Palavicini A. őrgróf Abauj-Szemere.

T. Csillag Anna assz.! Postautánvéttel kérnék a kiváló hajpomádéjából két tégelylyel részemre küldeni.

Id. Esterházy Em. gróf Bakony Szt.-László.

T. Csillag Anna assz.! Tiszteettel felkérem az eddig nagy sikerrel használt hajpomádéból ismét egy tégelyt utánvéttel küldeni sziveskedjék.

Basellí báróné Enns, Westbahn

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.